

la vida espiritual

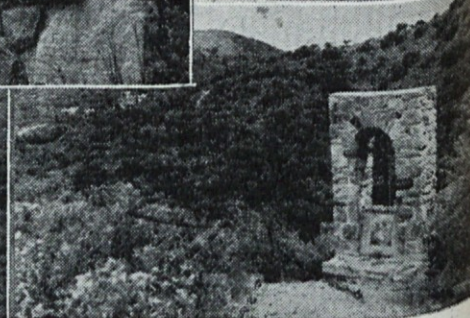
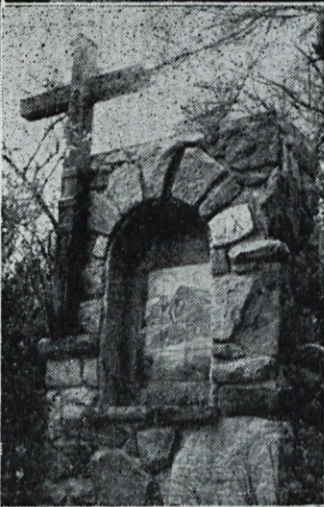
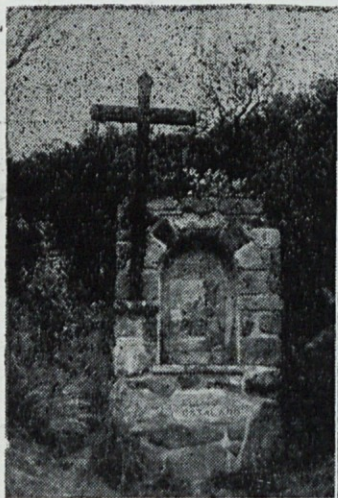
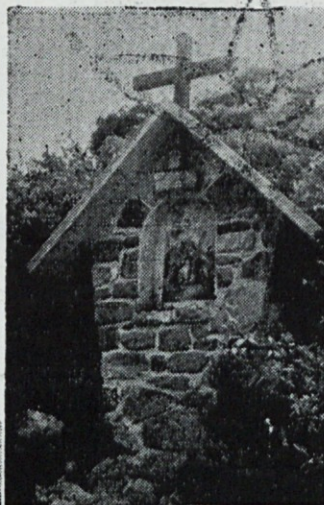

1960

XXVII

duhovno
življenje

Križev pot v Córdobskih gorah (La Cumbre) je postal tudi mnogim Slovencem priljubljena božjepotna in izletna točka. Oddaljen je le nekaj ur pešhoje od slovenskega počitniškega doma v Dolores (San Esteban), ki ga že več let neumorno vzdržuje in vodi č. g. prof. dr. R. Hanželič. Objavljamo nekaj značilnih postaj, kip Kristusa - Odrešenika, ki stoji vrh griča, pa v notranjosti revije.

LETO XXVII.

Št. 4

APRIL

VAM PRINAŠA:

	<i>Albricias!</i>	194
	<i>Kristus je vstal!</i>	195
Slovenski	<i>Živa zgovornost obredov</i>	196
verski	<i>Mlada mlekarica</i>	201
mesečnik	<i>Proces proti Kristusu</i>	203
	<i>Velika noč v družini</i>	208
Izdaja	<i>Zagrinjalo se je pretrgalo</i>	209
konzorcij	<i>Kri ni voda...</i>	217
(Anton	<i>Kako opravimo dobro spoved?</i>	218
Orehar)	<i>Misli ob talarju...</i>	223
	<i>Od doma</i>	224
	<i>Misli za post</i>	227
Urejujejo	<i>Pismo ob pomembni stoletnici</i>	228
Rant	<i>Glas iz Rima</i>	232
Jože	<i>Kako govori žena?</i>	234
	<i>Okno v svet</i>	237
dr. Rozman	<i>Kardinal Stepinac</i>	239
Branko	<i>Kaj je novega v Argentini</i>	242
dr. Stare	<i>Anekdote</i>	246
Alojzij	<i>Čarodejka iz Avinjona</i>	247
Šuštersič	<i>Zemlja, svetovje in Bog</i>	251
Marijan	<i>Okrogla hiša</i>	253

ALBRICIAS!

¿Qué exclamación corresponde mejor al hecho que nos toca reseñar en nuestra crónica mensual? Al hecho de haber sido ordenados en el año pasado seis (6) nuevos sacerdotes de entre los seis mil miembros de nuestra colectividad eslovena en la República Argentina.

¡Seis noveles sacerdotes por seis mil eslovenos!

La relación no puede ser más halagadora. Comparémoslo con el número de sacerdotes en los países mejor dotados de vocaciones sacerdotales: El promedio casi ideal gira alrededor de mil personas por cada sacerdote.

¡Y la colectividad nuestra se da "el lujo" de tener en un solo año por cada mil personas un sacerdote nuevo! Esto daría, contando con una vida sacerdotal promedio de treinta años, un sacerdote por cada treinta y tres eslovenos —siempre que nuestra colectividad fuera capaz de incorporar todos los años tantos nuevos operarios a la viña del Señor.

Difícil es creer que pudiera hacerlo ni lo ha hecho hasta ahora. Ha sido

éste un año excepcional. Sin embargo, haciendo un recuerdo de los años transcurridos, el balance no es malo. Es muy bueno.

¿Donde radica la causa de esa profusión de las vocaciones en medio de un mundo que ofrece demasiados halagos como para no hacer abrazar ese estado sino a aquellos que son capaces de vencerlos por vencer a sí mismos?

En la fe.

Saben los eslovenos que el sacerdote, por más insignificante y desprestigiado sea su persona en el mundo actual, sigue siendo señor —como lo llaman ellos— sobre las gracias a derramarse, en virtud de los méritos de Cristo, sobre todos los humanos. Saben muy bien ellos que el pueblo que no da vocaciones sacerdotales es un pueblo suicida.

Nuestro pueblo hasta ahora no quiso ser un pueblo suicida. Confiamos en que no quiera serlo en adelante. Tenemos fe en nuestras familias. Tenemos fe en el idealismo de nuestra juventud.

KO BOMO S CERKVIJÒ ZA VELIKO NOÇ OBHAJALI
KRISTUSOVO ZMAGO NAD SMRTJO IN SVOJE LAST-
NO VSTAJENJE IZ NAPAK IN GREHOV, BOMO ŠELE
PRAV DOUMELI, V ČEM JE MIR SRCA IN ZADO-
VOLJSTVO DUHA

TA EDINSTVENI MIR IN TO TIHO ZADOVOLJSVO
ŽELI REVIJA

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“

ZA LETOŠNJO VELIKO NOÇ
VSEM SVOJIM SODELAVCEM, NAROČNIKOM,
BRALCEM IN PRIJATELJEM

Kristus je vstal, aleluja, aleluja!

Božji hrami so se odeli v čistoto in sijaj, oltarji so se skrili v cvetje. Glas velikonočnih zvonov lije v duše in orgle done svoj fortissimo. Trate so v Sloveniji zaživele v pisanem siju zvončkov, trobentic in vijolic. Vsa zemlja je vstala v novem soncu in se vzdostila.

Kristus je vstal, aleluja! Veselimo se, slavimo Boga, radujmo se! V teh dneh se je naša žalost spremenila v veselje, pesimizem je izginil iz naših src. Ostala je radost, sama prekipelavajoča radost!

Mrak pritiska na zemljo in tare nas stiska, kakršne po besedah sv. očeta še ni bilo od vesoljnega potopa — a mi se radujemo!

Sedmeroglavi zmaj satanskega brezboštva dviga glavo visoko in drzno kot morda še nikdar — a mi se radujemo!

In kako bi ne bili veseli, saj je Kristus vstal! Sovražili so ga, zgrabili,

KRISTUS JE VSTAL!

obsodili, križali, umorili. Toda tretji dan je živ in poveličan vstal iz groba. Kratkemu zmagoslavju sovražnikov je sledil njihov popolni poraz. Kristus je zmagal in zakraljeval.

Kristus je zmagal in vstal! To je naša tolažba in vzrok našega veselja. Po pravici je dejal Pavel: „Če pa Kristus ni vstal, potem je prazno naše oznanjevanje, prazna tudi naša vera“ (1 Kor 15, 14). A Kristus je vstal in naša vera je resnična. Zato se radujemo kljub divjanju brezbožnih sil. Saj imamo v Kristusovem vstajenju poročstvo, da bomo zmagali, kakor je zmagal On. Tudi naša pot gre skozi trpljenje, kakor je šla njegova. Sovražijo nas, kakor so njega sovražili, bičajo nas in more kakor njega. Zdi se, da so nas premagali in uničili. Toda kakor je zmagal On, bomo zmagali tudi mi, ki smo udje njegovega telesa.

Aleluja! Veselimo se, ker je Kristus vstal! Brez oklevanja in strahu sprejemamo borbo s peklenskimi silami. Kajti vemo, da bomo zmagali. Navdaja nas sveti optimizem in Kristusov križ - znamenje zmage - razliva svoj velikonočni soj v naše radostne duše.

Aleluja, aleluja!

V ZIVA ZGOVORNOST OBREDOV

BOGOSLUŽJE VELIKEGA TEDNA
PRIKAŽUJE
PODOŽIVLJA
NAM DAJE PODOŽIVLJATI IN
ŽIVETI

(Po „Mediator Dei“ 205)

Bogoslužje je prebogat vir duhovnega življenja. Škoda, da nam je tolikokrat zapечат en vir! Mogoče res ne razumemo večih težkih besedil. Mogoče res ne bomo uganili, čemu to ali ono dejanje. Celota pa bi nam nikdar ne smela biti tuja. To se pravi, vse to, kar se pred nami, da, z nami vred na oltarju opravljajo, bi nas moralo spominjati preteklih dogodkov, ki niso le pretekli, marveč se tudi danes še skrivnostno obnavljajo. Tako bi te dogodke globoko podoživljali in iz teh skrivnosti potem tudi živeli. Vse bogoslužje je namreč zakramentalno: ali zakrament ali zakramental. Oboje pa nekaj nevidnega, skrivnostnega znači in nevidno — milost — bodisi po Kristusovi volji bodisi po cerkveni priprošnji tudi daje. Posebno moč glede tega ima bogoslužje velikega tedna, kot nas uči odlok o obnovi velikotedenskih obredov „Maxima Redemptionis“. Ta moč je tako velika — in tega nikdar ne smemo pozabiti —, da je nobena še tako popolna zasebna pobožnost ne odtehta.

Kaj nam prikazuje bogoslužje velikega tedna?

Prva trpljenjska nedelja

sicer ne spada k velikemu tednu, pa je z njim vsebinsko povezana. Pomeni prehod od pokore in spokornosti (post) v globoko skrušenost. Pričenjamo globlje trpeti s Kristusom, bolj podoživljati njegove muke, ker nas očiščuje in pripravlja za velike skrivnosti velikega tedna.

A še prej moramo doživeti nekaj dru-

gega: ni cvetja ne glasbe in podobe so zagrnjene. Čemu? K svetnikom se zatekamo po tolažbo in pomoč, od njih se učimo; a svetnikov brez Kristusa in njegovega trpljenja ni. Pa zastrt je tudi križ: svet še ni odrešen! Kaj bi bil svet brez križa? To moramo spoznati v teh dneh, ko gledamo višnjevo barvo po naših cerkvah. Da brez Kristusove daritve na križu ne moremo nič, to je tudi glavna misel mašnega obrazca.

Druga trpljenjska nedelja

Današnje bogoslužje je sestavljeno iz dveh različnih obredov, nastalih v različnih krajih. Prvi, ki prikazuje z zmago-slavnim obhodom, je nastal v Jeruzalemu; drugi je rimski in ostaja pri skrivnostnem spominu na Kristusovo trpljenje, sveti maši.

Prvi govori o največjem Kristusovem slavu, ki ga je od ljudi doživel na zemlji. Drugi se nekako povrača na večerni dogodek današnjega dne, ko je po odhodu iz mesta božji Sin jokal nad Jeruzalemom. Ta jasna dvojnost obredov, celo živo nasprotje med obema, ki se odraža v bogoslužnih barvah: škrlatnordeča — višnjeva, v polno zadane in mojstrsko prikaže vso dvojnost in nestalnost množice, ki spremlja Kristusa, — in nas.

Dolgi blagoslov oljk po novem odpade. Ne zaradi dolgotrajnosti, marveč zato, da je ves poudarek samo na Kristusovem zmago-slavlju. Mašnik oljke še blagoslovi. A prvotni namen blagoslova je v tem, da bodo izraz veselja s Kristusom

med obhodom in priče naše vere vanj. Ker so blagoslovljene, jih bomo seveda nesli domov, da nam bodo varovale dom. Vendar je njihova moč predvsem v tem, da nam vzbujajo vero v Kristusa in so pravzaprav vse leto v naših domovih stalni dokaz našega priznanja Kristusa za Kralja.

To veselje s Kristusom danes ni tako popolno kot na primer božično: takoj kane vanj grenka kaplja pelina. Današnja nedelja zato uradno ni več „cvetna nedelja“, temveč druga trpljenjska. Zato v drugem obredu, sv. maši, beremo Trpljenje po Mateju. Ni veselja ne uspeha v tostranstvu, ne da bi imela pečat „solzne doline“.

Prvi trije dnevi

V bogoslužju teh dni ne opažamo nič posebnega, kar bi vzbujalo pozornost, če izvzamemo branje trpljenja po Marku in Luku v torck oz. sredo.

Toda ta navidezno enolična vsakdanjost vendarle na svoj način govori: cvetna nedelja je bila preveč pomemben dogodek in premalo v sebi zaključen, da bi ne pričakovali nadaljnjih dogodkov. Vemo, da bodo prišli, neizprosno, in morali jih bomo živeti. Ta gotovost lega ko težka mora na duše vseh, ki žive z bogoslužjem. Prav to mora biti značilnost teh dni: tiho pričakovane in zadne zbrane sile in duha za velike dogodke.

Veliki četrtek

1. Dan ljubezni

Mogoče najbolj polna oznaka za današnji dan je tale: **dan ljubezni**. Toliko raznih drugih „dni“ praznujemo. Če pa vemo, „največja med vsemi pa je ljubezen“ (1 Kor 13, 13), tedaj bo to za nas vse res velik dan.

Dan božje ljubezni v Kristusu, ki se kaže v „novi zapovedi“ o popolni medsebojni ljubezni, v nje potrdilu, kot je umivanje nog, ustanovitev duhovništva, ustanovitev zakramenta ljubezni — zdru-

*Molimo Te, Kristus, in Te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil*

ženje, daritev. Dan božje ljubezni v človeku, ki naj se združi z Bogom po Evharistiji, preda vsega bližnjemu v duhovništvu, skloni k bližnjemu in se z njim združi po delih ljubezni.

Evharistija ima svoj slovesni dan, Telovo. Nima še tako potrebnega svojega praznika duhovništvo, čeprav je vsak praznik Velikega duhovnika duhovniški praznik in prazniško vsako duhovniško opravilo. Glavni poudarek je torej danes na dnevu ljubezni do bližnjega, ki raste iz ljubezni do Boga (maša, obhajilo).

2. Dopoldne

Vseletno dopoldansko obhajanje skrivnosti se danes prekinje: nekaj izred-

nega se dogaja! To je opozorilo, ki ga nam da že gola opustitev običajnosti.

Dopoldne ste včasih bili dve maši. Pri prvi so javni grešniki po opravljeni pokori dobili odvezo. To je bil dan **sprave**, nov razlog za to, da govorimo o ljubezni.

Drugo zdaj spet opravljajo po vseh stolnicah: je to maša za **posvečenje svetih olj**. Vsa škofija vsaj po svojih duhovnikih naj bi bila zbrana ob škofu. Ta posveti sveta olja, ki se uporabljajo pri tolikih zakramentih in so z drugimi vsaj v posredni zvezi. Skupno z duhovniki jih nato časti: „Pozdravljeno, sveto olje... Pozdravljena, sveta krizma.“

To je visoka **pesem stvar**em, ki so nam tolikokrat sicer v priložnost za greh, pa v zakramentih postajajo mogočna sredstva našega zveličanja.

Duhovniki in verniki ob škofu spričujejo **edinost Cerkve** v ljubezni in obenem čudovito prikazujejo, kako vsa posvečevalna oblast v škofiji prihaja od škofa, duhovnega očeta škofije. Kako lep je podaljšek tega prizora, ki smo ga bili vajeni doma in ga danes po vsem svetu ali obnavljajo ali nanovo uvajajo, ko ta sveta olja potem slovesno neso vsak v svojo župnijo, kjer jih po možnosti tudi slovesno sprejmejo.

3. Zvečer

Pri popoldanskem, pravzaprav večernem bogoslužju, bomo opazili četrto dobro razločnih obredov: sv. maša in umivanje nog; prenos Najsvetejšega; razkrivanje oltarja.

Mogoče je bolje reči, da gre pri prvih dveh za en sam obred, ki se po vsebini krije. Ali je mogoče bolj zgovorno prikazati ljubezen do bližnjega, ki „se ne napihuje... ne išče svojega... vse prenaša“ (1 Kor 13, 4-7), kakor z umivanjem in poljubom nog? Prikazati danes tako zgovorno ni mogoče, a ponazoriti skrivnostno in celo ponoviti še kaj mno. go višjega, da: Kristusovo skrivnostno

nekrvavo darovanje na oltarju, v katerem smo kot žrtve vsi kristjani vključeni, in njegovo raz-dajanje v obhajilu, pri katerem se z njim, svojim Bogom, v ljubezni združimo, kolikor je sploh najbolj mogoče na tem svetu, do popolnega medsebojnega prevevanja, res obhajanja. Veliki četrtek bi moral biti za nas takdan ljubezni, čeprav bi ne smelo ostati le pri tem: „Ako kdo pravi: 'Ljubim Boga', pa sovraži brata, je lažnik“ (1 Jan 4, 19).

Drugi obred je prenos Najsvetejšega v to, kar smo včasih imenovali božji grob. Ta izraz moramo pač odpraviti. Kako bo božji grob, ko pa je Kristus še živ in bomo ta oltar razdrli, prav ko bo Kristus umrl? Imenujmo ga spomenik, znamenje, božji dom ali prestol, evharistični, Telov ali češčenjski oltar. A naj bo ves ta dan res to!

Tretji obred je razkrivanje oltarjev. Oltar pomeni Kristusa. Vemo, kako so mu oblačila odvzeli in zanje žrebali. Tako imamo spet sočasno pred očmi dvoje nasprotij: veselje in žalost; zmagooslavje in češčenje pri oltarju z Najsvetejšim — ponižanje in skrunjenje pri drugih oltarjih. Isti Kristus doživlja oboje. Pomislimo na to pri češčenjskem oltarju: evharistični Bog je v stalnem stanju žrtvovanja. Premišljajmo o tem: isti Kristus doživlja oboje, ponižanje in povišanje ob istem času — po istih osebah, ki smo morda mi, včasih dobronamernih, drugih hinavskih, tretjič varalcev sebe ali bližnjih. Ali smo tako notranje sprti?

Veliki petek

Doslej smo že dvakrat omenili, da bogoslužje prikazuje neko hkratno navidezno nasprotnost. Na veliki petek bogoslužje je prav tako izraža različna čustva, a tokrat zaporedno: iz žalosti rasto v zaupanje in slovesno veselje, nato tiho radost, končno pa spet zamro v nemi žalosti.

Kot vselej, se tudi danes razvije spre-

vod k oltarju. A druge dni ga spremlja radostno petje, danes gre duhovščina tiha in v črnem. In ko pride k oltarju, se vrže ne le na kolena, marveč se popolnoma sprostre po tleh in si zagrebe glavo v roke in v tla: „Gospoda slave so križali!“ Skesanost obupa, češčenje in prošnja.

Potem si skušamo približati ta strahotni dogodek tako, kot ga je opisal Bog sam po prerokih in evangelistu Janu. Ob tem branju kar naravno vznikne misel: pa saj je umrl za nas! „Kaznoval nas je, a nas bo odrešil“ (Oz 6, 2). In v silnem zaupanju se dvigne starešine cerkvene občine ter gre k oltarju, da prosi za vse potrebe vsega človeštva devet pretresljivih prošenj. Vsa zbrana Cerkev ga spremlja v vzdlih in poklekih, h katerim poziva diakon.

Prav ob teh prošnjah se bogoslužje nekako zave: križ, pravzaprav je to vse naše upanje — „Pozdravljen, križ, edini up...“; križ, pravzaprav to ni ponižanje

Kristusovo, marveč njegovo povišanje: „In jaz bom, ko bom povzdignjen z zemlje, vse pritegnil k sebi“ (Jan 12, 32). V slovesnem sprevodu prinese diakon še zastrti križ, s slovesnim petjem ga duhovnik razkriva in vsa Cerkev moli Križanega: „Glejte les križa, na katerem je viselo Rešenje sveta! — Pridite, molimo.“

Kraljuje s križa Bog... Bolj ko kdaj koli se moramo danes vrniti v to prvotno krščansko pojmovanje Kristusa, ki sicer trpi in je „Judom pohujšanje, a poganom nespamet“ (1 Kor 1, 23), vendar na drevesu križa zmaguje tistega, ki je bil na drugem drevesu zmagovalec (prim. predglasje sv Križa). Križani ni zataja življenja in vzrok obupa, temveč vir veselja in življenja.

V naslednjem obredu zato takoj okušamo sadove odrešenja. „Kajti kje je velik narod, ki bi mu bilo božanstvo tako blizu, ko je nam Gospod, naš Bog...?“ (5 Moz 4, 7). Tako blizu, da nas popolnoma pritega k sebi, prilikuje vase, kadar ga v Kruhu zauživamo.

Samo še nekaj zahvalnih molitev in slika se spet spremeni. Oltar, ki je bil spočetka prazen, pa smo ga potem postopoma okraševali, zdaj spet oropamo vsega in spet je tam gol. Še češčenjski oltar razderemo, odnesemo shraniti Najsvetejše le za najnujnejše, popotnico, — potem pa ostane cerkev prazna, tako prazna, da si je skoro ne upamo več imenovati božji hram: poldrug dan ne bo v njej tistega, kar je središče vsake katoliške cerkve, in Cerkve sploh, Kristusa v Rešnjem telesu!

Strašna podoba tega, kar se je zgodilo v tistih treh dneh, ko je Zveličarjevo telo ležalo v grobu, duša pa bivala med očaki. Strahotna podoba razdejanega svetišča: Kristusovega (Jan 2, 19) in našega, kadar ga oropamo božje pričujočnosti.

Sredi tega razdejanja stoji edinole razkriti križ.

Velika noč

Tih spreved gre do cerkvenega praga. Zdaj je že trda, brčkone hladna noč in morda le kake zvezde razsvetljujejo okolico — podoba naravnih vrednot, ki dado le medlo svetlobo in borno gorkoto. Iz kremenja se vkreše iskra in zaneti ogenj: iz žive skale je vstal **Kristus, poln svetlobe** — „Jaz sem... resnica“ (Jan 14, 66) — in toplote. — „Ali ni bilo našino srce goreče v nama, ko je nama po poti govoril in razlagal pisma?“ (Lk 24, 32).

Duhovnik blagoslovi svečo, ki predstavlja Kristusa in v temno dvorano stopa spreved: „Luč Kristusova — Bogu hvala“. Svetloba v presledkih raste, dokler naposled vsa cerkev ne zablešči v svečanem soju loščenk: vsi smo sprejeli Kristusovo resnico in se hočemo ogreti ob njegovem zgledu. „Veseli se tudi zemlja... Veseli se prav tako naša Mati Cerkev,“ poje diakon v belih oblačilih in, ko primerja dobrote, ki jih je Bog delil v stari zavezi, nenehno poudarja, da je le ta noč resnično blažena.

Toda kaže, kot da nas notranje veselje ob Kristusovem vstajenju preveč priganja in, nepočakani kot smo, prehitavamo uro vstajenja. Zato se spet povrtno v spominu na glavne dogodke, ki so pripravljali Kristusov prihod, prav od stvarjenja sem: beremo štiri prerokbe.

Kot vedno, kadar Cerkev pričakuje kaj izredno velikega, kličemo kleče na pomoč vse svetnike. V pričakovanju vstajenja se zatekamo k njim, katerim je bil Kristus že vir nesmrtnega življe-

nja in dokončnega duhovnega vstajenja. Duhovno vstajenje, se zave bogoslužje, je neprimerno bolj važno kakor telesno, ki je le njegovo izredno dopolnjenje in prelepa njegova podoba. Duhovno pa prvič vstanemo v krstu. Tedaj se prerodimo „iz vode in svetega Duha“ (J—an 3, 5). Krstna voda je kopel, v katerem izperemo svoje pregrehe; je kot grob, v katerega smo pokopani s Kristusom, iz katerega duhovno oživiljeni vstanemo, da bi z njim tudi živeli (Rim 6, 4).; je kot materinsko telo, v katerem se nadnaravno rodimo za božje otroke (obred posvečevanja krstne vode). Zato Cerkev tu prestane in posveti krstno vodo, mogoče celo koga krsti, nato pa nam vsem veli, da ponovimo svoje krstne obljube. Kdor je bil v Kristusa potopljen s krstom, je mrtev za greh, živi pa za Boga. Le ta bo mogel nekoč vstati telesno s Kristusom v podobnost njegovega vstajenja (Rim 6, 3-12; 1 Kor 15, 49).

Vsi smo se znova odločili za Kristusa. Vsi bomo zato s Kristusom slovesno zapeli: aleluja! Vsi se bomo z njim združili v daritvi sv. maše in obhajilu. Za konec pa, ko bo mašnik kadil oltar — Kristusa, in zbor svetih, ker smo včlenjeni v Kristusa, pojmo z bogoslužjem: „Hvaljen Gospod, Bog Izraelov, ker se je ozrl na svoje ljudstvo in mu pripravil odrešenje: ...do bomo iz rok sovražnikov rešeni in mu brez strahu služili v svetosti in pravičnosti pred njegovim obličjem vse dni življenja.“

(Lk 1, 68-75)
JOŽE RANT

MLADA MLEKARICA

Velika noč je. Ura je odbila šesto zjutraj.

Hitim proti cerkvi. Mrzlo je. Ulice so puščobne in občutek imam, ko da bi bil med grobovi.

Nasproti mi prihaja deklica. Štirinajst ali petnajst let ji je, več gotovo ne.

V obeh rokah nosi polno kanglico mleka. Počasi se mi bliža: obraz ji je blede, oči sive, silne podplute, vsa je otožna.

Seveda zgodaj je že morala vstati. Gotovo ni kaj močna, revica.

Kar se ustavi. Posode odloži v bližnji hiši in prične jokati. Išče robec, a ga ne najde. Slednjič si s predpasnikom obriše solzne oči.

Ustavim se tudi jaz.

„Kako ti je hudo, ubožica!“

„Res, gospod župnik, prav zelo sem žalostna.“

„Zakaj pa?“

„Danes je Velika noč in še celo ta dan ne morem k sveti maši.“

„Ti gospodar ne dovoli?“

„Ne... Dober človek je in gospodinja tudi. Obema se tako godi ko meni. Nikoli ne moreta iti k službi božji. Vdamo se pač v voljo božjo. In tako mine nedelja za nedeljo. Toda danes! Na slabšem smo kot psi.“

„Kaj pa je tvoj gospod?“

„Mlekar v Batignollesu.“

„In to tvoje opravilo...?“

„Me zaposli celo jutro. To kanglico moram prinesti do pol sedmih. ono do

sedmih. Dvanajst takšnih moram še nesti, pa sem že sedaj vsa trudna.“

„Si že kaj jedla?“

„Ne, ne utegnem. Ob devetih bom jedla, ko pridem domov, če ne bo preveč ljudi v trgovini. Če jih pustimo čakati, gredo drugam. Jemo, kadar pač moremo.“

Deklica se mi je zdela vsa zapuščena. Jel sem se zanimati zanjo.

„Si iz Pariza?“

„Ne... Ko bi vedeli, da na veliko-nočno jutro njihova hči ne more ujeti niti kosčka maše, bi bridko obžalovali, da so me pustili iti... O srečne sestre, ki so ostale doma! Zdaj se opravljajo za slovesno mašo. To je zanje velik praznik! Na veliki četrtek so opravile svojo velikonočno dolžnost. Med tem ko jaz...“

Solze so ji zalile oči. Nekaj mi pride na misel.

„Bi rada opravila svojo velikonočno spoved?“

„Kako, ko še pri maši ne morem biti?“

„Pojdi z menoj... Bova poskusila!“

„Naj grem z vami?“

„Da.“

„Z vsemi kanglicami?“

„Z vsemi.“

Grem po ulici proti svoji farni cerkvi. Mlada mlekarica pa za menoj, čeprav ne ve dobro, zakaj. Ko pridem do dvorane za poročence, se obrnem:

„Tu odloži kanglice.“

„Saj mi jih ne bo nihče pokradel, kajne, da ne?“

Radi večje varnosti pokličem staro ženico in ji izročim mleko v varstvo.

„Zdaj, dragi otrok, se boš lahko spovedala.“

„Pa nisem nič pripravljena...“

„Bomo že naredili.“

Prav v tem trenutku pride mimo starejši duhovnik.

„Boš spovedal to deklico?“

„Zakaj pa ne?“

Ko je bila spoved pri kraju, je pri oltarju ravno zazvonilo k obhajilu.

„Tako j lahko greš k svetemu obhajilu,“ ji pravim.

„Kako, s tem predpasnikom?“

„Kaj bodo pa ljudje rekli?“

„Da, kar s predpasnikom.“

„Nihče ne bo nič rekel. Le robec si deni na glavo.“

Pobožno gre deklica proti obhajilni mizi. Vidim jo, kako lepo poklekne, kako sprejme dobrega Jezusa in se hitro zahvali; nato pa gre nekoliko vznemirjena k svojim kanglicam ob zidu.

„Kaj si bo ljubi Bog mislil o tem obhajilu?“ mrmra, ko pobira kanglice.

„Kaj si bo mislil?“

Motril sem deklico, blede obraz, velike modre oči, v katerih je odsevalo zdaj nekoliko velikonočnega veselja.

„No, dragi otrok, mislim, da je ljubi Jezus prav zadovoljen s teboj.“

„Res tako mislite?“

„Prav zares.“

„Tedaj sem tudi jaz popolnoma srečna.“

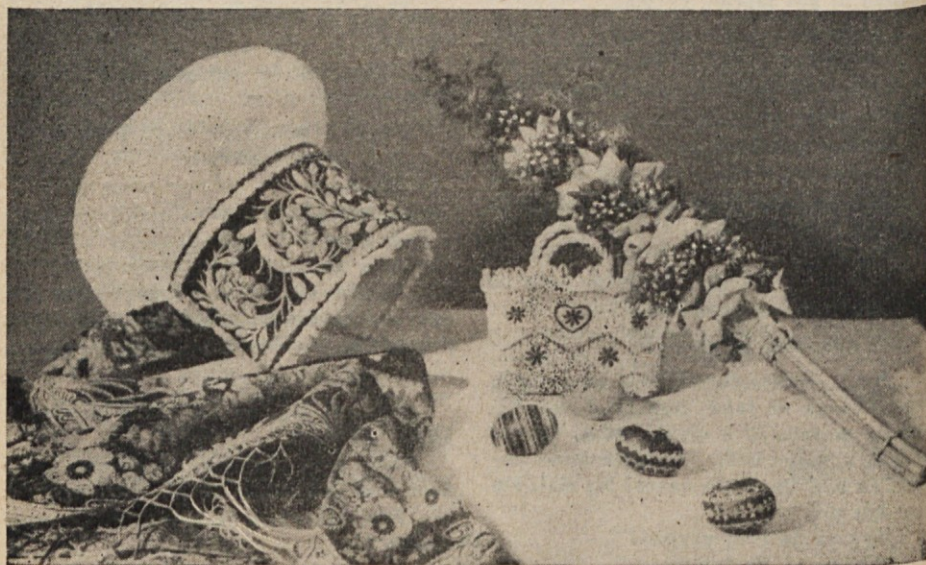
Z zavidnim pogledom se je ozrla po pobožni in praznično oblečeni množici v cerkvi, ki je mirno uživala veselje velikonočnega praznika. Odhajala je že, kar se nepričakovano vrne. Zdi se, da mi hoče nekaj zaupati...

Povesi glavo, nekoliko zardi in mi reče čisto potihoma:

„Mislite si, gospod župnik, kaj sem spoznala! Po tej ulici, ki ste me danes na njej srečali, nisem še nikoli hodila. Zašla sem bila semkaj.“

Božja previdnost ima zares svoja pota.

PIERRE L'ERMITE

Velikonočno tihožitje naših domov: poleg šopkov pomladanskega cvetja gnjat, kolač, pisanke in vrč dobrega vina

Ali je bil proces proti Kristusu veljaven?

Ali je Kristus nesel križ ali le prečni tram?

Kakšne so bile druge okoliščine zadnjih Jezusovih ur?

Proces proti Kristusu

Nekatere zgodovinske okoliščine procesa proti Kristusu so splošno neznane, a tako zanimive, da jih je vredno opisati. Ne da bi hoteli nanizati vse dogodke zadnjih ur Jezusovega življenja. Nava-jamo le, kar se zdi obenem najmanj zna-jamo in obenem najbolj zanimivo.

ZADNJA VEČERJA

Judovska pasha je bil vsakoletni spo-min izhoda Judov iz Egipta. Predno so Judje iz Egipta odšli, je vsaka izraelska družina darovala jagnje, čigar kri na podbojih in naddurju je morala odvrniti od hiše angela pokončevalca. Že po son-čnem zahodu so Izraelci jedli pečeno jag-nje, stojé, v naglici, s palico v roki, bosih nog kot ljudje, ki se odpravljajo na pot.

Mojzes je ukazal praznovati to oblet-nico v bodoče vsako leto. Po teh navo-dilih je bilo treba zaklati jagnje 14. ni-sana (Nisan je bil prvi mesec in odgo-varja našemu marcu-aprilu) pred son-čnim zahodom in sicer v templju; po sončnem zahodu pa so ga morali jesti spečenega doma V vsaki skupini je mo-ralo biti od 10 do 20 ljudi. Na mizo so navadno postavili rdeče vino, tako da

ga je vsakdo mogel dobiti vsaj štiri čaše, dalje neko mezgo, sestavljeno iz jabolk, hrušk, orchov, smokev, mandljev itd., čemur je bilo primešano vino ali olje z mnogimi začimbami, da je imelo podobo in barvo opeke, v spomin na egiptovsko sužnost. (V Egiptu so Izraelci delali ope-ko.) V to mezgo so pomakali opresni kruh in jedli obenem grenka zelišča ter velikonočno jagnje, ki je moralo biti sta-ro od 8 dni do 1 leta.

Točen datum zadnje večerje je težko določiti, a po vseh znakih je najzaneslji-vejši datum 13. nisan leta 30, torej ne-kako 28. marec leta 30.

Dvorana zadnje večerje je morala biti pripravljena za pojedino tako, kot je bilo v tistem času pri vzhodnjakih v navadi. Navzoči niso sedeli, ampak so ležali na nekakih ležiščih ali blazinjakih, oprti na levico, in sicer tako, da je bilo na enem ležišču prostora za dva, tri ali celo več gostov. Ležišča so bila navadno postav-ljena v obliki podkve, da so mogli na notranji strani sužnji streči jedi.

Jezus je najverjetneje ležal sredi po-čeznega ležišča, na njegovi levisi Pe-ter (to je bilo častnejše mesto), na des-nici Janez. Na krajnih ležiščih so ležali ostali apostoli. Judež je moral ležati kje blizu glavnega ležišča, da mu je mogel Jezus udobno dati grizljaj.

KRVAVI POT

Jezus je odšel iz dvorane zadnje večer-je z apostoli med 10. in 12. uro ponoči. Skozi gornje mesto se je napotil po stop-ničasti poti v Tyropeon, prekoračil mes-no četrť Siloe in šel iz mesta skozi Studen-čna vrata. Obrnil se je proti severu in prestopil potok Cedron, ki ga je mogoče

*Fortunat Bergant: Kristusovo bičanje
(Križna gora pri Ložu)*

skoro skozi vse leto prekoračiti, ne da bi si zmogli noge. Napotil se je proti Oljski gori, na katere vznožju je bila pristava Getsemani (beseda pomeni „stiskalnico za olje“). Moral je biti to vrt, obdan s skalnim zidom in kaktusi, kjer so bile nasajene oljke in kjer je bila v skalo vdolana stiskalnica za olje.

Vzrok Kristusovega trpljenja na Ge-

tsemaniju ni bila le misel na grehe ljudi, ampak tudi njegov strah pred trpljenjem in smrtjo, ki ju je videl natančno pred seboj: samo nekaj ur še ga je ločilo od obojega. Začel se je potiti: obenem s potom je potil tudi kri, kar je možno, kadar je živčno vznemirjenje silno veliko. Podobni primeri so zdravniško dokazani.

VERSKI SODNI PROCES

Ker je bil Jezus obtožen verskega zločina, ga niso peljali najprej pred civilno rimsko sodišče, ampak pred judovski veliki zbor, sestavljen iz velikih duhovnikov, navadnih duhovnikov, pismoukov (nekakih izvedencev svetega pisma) in starešin.

A še pred tem je poskrbel tast velikega duhovnika Kajfe, Ana po imenu, da so Jezusa zasebno pripeljali k njemu. Ta je bil po vsej verjetnosti navdihovalec in vodja vsega procesa proti Kristusu in kot tak zelo pretkan in izkušn je hotel najti najkrajšo pot, kako bi Jezusa pogljal v smrt. Ko ima Jezusa pred seboj, ga izprašuje zasebno, brez prič, brez članov velikega zbora, zato tudi ne izreče sodbe.

Od Ane peljejo Jezusa h Kajfi, velikemu duhovniku. Tu so zbrani vsi duhovniki in ostali člani velikega zbora. Morali bi se sicer sestati v posebni tempeljski sobani, pa se niso, ker so bila verjetno tempeljska vrata ponoči zaprta ali pa, ker so hoteli stvar skrivaj dobera preiskat.

Na vprašanje, če je on božji Sin, Kristus slovesno izjavi, da je. Ves veliki zbor se tedaj izreče za smrtno obsodbo, katere pa brez dovoljenja rimskega poveljnika ne more sam izvršiti.

Ta obsodba Kristusa je bila po tedanjem judovskem procesalnem pravu kri-va vsaj iz treh razlogov: najprej zato, ker je bila izrečena isti dan kot izvršeno križanje, kar je bilo prepovedano; dalje

zato, ker je bil Jezus obsojen na osnovi lastnih besed, in pa, ker mu niso dali možnosti zagovora.

Ponoči so Jezusa vojaki zasmehovali, Peter ga je trikrat zatajil, zjutraj so ga ponovno pripeljali pred veliki zbor, ki je tedaj odločil, da ga pošlje k Pilatu, rimskemu poveljniku, da ga tudi on obsodi na smrt.

CIVILNI PROCES

Judovski duhovniki bi mogli Pilatu predložiti sodne listine, da bi ta smrtno obsodbo potrdil. A so se odločili za drugo stvar: ker so se bali, da bi Pilat zaradi čisto verskega in ne dosti dokazanega „zločina“ Jezusa izpustil brez kazni, so sklenili, da ga izroče Pilatu kot političnega krivca, pri čemer bodo oni sami tožniki.

Ta civilni proces ima dva dela, med obema deloma peljejo Jezusa še k Herodu. V prvem delu Pilat posluša judovske obtožbe. Jezusa prijateljsko nagovarja in proglasi za nedolžnega. V drugem delu se borba med Pilatom in Judi naravnost dramatsko napne. Pilat je prepričan o Jezusovi nedolžnosti, zato poskuša najprej, da bi ga pustil povsem brez kazni. Ko s tem ne uspe, ga skuša obvarovati smrtne kazni. A Judje žrtve ne izpuste iz rok: mora umreti. Pilatove poskuse rešitve uničijo drugega za drugim. Pilat začne popuščati. Judje so vedno bolj drzni in končno z grožnjo, da bodo Pilata tožili cesarju kot njegovga sovražnika, izsilijo od njega proti njegovi vesti in volji smrtno obsodbo.

BIČI

Pri Rimljanih je bilo bičanje v navadi kot orodje, da je bičani izpovedal resnico, dalje kot lažja kazen za tiste, ki niso bili obsojeni na smrt, in pa tudi kot priprava na križanje. Za bičanje so uporabljali šibe in biče, spleteno iz usnjениh pasov, ali pa nekake korobače, vse

*Fortunat Bergant: Kristus na križu
(Križna gora pri Ložu)*

polne osti in svinčenih zrn, tako da se je telo na mnogih mestih odprlo, kri je tekla iz ran kaznjenec neenkrat izgubil zavest in včasih tudi umrl sredi bičanja. Bičanje se je vršilo na javnem prostoru in bičani je bil skoraj popolnoma razgaljen ter imel telo nekoliko sklonjeno, da je čutil vso težo bičev.

Kristusa so bičali pred smrtno obtožbo. Pilat ga je ukazal bičati zato, da bi vzbudil usmiljenje pri Judih in bi

mogel tako Jezusa oprostiti smrtne kazni. Bičali so ga na javnem prostoru Litostrotu. Da je moralo biti grozno, sklepamo iz divjosti vojakov, ki so ga že prej na lastno pest, brez vsakega povelja mučili z zasmehovanjem.

KRONA IZ TRNJA

Po bičanju so vojaki Jezusa odpeljali z javnega prostora na dvorišče palače, kjer so zbrali celo kohorto vojakov (kohorta je bila deseti del rimske legije in je imela 420 do 600 mož). Vzeli so mu prejšnje oblačilo in mu nataknili rdeč plašč. Plašč je bilo okroglo ali štirioglo ogrinjalo, ki so ga vojaki oblačili nad ostalo obleko in ga zapenjali na desni strani z zaponko. Kralji so nosili rdeč plašč.

Na glavo so mu pritrdili trnjevo krono. Verjetno so uporabili trnje, ki je v Jeruzalemu in v Palestini sploh najbolj razširjeno (latinsko *Poterium spinosum*). Vzeli so najbrž kake tri ali štiri trnjeve veje s kupa, ki služi za kurivo, jih med seboj prepletili, tako da so imele bolj obliko kape kot venca, in jih s palicami pritrdili na Jezusovo glavo. V roke so mu dali trs, poklekali predenj, pljuvali vanj in se norčevali.

KRIŽEV POT

Križ so uporabljali kot mučilno orodje najprej Perzijci, potem Kartazani in često Rimljani. Križ je bil včasih le pokončen kol brez prečnega trama. Navadno pa sta ga sestavljala oba kola, a tako, da je bil pokončni že prej zasajen v zemljo, prečnega so pa v trenutku križanja pritrdili na pokončnega. Obsojenec je navadno nesel sam prečni tram na tilniku skozi mesto tako, da je imel roke nanj privezane.

Jezusov križev pot je bil dolg 600 do 700 m, to je od dvorišča Pilatove palače na gradu Antoniji pa do Kalvarije.

Verjetno je nesel le prečni tram. Spremljali so ga štirje vojaki, katerim je poveljeval s konja stotnik, izvršilec. Tako vsaj se je križanje navadno opravljalo.

Po negotovem izročilu pa naj bi Jezus nesel cel križ, katerega pokončni tram naj bi bil dolg 4 ali 4,5 m, prečni pa 2.30 do 2.60 m. Če je bilo tako, potem je križ tehtal 100 kg in če odštejemo od tega 25 do 30 kg, kar so odnesla tla, po katerih se je vlekel spodnji konec križa, je Jezus na svojih ramah nesel 70 do 75 kg, kar je za zbičanega, utrujenega, ranjenega človeka mnogo.

KRIŽANJE

Zdi se, da je bil Kristus križan tako, da so mu najprej pribili roke na prečni tram na tleh, potem so ga pa skupaj s tramom dvignili na pokončni kol in zabili noge nanj. Les križa je bil po raziskavanju ostankov iz kakega iglavca. Nogi sta bili prebiti vsaka s posebnim žebeljem. Največja sramota za Jezusa je bila, da sta bila obenem z njim križana dva razbojnika: sredi med njima je veljal za njihovega poveljnika.

Obsojenec je vedno moral nositi za vratom obešen napis, ki je ljudem oznanjal vzrok obsodbe. Tako je tudi Jezus moral nositi napis: Jezus Nazarečan Kralj Judov. To je bilo napisano v aramejskem, grškem in latinskem jeziku. (Latinsko se napis glasi: *Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum*. Prve črke tega napisu dajo besedo INRI.)

Ker je bila Golgota, ki je bila pet metrov nad okolico vzvišena vzpetina, prav blizu Jeruzalema in je tam mimo hodilo mnogo ljudi, ni čudno, da se jih je precej ustavilo in gledalo to nevsakdanjo kazen. Nekateri od navzočih so Jezusa zasmehovali, prav tako pa tudi duhovniki, pismouki, starešine in rimski vojaki.

Obleka križanega je bila navadno last

Vstajenje

mučiteljev. Tudi v Jezusovem primeru so si štirje vojaki razdelili med seboj njegovo obleko. Tudi tuniko bi si mogli tako razdeliti. Ker je pa bila scela tkana, je ni bilo mogoče razparati ali razdeliti, ne da bi izgubila vso svojo ceno. Zato so zanjo žrebali.

Od poldne pa do treh popoldne je nastala tema nad Judejo ali mogoče le nad Jeruzalemom in bližnjo okolico. Vzrok temi je bila verjetno nagostitev

oblakov, tako da sončni žarki niso mogli do zemlje.

Če se vprašamo, kaj je bil pravzaprav zadnji vzrok Jezusove smrti, nam odgovarjajo zdravniki takole: zaradi zelo nategnjenih udov ni mogla kri več krožiti po njih in se je tako zadrževala v pljučih. S tem je povzročala srcu tesnobo in bolečine in končno povzročila, da srce ni moglo več biti.

DR. BRANKO ROZMAN

VELIKA NOČ V DRUŽINI

- 1 Štirideset dni se naše srce očiščuje in posebej pripravlja na skrivnosti Jezusovega trpljenja in vstajenja in na prejem neizčrpnih milosti.
- 2 To je POST (pokora, miloščina), ki se ga moram okleniti že od mladih nog. V veliko pomoč nam je skupna duhovna obnova. Po njej ne bo več težjih notranjih ovir za SPOVED.
- 3 Dajmo, da nas uči in vodi sv. Cerkev: udeležujmo se njenih OBREDOV!
- 4 Doma prebirajmo in razmišljajmo JEZUSOVO TRPLJENJE: tu je zgled vseh kreposti, tu povzetek vseh treh let Zveličarjevega učenja.
- 5 Stojmo z molitvijo in besedo OB STRANI BRATOM, ki so daleč ali se oddaljujejo od vere in življenja po njej. Jezus je trpel za vse ljudi.
- 6 Veliki ČETRTEK: Kaj je presv. Rešnje Telo? Kaj sv. daritev? Kdo je duhovnik? Kolikšna je naša hvaležnost in v čem se kaže?
- 7 Jezusovo Srce nas vabi k SVETI URI in tu deli blagoslov naši družini, delu, našemu narodu. Tu si zagotovimo srečno zadnjo uro.
- 8 Veliki PETEK: Stopimo na Kalvarijo! Poslušajmo sedmero predsmrtnih Jezusovih stavkov! Oklenimo se križa!
- 9 Velika SOBOTA: Poromajmo na božji grob! Obnovimo pri nočni pobožnosti krstno obljubo!
- 10 Velika NEDELJA: Z vstalim Jezusom v novo življenje, v stalno veselje posvečujoče milosti! Išimo nebeških stvari, tako bomo prav živeli na zemlji.

A. G.

ZAGRINJALO SE JE PRETRGALO...

JOŽA VOMBERGAR

Pri Korenovih je bila vsa družina zbrana pri velikonočnem obedu. Pravzaprav je bil to še zajtrk, zakaj bilo je še jutro — jutro velike nedelje — in je večji del družine komaj dobro prišel od jutranje svete maše. A verna slovenska družina je hotela tudi na tujem ostati zvesta staremu velikonočnemu običaju in je zato jedla to jutro blagoslovljena jedila kot je bila navada v ljubi domovini.

Oče Koren je iz široke košare dvignil velik kolač, ga položil na mizo in z dolgim nožem napravil čezenj znamenje svetega križa. Nato je kakor v nekem svetem obredju počasi in krepko zarezal vanj, odrezal iz njega zajeten kos, da so se pokazali med belo sredico okrogli pisani pasovi, in ga s slovesno pobožnostjo položil pred ženo. Z enako spoštljivostjo je rezal nove kose in jih polagal po starostni stopnji družinskih članov prednje. Nato se je lotil kuhane gnjati in tudi od nje vsakemu odmeril lep kos. Na vrsto je prišel v péšico zavit pečen rajželj, pomešan z narezanim in z jajčnim rumenjacom premočenim belim kruhom. Razrezal je dve kuhani klobasi na toliko delcev, kolikor je bilo jedcev okrog mize, in nazadnje še dva pirha, ki jih je medtem že mati izluščila iz barvane lupine. Tudi posodica s kislim nastrganim hrenom je stala pripravljena na mizi.

Zanimiva literarna črtica iz naših časov in iz izseljenskega življenja. Preberite in potem sami presodite, zakaj je bilo razočaranje Strmljanovega Janca tisto veliko noč tako strašno...?

Ko je bil žegen za to jutro razdeljen, je mati ostala jedila zložila v košaro in jo pokrila z belim, pisano vezanim prtom. da bo za jutrišnji dan, za veliki ponedeljek, čeprav ga v tej deželi drugi ne praznujejo.

Iz kuhinje je Minka prinesla velik lonec gorkega kislega zelja, iz katerega se je dvigala prijetno dišeča sopara po kuhani gnjati, in ga postavila v sredo med bele krožnike in narezane kose žegna na mizi.

Oče Koren se je pobožno pokrižal in počasi zmolil molitev pred jedjo. Ko je družina odmolila, je voščil vsem „Bog-žegnaj“ in jih prijazno povabil, naj sežejo po pripravljenih jedilih.

„Bog bodi zahvaljen, da nam je spet to leto dal dobrote velikonočnega žegna po stari domači navadi!“ je dejal s sveto hvaležnostjo kakor v molitvi. „Ohranite, otroci, to lepo navado, ki smo jo podedovali od svojih očetov in dedov, čeprav nam je po božji volji usojeno živeti daleč od domače zemlje, v tujini, ki ne pozna takih običajev! Dokler bomo ohranjali svoje navade in jezik, pa močno vero v Boga, vse to, kar smo lepega in dobrega prinesli s seboj, bomo ostali tudi zavedni Slovenci, so nas gospod opominjali pri pridigi,“ je počasi in s poudarkom učil družino.

Tako se je s primerno svečanostjo pričel velikonočni obed in med člani družine, ki so doslej s spoštljivo molčečnostjo poslušali očetov nauk, se je razživel vesel pogovor. Pripovedovali so si o sinočnjih doživetjih pri slovenski polnočnici in o znancih, s katerimi so se sešli po maši.

Matj Korenka je obžalovala, da so opustili veličastno velikonočno procesijo, kot je bila v navadi prejšnja leta.

Saj je lepa taka polnočnica s prižganimi svečami v rokah, a mogli bi vendarle ohraniti tudi procesijo. Te novotarije!... Zmerom uvajajo kaj novega. Kako lepo je bilo včasih doma na veliko soboto, ko je ob veselem potrkavanju zvonov in pokanju možnarjev šla iz cerkve vstajenjska procesija v prvo zelenje in cvetje. Nekaj slovesnega je to bilo in spomladansko veselega, da bi človek kar vriskal in pel! Pa saj smo peli za procesijo, in še kako!... Zdaj pa ta polnočna maša s svečami... vse tako resnobno, kot za Verne duše!..“

Oče Koren je prav tako obujal spomine na nekdanje radostno velikonočno slavlje, na sijajno vstajenjsko procesijo v Velesovem, ki se je razvila v zgodnje jutro velike nedelje, še pred sončnim vzhodom. Vselej je nosil kip vstalega Kristusa pred Najsvetejšim. Vidno je bilo tudi njemu žal zavoljo novih sprememb...

Peter, najstarejši sin, je skušal utemeljiti novo obredje s spremembami časa in razmer. Pa saj so povedali, da je to vstajenjsko obredje še starejše kot tisto s procesijo. In če bi bilj doma, bi zdaj tudi ne mogli s tako šumno slovesnostjo praznovati vstajenja. Naposled je bila to, kot smo brali, le bolj naša ali srednjeevropska navada, ki je v večini drugih dežel niso poznali. Še tu, na primer, je bilo z velikim petkom vse velikonočno praznovanje kar pri kraju. Sveti oče pa so verjetno hoteli dati večji poudarek veliki nedelji, ko se praznuje največja zmaga vseh časov — zmaga življenja nad smrtjo. Ker pa je novo obredje odrejeno za vso katoliško Cerkev, mora seveda veljati tudi za nas.

„Gotovo, ravnati se je treba po papeževih ukazih, ker smo katoličani!“ je naposled vdano rekla mati. „Sveti oče že vedo, kako je prav...“

Oče ji je tiho pritrdil. A druge naše navade, ki niso združene z liturgičnim obredjem, kot za primer, naš velikonočni žegen in podobno... tega nam pa niso odpravili. To smemo, celo moramo ohraniti! je poudaril.

Tako so se stari in mladi zedinili v teh rečeh.

„Ej, ali veste, da sem soseda Strmljca na videl pri sinočnji polnočnici!“ je speljal pogovor na drug tir Jože in se pri tem — hoté ali slučajno — ozrl na Minko na drugi strani mize.

Minka ga je začudeno pogledala, a le za hip. V zadregi je uprla oči v mizo in lahno zardela. Tudi mati jo je pogledala, kot bi ji šinila pri tem v glavo neka misel v zvezi s to novico, a takoj prizanesljivo odmaknila od nje oči. Čemu po nepotrebnem spominjati dekle na nekaj, kar je že davno prešlo in je brez pomena?

„Janez... pri polnočnici?“ je iznenadenno dvignil oči oče Koren iznad jedi. „Kam bomo pa to zapisali? Saj menda že sedem let ni bil pri maši... vsaj pri slovenski ne!“

„Sedem let?“ se je začudila živahna Francka. „Saj je šele tri leta oženjen!“

„Kaj oženjeni ne hodijo k maši?“ je neverjetno vprašal Nejče in svetlo pogledal sestro.

Naivnemu otroškemu vprašanju so se morali vsi zasmejati.

„Taki, ki so oženjeni po rokovnjaško!“ je šaljivo pojasnil Peter.

„Kako ‘po rokovnjaško’?“ je hotel vedeti vsevedčni Nejče, ki mu je bilo težko z odgovori priti do kraja.

„In nomine patre, vzem’ jo na kvatre...“ je hotel v šali povedati Jože, pa ga je nejevoljno prestregla mati.

„Ne čenčaj neumnosti!“ ga je spomnila in resno pristavila tako, da je mogel razumeti Nejče: „Po rokovnjaško se poročé taki, ki se ne po krščansko, se pravi, v cerkvi. Tu se jih mnogo poroči le civilno, na državnem uradu. Krščanski

ljudje pa se morajo poročiti cerkveno, če kaj dajo na vero in Bogal!“

„Porovnetov France pa Dolinarjeva Meta sta se tudi civilno poročila... pred tremi dnevi.“

„Seveda, ker so tukaj take postave. A se bosta danes še v cerkvi. Samo civilno za nas, kristjane, ne velja.“

Francka pa je komaj čakala, da bi bilo to pojasnjevanje pri kraju. Imela je nekaj na jeziku in morala se je razbremeniti z novico, ki jo je želela povedati. Zato je kar presekala materin razgovor z Nežetom.

„Kako je neki letos s Strmljano-vim velikonočnim žegnom?“ je začela. „Lani smo mu mi spekli kolač, letos pa nas ni nič prosil... Ali — Oh, da ste videli in slišali včeraj njegov čudno žensko!“ je vneto jela pripovedovati. „S staro sosedo, tam naprej od njihove hiše, sta prišli v pogovor...“

„Ej, gospa Ester... Ester-mel-han, ne zamerite mi, raje vas bom klicala kar z vašim krstnim imenom... Saj se mi bo jezik zlomil ob tako čudnem priimku — nikoli ga ne bom znala izgovoriti,“ jo je nagovorila stara sosedka.

„Saj ga tudi jaz ne morem,“ jo je prekinila Filomena. „Kadar me kje vprašajo po priimku, jim kar pokažem izkaznico. Že tri leta me ga mož uči... a naj ga tisočkrat ponovim, mu ga ne znam prav izgovoriti. Neverjetno, da žive na svetu ljudje s tako strašnimi priimki! Ne bi dejala, če bi bil Anglež ali Turek —“

„Kaj Turek!“ je vzkliknila mlajša sosedka Marta, ki se jima je pridružila z druge strani ulice. „Moja sestrična ima Turka, a ima čisto lep, človeški priimek. Vsa izgovoriti ga moreš.“

„Ah, če bi ne bil tudi sam tak čudak, kakor mu je čuden priimek!“ je grenko vzkliknila Filomena. „Ko bi to prej vedela, nikoli bi se ne bila poročila z njim.“

K „žegnu“ nesejo

„Čudak?“ se je začudila stara sosedka. Priimek je priimek — a kot človek se mi zdi na mestu. Miren, pošten, delaven in skrben —“

„Ga bolje poznam kot vi, to mi že smete verjeti, gospa García!“ je vsekala v njene besede Filomena. „Nemogoč človek, vam pravim! Spočetka je bil boljši, ne rečem..., a kakršen je postal zadnje čase —! Polagoma vedno bolj razkriva svoje zoprne napake. Seveda jih moram trpeti jaz, ne vi, gospa. Ti ljudje iz starega sveta so menda vsi po svoje vsekani. Oblastni so, hočejo nam vsiljevati svojo voljo in navade... sploh ne znajo biti možje, kot so naši!“

„To vam prav rada verjamem!“ je vneto pritrdila gospa Marta. „Tudi moja sestrična se dosti pritožuje nad svojim Turkom.“

„Svoje glavi so,“ je z ihto nadaljevala Filomena. „Vesta, kaj je mojemu na lepem šinilo v glavo? Če bi vam mogla vse povedati!... Ves teden, še več, se že prepirava zavoljo nekih svojevrstnih jedil, ki jih hoče imeti za veliko noč. Podobno je bilo lani, le da je bil bolj

skromen. Kaj pa letos vse hoče —! Najprej, da bi mu spekla neke vrste sladke kruh, ki mu pravi... kolačo... ali kaj vem. Tako pravijo temu kruhu njegovi rojaki. Lani sem morala vse dopoldne gledati tu, pri sosedovih, njegovih rojakih, kako se tisto neznansko pecivo pripravljalo. To vam je delo in priprava! Človeka mora miniti potrpljenje! Saj sem si vse zapisala in dekle tam mi je dalo še recept... takole dolg! Kakšne maže in nadevki, in koliko! Saj se mora človeku zmešati! In zdaj naj vse to nakupim, pripravim, spečem... nazadnje pa naj mi še ne uspe! Saj nisem slaščičarka! Pa koliko bi to stalo! A če bi bilo to vse! Hoče še velik kos kuhane svinjske gnjati... kar ducat kuhanih jaje — a če bi jih bilo treba samo skuhati! Še pobarvati bi jih morala! Potem pa klobase in... kaj vem — vse mogoče!... Predvčerajšnjim je prinesel korenino neke rastline, podobne korenju ali — le da je bela. Tudi lani jo je prinesel, vrag vedi, kje jo je iztaknil! Neznansko pekoč okus ima. Treba jo je nastrgati. Solze ti lijo iz oči pri tem, kot bi jokala! Ko sem pokusila — prav nič ne pretiravam — zapo mi je zaprlo in toliko, da me ni zadušilo! A njemu ni nič; jé vam to pekočino kakor kruh! Kakšen želodec mora imeti!... In pravi, da je to velikonočna jed po njegovem domačem običaju. Vrag vzemi takšna jedila!... Pa kaj je še hotel, bedak neumni... da bosta bolje razumeli njegovo čudaštvo in moje težave —“ se je s svetlo izbuljenimi očmi nagnila k njima — „naj bi vsa ta neznanska jedila nesla v košari v cerkev! Da bi jih tam župnik blagoslovil ali kaj! Ali si moreta misliti?! Nisem si mislila, še sanjala ne, da je tak praznovernež!... No, zdaj vidita, kakšen strašen čudak je.“

Gospa Marta jo je sočutno pomilovala, neverjetno zavijala oči in zmajevaje z glavo vila roke.

„Ay, ay, Dios mío!“ je tarnala Filo-

mena. „Kupila sem za praznik lepó re-jeno piško-... takole. Kaj naj bi boljšega pripravila za veliko noč? Pa pravi, da je še pokusil ne bo, če ne pripravim tistih coprnij. Da ne mara perutnine. In vendar je to meni najljubša jed. Kakšen samoljubnež! Samó nase gleda, moje želje mu ni mari!“

Ženska se je kar oznojila pri toliko ihtivem govorjenju in si je morala otreti roso čelo.

„Pa bi pripravili takó, da bi bilo obema prav,“ je dobrohotno svetovala stara sosedka. „Vsakemu svoje, pa bi bila oba zadovoljna in bi ne bilo nobenega nesporazuma in slabe volje.“

„Ali prav nič ne pomislite, koliko bi to stalo, gospa García?“ je uporno zakipela Filomena. „Za dva človeka naj pripravljam dvojno kosilo? A če bi bilo kaj bolj preprostega! Za njegove muhe — kje pa naj si vzamem časa za tolikšne priprave? Naj si sam kupi tista jedila, ali jih da pripraviti pri svojih rojakihi, saj jih je lani tudi! A jaz se jih ne pritaknem, to vam odkrito povem. Kdo ve, če niso začarana... zavoljo tiste blagoslovne coprnije? Še zbolela bi. O, nisem nora! Tisti črnih v cerkvi so s samim vragom v zvezi, to mi je že mati rekla.“

„Sosedov najmlajši, sin rojaka vašega moža, je bil lani po veliki noči ves teden bolan. Najedel se je tistih barvanih jajc. Morali so še klicati zdravnika,“ ji je pritrdila sosedka Marta.

„Saj vam pravim!“ je nadaljevala Filomena in se spet zaupno nagnila k sosedama. „Kdo ve, če ga niso sploh začarali oni — mojega moža? Saj je bil dve leti, kakor se spodobi možu... ljubezniv, živahen, za vse voljan. Od lanske velike noči — in še malo pozneje — pa se je nenadoma ves spremenil: mrk, zamišljen... govori le toliko, kolikor je nujno potrebno. Pa skop in trmoglav, da je strašno! Mislita, da si ga upam prositi za novo obleko? Glejta, že dva me-

Miza
z velikonočnim
žegnom

seca nosim to isto krilo, da me je naravnost sram!... Ko sem ga prosila za letošnji karneval, naj mi kupi novo maškeradno obleko, mi je še lansko oponesel. Pomislita! Ali naj vsako leto hodim na pustne plesne v isti obleki? Morala sem si iz denarja za gospodinjstvo iztisniti potrebno vsoto zanj. A kako je rohnel potem! Komaj, komaj sem ga, skoraj na kolenih, preprosila za tisto novo promenadno obleko in za plesno... za nocojšnji večer. A plesat ni hotel več hoditi z menoj... Vedno pogostejše je ostajal doma, nazadnje pa sploh ni šel več!"

"Plesalcev vam kljub temu ne manjka, prepričana sem," je smehljajoč se dejala soseda Marta s pogledom na njeno polnokrvno, lepo oblikovano telo in očarljivost mladega obraza.

Filomena je to z zadoščenjem opazila in se pomembno namuznila.

"Teh za sedaj še ne pogrešam," je dejala s samozavestnim ponosom. "A ljudje se vendarle čudijo... Človek čuti njihove vprašujoče in spogledujoče se oči... Sicer se ne menim zanje, pa ven-

darle... Mož mora vedeti, kje je njegovo mesto!"

"Uboga gospa Ester... gospa Filomena!" jo je narejeno pomilovala soseda Marta. "In to komaj po treh letih zaka!"

Stara soseda pa je zamišljeno zrla čez cesto, kjer je pred svojo mesarijo stal mlad mesar z dolgimi, polizano počesanimi lasmi in nekaj oprezno namigaval gospe Filomeni. Ta mu je mimogrede previdno odgovarjala z očmi, vendar ne toliko previdno, da bi sosedi tega ne opazili.

"Nekaj čudnega je prišlo v mojega moža," je s pritajenim glasom še bolj pritegnila radovednost sosed. "Zdi se mi, da tu gori nj več vse prav v redu z njim," je s prstom pokazala na čelo. "Ne bosta mi verjeli, kaj je počel zadnji božič, na sveti večer! Pa vama prisežem! V neko posodo je naložil, čudak, žareče oglje, nanj pa nasul kadila... da, prav takega, s kakršnim kade v cerkvi, pri tistih ceremonijah! Pa je šel in zakadil z zoprnim dimom vse stanovanje — pa sem z doma... preveč bi me bilo sram, še okrog hiše je pokadil. Neverjetno!

če bi kdo prišel v hišo. Še drugo jutro je smrdelo po sobah kot v cerkvi... Dejal mi je, da je to narodni običaj njegove domovine. Čudna dežela s takšnimi coprnjskimi navadami!... In veste, gospa za božič vam je šel v cerkev — k maši!“ — je močno, skoraj histerično poudarila zadnje besede. „Še mene je nagovarjal, naj bi šla z njim. Misliš si, kakšno budalo! Ay, Dios mio! Če ga niso začarali tam, kdo ve?...“

Stara sosedica se je s komaj vidno porogljivostjo nasmehnila, kakor bi hotela misliti: ne oni tam... tistile na drugi strani ulice te je začaral! Globoko je pogledala Filomeni v oči, z neko prizanesljivo dobrohotnostjo.

„Ne vem, kako bi vam rekla...“ je neodločno začela, a pogumneje nadaljevala. „Mislim, da bi bilo bolje za vas... za oba, za mirno zakonsko soglasje, če bi se ne vznemirjali zavoljo njegovih domačih običajev. Če se boste norčevali iz njih, mu jih oponašali, ga utegnute še bolj odbiti. Morali bi razumeti, da vsakdo ljubi navade svoje dežele, naroda, v katerem je zrasel. Jaz na vašem mestu bi raje, čeprav ne s srcem, pa z razumevanjem sodelovala z njimi. Bolj bi ga navezali nase kot pa s trmastim odporom alj celo zasmehovanjem —“

„Vi mi svetujete to, gospa García?!“ je osuplo in ogorčeno vzkliknila Filomena, „Naravnost razočarali ste me. Morebiti mi boste še priporočili, naj se vdam njegovemu nagovarjanju na cerkvenó poroko... zdaj, po treh letih? Da bi še mene začarali! Nisem znorela! Ves okraj bi se mi režal... in kaj bi mi dejali v klubu? Morala bi se kratko in malo odpovedati svoji družbi... zapreti se med zidove svoje hiše kot v samostan! Ha!...“

„Mož se mora prilagoditi ženi, njenemu načinu življenja... mišljenju in čustvovanju,“ ji je s čustveno strastjo posegla v zagovor sosedica Marta. „Tudi mož moje sestrične je spočetka hotel,

naj bi se ona ravnala po njegovih svojstvenih muhah, a ga je ukrotila. Ni popustila, pa je moral popustiti on. Če je prišel človek v našo deželo in se poročil z našo žensko, se je moral vživeti tudi v naše življenje. To je pravi... in nujni pogoj za soglasje v zakonu s tujcem... ne pa, da on z nekega viška gleda na ženo in njeno okolico, ji hoče oponašati neko 'nižjo kulturo' in trmoglaviti s svojimi, ženi tujimi in celo zoprnimi običaji svoje rojstne dežele. Ali pa celo z verskimi zahtevami. Ne živimo v starem veku! Pa naj bi se bil poročil s sebi enako ali žensko svojega rodu! Mislim, da tudi tam, v starem svetu, ni drugače — če pa je, kaj nas tu briga. Mož mora iti za ženo!“

„To je pravo in ustrezno stališče. Vi, gospa Marta, me razumete, ker ste pametna ženska!“ je Filomena priliznje no prikimala Martinim besedam in se od strani posmehljivo ozrla v staro sosedo s približkom zmagoslavja nad porazom njenega nemogočega, starinskega nazora. „Žena naj ne bo možu sužnja, temveč življenjska tovarišica!“

„Saj prav to sem vam hotela reči!“ je z nekajšnim pomilovalnim nasmehom Filomenini nedoslednosti poudarila starika. „Ali naj bo, po vaših nazorih, suženj mož?“

„Kdaj sem kaj takega rekla?“ je osuplo vzkliknila Filomena. „Nasprotno, gospa García! Po mojih nazorih morajo biti osnovni pogoji za zakonsko soglasje popolna svoboda, ki naj si jo drug drugemu priznavata in spoštujeta zakonca. Svoboda v vseh pogledih!“

„Popolnoma soglašam z vami, gospa Filomena!“ ji je vneto pritrdila mlajša sosedica in se nejevoljno ozrla na stariko, ki si je morala z roko zastreti usta, da se ni preglasno zahihitala in se je na pol obrnila v stran.

Filomena je hitro porabila to prilžnost, da je mlademu mesarju onstran ceste s pomembno očesno igro odgovo-

mila na njegovo nestrpnost in skrivnostno namigavanje z očmi. Potem je urno prestregla Martin pogled tjakaj v prezirljiv zamah z roko na starkino vedenje.

„Živimo v dvajsetem stoletju, gospa, Marta, in ne več v mraku prejšnjih vekov, v čigar mišljenju, uklenjenem v okove nemogočih verskih, moralnih in družbenih predpisov, hočejo trmasto vztrajati nekateri, zlasti stari ljudje, ki se ne znajo ali ne morejo... ali pa tudi nočejo uživati v svobodoljubno mišljenje novih časov. In med take staroverce sodi tudi moj mož.“

„Ne razumem, gospa Filomena... Oprostite vprašanju... Kako ste se vendar mogli poročiti s takim človekom?“ je nenadoma vsekala soseda Marta.

Filomena jo je presenečeno pogledala in je za hip prišla v zadrego.

„Hočete reči, zakaj ga nisem prej prepoznala in premislila? Saj prejšnja leta ni bil tak. Bil je živahen, zabaven, nežen, ljubezniv in... vse drugačen kot zdaj. Hodil je v klub, plesal, se šalil... tam sem ga spoznala... Dajal mi je bogata darila, me vabil na izlete in sploh — — Nobene sence kakih verskih čustev,

staromodnih moralnih ali sploh starinskih nazorov nisem opazila pri njem. Povsem se je vživel v naše razmere in se celo svojih rojakov previdno ogibal. Kot tujec s svojevrstnimi posebnostmi... a ne tako čudaških kakor zdaj, me je še celo privlačeval... In tako sva se domenila in se poročila. Nekoč pa se je zamišljen vrnil od pogreba svojega prijatelja... in mislim, da se je takrat začela ta zoprna sprememba v njem. Polagoma, a vedno močneje je to raslo v njem... In zdaj, v čem je moja krivda, če je tako prišlo? Naj se spremenim še jaz, prelevim v njegovo čudaštvo? Naj oba skupaj postaneva norca? Ne, gospa Marta — odkrito povem, raje se ločim!“

Pri tem se je veselo nasmehnila marsarju čez cesto in mu z rahlim gibom roke dala skrivnostno znamenje.

Stara soseda je opazila ta nemi dogovor in je mračno nagubančila čelo. S hitrim pogledom je premotrila mlado in lepo postavo mlade sosedice, polne življenja, in pomislila na njenega precej starejšega moža umerjenega značaja, ki je bil v ostrem nasprotju z ognjevitostjo in

M. Gaspari:
Igra s pirhi

podjetno naravo mladega gizdalina na oni strai.

Tu nekaj ni v redu! je tiho pomislila. Pa vendar ni mogla razumeti nespametnega Filominega odpora do moža, ki je izkušeni starki s svojo pohlevnostjo, pridno delavnostjo in varčnostjo pa s pametnim vedenjem zbujal spoštovanje. Čudno, da sta se človeka tako različnih značajev znašla v skupno življenje. Ga je premotila njena vabljava zunanost, da ni videl, kaj se skriva za njo... in ni pomislil na razlike v čustvovanju, mišljenju in načinu življenja, na vse tisto, kar more polagoma privedi do neprijetnega medsebojnega trenja? In kako kmalu in usodno so se ta neskladja razrasla v ostro nesoglasje, ki razbija srečo njune življenjske skupnosti!...

„Še dobro, da nimata otrok!“ je z ozirom na Filomenino pripombo o volji do morebitne ločitve rekla sosedna Marta. „A upam, da ne mislite tega tako resno,“ se je spodbudno nasmejala. „Vse se bo še uredilo, boste videli, tako kot se je pri moji sestrični in njenem Turku. Le popustite ne smete, gospa Filomena! V nobeni točki, razumete! Čim popustite v eni, bo napadal drugo in s te tretjo... in naposled bo zmagal on, vi pa se boste prepozno kesali svojega popuščanja...“ jo je ščuvala. „Še v zakonu z domačinom je za ženo včasih trda borba, nikar s tujcem!“

„O, ne bojte se! Me je že moja mati zadosti poučila. Tudi ona je bila prvič poročena s Poljakom —“

„Pa jo je zapustil in pobegnil neznanu kam!“ ji je trpko udarila v besedo starka. „Vi najbrže ne veste tega —“

„Kaj bi ne vedela! Saj mi je mati vse povedala. A na dobičku je bila ona. Pustil ji je nezadolženo hišo in še nekaj premoženja,“ se je cinično zasmejala. „Vsekakor je ona dobila bitko z njim —“

„Sijajna zmaga, na ruševinah zakona!“ je s podsmehom vzkliknila starka.

„Saj se je kmalu potem poročila z

drugim, in dobro poročila — z mojim starim,“ ji je ponosno odgovorila mlada sosedna.

„Z lepim zgledom in naukom vas je učila mati!“ ji je vrnila gospa García. „Ni čuda, če je v naši deželi toliko nesrečnih zakonov s takim ali še bolj žalostnim koncem!... Ker se ne sklepajo na zdravi podlagi in s pravim namenom, ker jim je vsebina zakonske skupnosti vse kaj drugega kot ljubezen do družine v medsebojni žrtvi in zvestobi...“

Dalje ji ni bilo smisla govoriti, ker jo je neobzirno in prezirljivo prekinila Filomena, z opravičilom, da mora še po meso. Mesar na drugi strani ulice ji je nestrpno namignil z roko in odšel v mesnico.

„Mesar bo zaprl, jaz pa sem popolnoma pozabila, da sem mu naročila, naj mi pripravi meso za kosilo. Ne zamerite, gospa García —, „se je že odhajajoč opravičila in s sosedo Marto pohitela preko ceste.

Stara sosedna je, zmajujoč z glavo, gledala za njo in sama zase nekaj mrmrala o zmedenosti novih časov in pojmov... Počasi je odšla proti svoji hiši in pustila vrata priprta.

Preteklo je več ko pol ure, ko se je Filomena, vsa zardela v obraz, vrnila iz mesnice in si gredoč čez cesto nemirno urejevala lase. Nekam boječe in oprezno je vrgla pogled na priprte sosedine duri in osupla obstala, ko so se njene plahe oči ujele s pomilovalno očitajočimi očmi starke, ki je še vedno oprezovala izza odprtine vrat. Vsa kri ji je šinila v glavo in grenki žolč ji je zakipel prav do grla.

„Vražja coprnica!“ je jezno vzkliknila zase, jo preklela do dna črne zemlje in sunkovito zavihrala proti vratom svoje hiše. Z ihto je zadrleščila duri za seboj.

Tedaj so tudi temno žareče oči starke hitro utonile v mrak priprtih vrat.

(Konec prihodnjic)

Kri ni voda...

Preberi...

Premisli...

Živi po spoznanem...

1. Prihajali so iz Amerike na obisk. Sin, ki je bil še deček, ko je odšel s stricem, snaha Američanka in trije otroci. On, stari gospodar, jih je čakal. Ko so prišli, jih je pozdravil in nagovoril najmlajšega. A ta ga ni razumel. „Da ne razume po naše? Kako naj se menim z njimi starec, kako oni z menoj, če ne znajo po naše?“ je hitel v neznani bolečini. „Stojim tu med malimi kakor koklja, ki je izvalila piščance in race in so ji race, del zaroda, ušle v vodo. In ljudje stoje na bregu in se ji smejejo!“ Čutil je, da so mu storili nepopravljivo krivico, in bil je nesrečen, nesrečen v globini srcá. Starec se je krivil od muke, ki mu je grabila srce. Čutil se je osmešenega, strašno osamljenega in za nekaj, česar se je naprej veselil, opeharjenega. Da so mu odtujili otroke! Da se ne more pogovarjati z njimi! Za maline je vedel in jih varoval zanje, za lešnike, za jazbino in divje golobe in polšino v stari bukvi in vse — (Po Velikonji).

2. Ali se ne bi na več kot v enem slovenskem domu danes ponovilo isto razočaranje, ko bi prišlo do podobnega srečanja? Da se bo nekoč izvršil prehod, smo vedeli; da se bo vršil tako hitro, nismo slutili. Naše zveze z domom se trgajo tudi duhovno: že se pojavlja izkoreninjenje iz njega, utapljanje v okolju, slepo prevzemanje vsega, kar nova domovina nudi. Zakaj? Iz materialističnega mišljenja, da je dom tam, kjer dobiš miren kot in polno skledo? Kot da je materni jezik brez vse cene! Kot da je ljubezen do naroda le prazna beseda! Kot da smo slučajno Slovenci! Kot da je nekaj manj vrednega biti Slovenec! Kot da se je mogoče odvezati od najbolj naravnih vezi!

3. „Čez toliko in toliko let bo itak prišlo do popolne spojitve,“ se pogosto sliši. Res je. A Kristus je ravnal proti tem besedam. Na cvetno nedeljo je gledal Jeruzalem, pa je ob videnju njegove bodoče usode jokal nad njim: „Jeruzalem, Jeruzalem... Kolikokrat sem hotel zbrati tvoje otroke, kakor zbira koklja svoja piščeta pod peruti, pa niste hoteli.“ In na prošnjo, da bi šel še v druge dežele, je odgovoril, da je poslan le k izgubljenim ovcam Izraelove hiše. Pri svojem delu je tako ostajal le v mejah Palestine. In je Kristus točno videl, kaj se bo zgodilo čez trideset let. Da bo narod praktično uničen: pomorjen in odpeljan v sužnost. A je ostal med njim in delal v njem.

Res bo čez toliko in toliko časa drugače. A mi živimo danes in smo odgovorni za danes. Bogu ne bomo dajali računa za čas za nami, ampak za naš čas z vsemi njegovimi zahtevami.

B. R.

KAKO OPRAVIMO DOBRO SPOVED?

V svetem postnem času nas sveta Cerkev vabi k premišljevanju Kristusovega trpljenja in smrti, ki naj nas potrdi v duhu spokornosti in v resni skrbi za zveličanje duše. Zunanji izraz spokornosti, resne krščanske miselnosti je dobra velikonočna spoved, s katero se pripravimo na vreden in pobožen prejem velikonočnega svetega obhajila.

Sveta spoved, dobro opravljena, je vedno nekaj velikega in čudovitega v našem duhovnem življenju. Je zveličavna kopel, v kateri se naše duše operejo grešnih madežev; je vir posvečenja in duhovne moči. Milosti in blagoslovljene sadove dobre spovedi bi lahko s svetim Pavlom povzeli v naslednje tri reči, ki so neizmerne vrednosti: „Pravičnost, mir in veselje v Svetem Duhu“ (prim. Rim 14, 17). Pravičnost pomeni opravičenje pred Bogom; odpuščanje grehov in kazni za greh; povrnitev posvečujoče milosti in zasluženja dobrih del, alj pomnoženje te milosti in z njo potrjenje v božji ljubezni. Mir je drugi blagoslovljeni sad dobre spovedi, notranji mir srca, ki presega vsako spoznanje. Z mirom srca pa se družijo veselje v Svetem Duhu, sveto veselje zaradi odpuščene krivde, potrjene zveze z Bogom in zaupanja v večno zveličanje. Žrtve, ki so s spovedjo združene, so s temi njenimi sadovi bogato poplačane. In če še pomislimo na trpljenje, ki ga je Gospod Jezus prestal, da nam je z njim te sadove sprave in odpuščanja za-

služil, komu bi se zdele potem žrtve, potrebne za dobro spoved, pretežke in prevelike?

Kakšne in katere so te žrtve, kakšno naj bo naše razpoloženje, kadar gremo k spovedi, kako naj jo vedno in dobro opravimo, da bomo njenih zveličavnih sadov v čim večji meri deležni — o tem naj poda nekaj praktičnih misli in nasvetov ta preprosti sestavek.

SPLOŠNE MISLI GLEDE PRIPRAVE NA SPOVED

Vsi učitelji duhovnega življenja poudarjajo z ozirom na pripravo na spoved potrebo resnosti in zbranosti. Zavedati se moramo, da gremo pred božji sodni stol, kjer bo duhovnik-spovednik, v imenu Boga, izvršil nad nami resnični sodni proces. Tožniki v tem primeru smo sami, spovednik, namestnik božji, je sodnik. Odveza, ki nam jo dá, je pravi sodni rek. Sveta Cerkev imenuje zato sveto spoved tudi sveto sodišče. Naj bo spovednik ta ali drugi duhovnik, ko posluša našo obtožbo, so njegova ušesa kakor ušesa Boga; ko presoja naše dušno stanje in razpoloženje, so njegove sodbe in besede, sodbe in besede Boga. Svojevrsten sodni proces je sveta spoved, pri katerem gre bolj za naše oproščenje, kot za našo obsodbo, kjer pa vselej stopimo v neposredni stik s svojim Bogom in Gospodom, ki nas sodi v osebi svojega sicer nevrednega, vendar z njegovo oblastjo pooblaščenega služabnika. Pater De La Puente D. J. nam zato v svojih lepih meditacijah priporoča, naj bi se vselej, kadar se pripravljamo na spoved, živo umislili v božjo pričujočnost in si predstavili Boga, Sodnika živih in mrtvih, kako sedi na prestolu svojega veličastva in gleda na nas, ki smo ga v toliko stvareh ponovno žalili. Ta misel, pravi svetniški mož, naj bi bila živa v nas med vso pripravo na sveto spoved.

Ko pa duhovni učitelji poudarjajo po-

trebo resnosti in zbranosti, svariijo obenem pred pretirano skrbjo in natančnostjo. Mnogo dobrih in pobožnih ljudi živi v svetu, ki jim je spoved prava duševna muka. Čez mero se trudijo v spraševanju vesti, nikdar niso zadovoljni s pregledom svojega dušnega stanja. Vznemirjajo se glede resničnosti svojega kesanja in trdnega sklepa, ki bi ju radi občutili v živih čustvih srca, pa se jim to navadno ne posreči. Kakor vse božje ustanove, ki so za ljudi postavljene, je treba vzeti tudi spoved v mejah človeških možnosti. Bog ne zahteva od nas izrednih naporov in žrtev, saj ni postavil spovedi za muko duha, marveč za tolažbo srca. Resni in zbrani zmeraj, a pri tem preprosti in naravni, kakor v življenju, ko se pripravljamo na kako resno opravilo — tako se pripravljamo tudi na spoved, brez pretiranih skrbi in bojazni.

Zgodí pa se lahko tudi nasprotno. Zlasti pri onih vernikih, ki se spovedujejo pogostoma, in ta napaka je hujša od prve: Spoved se jim obrne v golo, suho navado. Vse se izvrši mrzlo, na hitro: spraševanje vesti je površno; skrb za resnično kesanje majhna; obtožba grehov po neki ustaljeni formuli, ki se zdi kakor uzakonjena in nespremenljiva, pa je zato spoved brez življenja in brez notranjega duha in zato tudi brez blagodejnih učinkov. Učitelji duhovnega življenja pred nevarnostjo take spovedi iz gole, mrzle navade resno svaré.

Ponovimo še enkrat splošno načelo: Brez pretiravanja in bolestnega, škruploznega nasilja nad lastno dušo, bodi vendar naša priprava na spoved vedno resnoba, zbrana, iskrena, pobožna.

POSEBNI NASVETI

Sveti papež Pij X. je dejal nekoč, da je spoved najprimernejša ustanova, s katero je mogel Jezus odpomoči človeški slabosti. Hotel je s tem reči, da je zakrament svete pokore enostaven in brez

Duhovnik — srednik med Bogom in ljudmi — daruje sv. daritev

težkih pogojev ter zato lahko dostopen vsem, ki imajo resno in dobro voljo, da ga prejmejo. Strah pred spovedjo ni utemeljen. Potruditi pa se seveda moramo, da spolnimo pogoje, ki so s spovedjo združeni. Iz mladosti vemo, da je za dobro spoved potrebnih pet reči: spraševanje vesti, kesanje, trdni sklep, spoved in zadoščevanje ali pokora. Obnovimo glede teh pogojev v svojem spominu nekaj resnic in nasvetov, ki nam jih podajajo učitelji duhovnega življenja.

SPRAŠEVANJE VESTI je pogled v notranjost naše duše, s katerim skušamo spoznati in ugotoviti njeno stanje z ozirom na naše dolžnosti do Boga, do sebe in do bližnjega. Naj bo to spraševanje vedno združeno s potrebno resnobo, ki se spodobi važnemu opravilu, ni se pa treba dati pri tem voditi nobeni

pretirani natančnosti. Čas, ki ga za spraševanje vesti porabimo, ne bo za vse enak. Dalj časa bo potreboval oni, ki se že dolgo ni spovedal ali živi v zelo nevarnih okoliščinah, kot svetnik, ki se spoveduje pogosto in njegovo življenje poteka v miru. Večjo natančnost bo Bog pričakoval od odraslih kot od otrok. Osebe, ki žive intenzivnejše duhovno življenje in si svojo vest izprašujejo vsak dan, so pravzaprav glede tega za spoved vsak trenutek pripravljene.

Ker so po sami božji zapovedi potrebna in nujna tvarina spovedi smrtni grehi, bodi spraševanje vesti najprej po svečeno njim. Preglejmo svoje življenje od zadnje dobro opravljene spovedi v luči božjih in cerkvenih zapovedi in svojih stanovskih dolžnosti. Ako nam vest očita težke prestopke, skušajmo iskreno in ponižno ugotoviti njih število in važne okoliščine, ki vrsto greha spremenjajo. Glede števila smrtnih grehov velja pravilo, da ga skušajmo ugotoviti kar moč natančno. Ako bi se nam to kljub dolžni skrbnosti ne posrečilo, bomo njih število podali približno, kolikokrat na teden, na mesec, na leto. Vsekakor bodimo glede smrtnih grehov vestni, natančni in strogi do samega sebe, čeprav tudi v tem ne smemo pretiravati in njih število v napačni ponižnosti povečavati. Ako glede smrtne grešnosti gotovih dejanj, misli in želja ne moremo priti do jasne sodbe, bomo te svoje dvome spovedniku ponižno in iskreno odkrili.

Mali ali odpustljivi grehi niso nujna tvarina spovedi in zato spraševanje vesti glede njih ne zahteva one natančnosti kakor pri smrtnih. Kot vemo, se nam mali grehi odpuščajo tudi izven spovedi, zato se nam ni treba vznemirjati, ako se vseh ne spomnimo in ne spovemo. Naša spoved bo veljavna, ako se celo namenoma nekaterih malih grehov ne spovemo. Učitelji duhovnega življenja kar svetujejo, da je bolje, obtožiti se le nekaterih glavnih napak in slabosti, ki se

nam zde mali grehi, kot pa odkrivati vsó svojo revščino in vse neštete napake, ki jih vsak dan zgrešimo, pa morda brez resničnega kesanja in trdnega sklepa.

KESANJE je pri spovedi najvažnejša stvar. Brez njega veljavne spovedi ni. Zato je prav, da mu posvetimo že pri sami pripravi na spoved posebno pozornost. Ne bilo bi prav, ako bi kdo uporabil večino priprave le za spraševanje vesti in morda svojega duha mučil z ugotavljanjem svojih nepopolnosti in števil malih grehov, kesanje bi pa le mimogrede in površno obudil. Kesanje, to je dušna žalost nad storjenimi grehi, je lahko popolno ali nepopolno. Komur je nagib kesanja ljubezen do Boga in se svojih grehov kesa zato, ker je z njimi razžalil svojega najboljšega Očeta, ta ima popolno kesanje, ki mu vse grehe že v tistem trenutku odpusti, ko ga obudi. Ako pa je nagib našega kesanja ne ljubezen, ampak strah pred Bogom in pred kaznijo, ki smo jo s svojimi grehi zaslužili na tem ali na drugem svetu, je naše kesanje nepopolno ali manj popolno, ker je pač strah manj popolen nagib kot ljubezen. Nepopolno kesanje nam pomaga do odpuščanja grehov, ako je v zvezi z zakramentom svete pokore ali svetega maziljenja, samo zase pa smrtnih grehov ne izmriše, kakor jih popolno. Čeprav torej pri spovedi zadostuje nepopolno kesanje, skušajmo vendar obuditi popolno, kar nam s pomočjo božje milosti ne bo pretežko. Ne bojmo se, da bi ne imeli pravega kesanja, ako ga ne občutimo. Kesanje je v naši volji in ne zajame vselej naših čustev. Ako pa včasih vsa naša notranjost zatrepeta v njem in zajoka in nam solze kesanja zalijejo oči, je v tem velika milost in seveda tudi velika tolažba.

TRDNI SKLEP je kakor neko dopolnilo resničnega kesanja. Kesanje popravlja in ureja naše življenje za nazaj, trdni sklep poboljšanja pa gleda v bodoče.

nost in obstoji v naši trdni volji, varovati se greha in bližnje priložnosti zanj. Kar se smrtnih grehov tiče, mora biti naš trdni sklep vedno splošen in se raztezati na vse, brez izjeme. Ni si mogoče misliti, da bi se kdo resnično kesal ene vrste smrtnih grehov, druge pa ne. Vsak smrtni greh pretrga našo zvezo z Bogom in ni mogoče, da bi bil človek v istem času z Bogom združen in od njega odtrgan. Glede smrtnih grehov in priložnosti zanje mora biti torej pri vsaki spovedi naš sklep jasen, splošen in trden: Nobenega smrtnega greha več! Naj stane, kar hoče, pretrgal bom grešne vezi, ki me v smrtni greh vodijo!

Glede malih grehov je stvar drugačna. Ker niso nujna tvarina spovedi, se lahko enih kesamo in glede njih obljubimo poboljšanje, glede drugih pa ne. Mali grehi človeka nikoli ne odtrgajo od Boga in se nam prav zato laglje odpustčajo, tudi posamezno. Vendar je prav, da si k srcu vzamemo, kar sveti Frančišek Saleški naroča Filoteji: „Glej, da boš vedno obžalovala vse grehe, ki se jih spoveš, naj bodo še tako majhni. Potrudi se tudi za resnično dober sklep. Mnogi izgube velike milosti in ne dosežejo pravega duhovnega napredka, ker se spovedujejo svojih malih grehov brez pravega kesanja in brez resnične volje poboljšanja, iz gole navade. Zloraba spovedi je, obtožiti se kakršnega koli greha, naj bo smrtnega ali malega, brez volje, da bi se ga rešili. Spoved je namreč prav zato postavljena.“

Lahko se seveda zgodi, da se z našim trdnim sklepom poboljšanja družijo strah pred ponovnimi padci. Velika je človeška slabost in skušnja preteklosti ta strah utemeljuje. Vendar se nam ni treba vznemirjati glede trdnosti svojega dobrega sklepa, ako imamo v sveti spovedi trdno in odločno voljo, ne več grešiti. Ako bi pa po mnogih spovedih ne bilo v našem življenju nobenega poboljšanja, zlasti ko gre za smrtne grehe in za nevarnost

bližnjih priložnosti, tedaj je prav in pravilno, da gremo vase in premislimo, ali je naš trdni sklep v resnici trden in resen, ali pa je samo v besedah. Spovednik sam nam bo nevarnosti in negotovost našega dušnega stanja v takem slučaju predložil in prav je, da si njegove opomine resno, k srcu vzamemo. Bog daj, da bi vsi razumeli, da sta beg pred grešnimi priložnostmi in odločna borba proti strastem in slabim navadam edina pogoja, ki moreta zagotoviti našim spovedim njih učinkovitost, našemu življenju njegovo dostojanstvo in mir naši vesti.

SPOVED sama, po kateri navadno imenujemo zakrament svete pokore, je skesana obtožba, s katero se obtožimo svojih grehov postavljenemu spovedniku, z namenom, da bi nas od njih odvezal. Skesana obtožba, navdihnjena po ponižnosti in iskrenosti. Obtožba grehov in slabosti, ne prevzetno naštevanje namišljenih kreposti in dobrih del. K spovedi gremo, da se obtožujemo kot ubogi grešniki, kar smo dejansko pred Bogom prav vsi, ne pa, da bi se izkazovali kot popolni kristjani, kar je zelo dvomljivo, da smo. Odložimo, kadar gremo k spovedi, vso domišljavost, vso prevzetnost, vso pretirano občutljivost in sramežljivost in naj bo naša spoved res vselej skesana, ponižna, iskrena. Ne izgovarjajmo se, ko so izgovori često malo utemeljeni; ne olepšavajmo svojih padcev, ki tega niso vredni. Ne bodimo takoj nevoljni in užaljeni, ako nam spovednik dá resen opomin, stavi kakšno vprašanje, ki se mu zdi za popolnost spovedi potrebno. Ponižni, skesani, iskreni, tako hodimo k spovedi. Odkrijmo spovedniku svoje dušne rane, svoje dvome, svoje skrbi. Poskušajmo s ponižnostjo in zaupanjem njegove nauke, nasvete in opomine. Bog nam po njem govori. Ne pozabimo, da glede spovedi velja načelo: Čim bolj je ponižna, iskrena in skesana, tem večji in zveličavši.

čavnejši so njeni učinki. Čim bolj ponižno, iskreno in skesano se obtožujemo, tem popolnejše je odpuščanje grehov in kazni. Ponižnim Bog naklanja svojo milost, prevzetnim pa se ustavlja. Nič ni Bogu bolj zoprno kot prevzetan, vaše zaverovan, domišljav človek. V priliki o farijezu in cestninarju nam je Gospod Jezus to za vse čase povedal. Vedno je spovednik žalosten spovedenca, ki nima nič grehov, ker dobro ve, da mu manjka luči spoznanja in kesanja. V sodnem procesu pred Bogom, kar spoved je, naj se dá človek, ubogi grešnik, voditi vedno le ponižnosti in iskrenosti. Ko v spovedi sami sebe ponižno obtožujemo, si s tem zagotavljamo milostno sodbo v večnosti.

POKORA, ki nam jo spovednik pri spovedi naloži, je zadostilno dejanje, ki naj velja kot kazen za naše grehe in popravilo krivice, ki smo jo z njimi povzročili božjemu veličastvu. Pokora, naložena v zakramentu svete pokore, je v dvojnem pogledu zadoščujoča: najprej kot naše osebno zadostilno delo, ki nam zasluži večje ali manjše odpusčenje častnih kazni, z ozirom na našo večjo ali manjšo gorečnost; potem pa kot del svetega zakramenta, iz lastne zakramentalne moči, sodeležna Kristusovega zadoščenja, orošena z njegovo krvjo. V nekdanjih časih je bila spovedna pokora zelo stroga in dolgotrajna; v novih časih je pa navadno zelo lahka in mila. Po cerkveni postavi naj bi bila v sorazmerju z vsto in številom grehov in s spovedničevim stanom, pa jo spovedniki navadno prilagodijo naši šibkosti in razmeram, v katerih živimo. Pri zadoščevanju za grehe nam sveta Cerkev prihaja na pomoč z bogastvom svojih odpustkov, sami pa tudi lahko kaj dodamo zakramentalni pokori s svojo molitvijo, s svojimi prostovoljnimi žrtvami in odpovedmi in zlasti s potrpežljivim prenašanjem križev in težav, ki nam jih dnevno življenje pri-
naša.

Za veljavnost spovedi zadostuje, da človek naloženo pokoro resno in iskreno sprejme. Ako je pozneje ne opravi, greši bolj ali manj z ozirom na njeno velikost, veljavnost svete odveze pa s tem ne trpi. Ako jo pozabi pa mu ni lahko, da bi spovednika znova povprašal, ga nič več ne veče. Ni nujno, da jo opravimo pred svetim obhajilom. Odložiti jo, tudi za dalj časa, samo po sebi ni greh, ako ni nevarnosti, da jo bomo pozabili, ali da nam bo njena izvršitev postala nemogoča. Vsi učitelji duhovnega življenja pa so enoglasni v tem, da je najbolje, ako naloženo pokoro opravimo čimpreje.

+

Ko smo vse to v preprosti in iskrenosti srca premislili in v svojem duhu obnovili, ne pozabimo, da je dobra spoved bolj sad božje milosti kot našega prizadevanja. Zato so nas že od otroških let dalje učili, da moramo pred spovedjo moliti in v molitvi prositi Svetega Duha za milost spoznanja in resničnega kesanja. Nikoli ne pojdemo k spovedi, ne da bi se prej priporočili Svetemu Duhu za razsvetljenje in pomoč, in še Mariji, naši nebeški Materi, ki je pribežališče grešnikov.

Vse te preproste misli pa zaključujem z lepo mislijo, ki sem jo bral v knjigi o Jezusovem življenju, spisani po pisatelju Pliniju Salgado. Takole tam piše: „Milost božja je podobna radijskim valovom; ne moremo jih slišati brez sprejemnega aparata. Ta sprejemni aparat pa moramo sestaviti mi sami in se imenuje: dobro razpoloženje naše duše, našega srca. Nihče si tega aparata ne more kupiti ali si ga dati zgraditi po drugem. Največ, kar je mogoče, je to, da se lahko od drugih naučimo pravil za njegovo sestavo. Vsak pa mora biti záse svoj lastni umetnik.“

ALOJZIJ KOŠMERLJ

MISLI OB TALARJU IN REDOVNIŠKIH „REPETNICAH“

1. Ali so določeni za duhovniško ali redovniško življenje samo tisti, ki odgovore z da na božji klic?
 2. Kdo ve, koliko duš je danes izgubljenih ali manj popolnih, ker enega apostola ni bilo?
 3. Bog ti ponuja, da postaneš množitelj, ti pa bi rajši ostal navadna enota. Bog ti ponuja, da postaneš luč na svetilniku, ti pa bi bil rajši leščerba pod mernikom. Bog ti ponuja, da postaneš zvon v stolpu, ti pa hočeš biti kos brona pod zračno črpalko.
 4. „Prepričan sem, da Bog iz previdnosti zagrinja in zmanjšuje blešč in lepoto katoliškega duhovništva. Če bi svet vedel in razumel, kaj je duhovništvo, bi bilo preveč duhovnikov“ (Gratry).
 5. „Imam skušnjo z mladimi ljudmi. Tretjina izmed njih nosi seme poklica“ (Don Bosco).
 6. Rešiti, pa čeprav eno samo dušo, je božji posel in vreden življenja.
 7. „Najvažnejše stvari me vznemirjajo,“ piše v noči pred odhodom neka duša, ki je bila poklicana k popolnemu življenju. „Moja soba, urejena po mojem okusu, moj kropilec, svetloba, ki pada z desne na posteljo, fotografije, ki so razobešene nad mizo. Težko je prelomiti z vsem. Toda vendarle, treba je“ (Bazin).
 8. Zdi se mi, da so neko malo sestro ubožcev — pač pogumno dekle — spraševali: „Kaj pa ste vzeli s seboj, ko ste odpotovali?“ — „Dvanajst robcev, da bi se lahko do sitega najokala.“
 9. Bajka o samostanih, ki naj bi bili zavetišča za ranjena srca, je dobra samo še nepsihološkemu romanopiscu in površnim dramatikom.
 10. Ni na svetu večjega veselja, kot je veselje apostolata.
 11. Morda ni še nič dokončnega v vašem življenju in še lahko odločate o svoji bodočnosti. Če je tako, se vam to minuto ponudi največji dobiček.
- (Po Plus: Kristus v naših bratih)

Postala je katoličanka

Gloria Mestre, 26 let stara meksikanska filmska igralka in plesalka, se je po obisku vatikanske bazilike sv. Petra spreobrnila v katoliško Cerkev. Ko je bila v baziliki, je vstopila v spovednico, v kateri je bil špansko govoreči spovednik, da bi opravila spoved. Ko je spovednik ugotovil, da ni katoličanka, ji je razložil, da so zakramenti samo za ude katoliške

Cerkve; svetoval ji je, naj se pouči o katoliški Cerkvi. Sledila je nasvetu, se poučila in bila sprejeta v katoliško Cerkev v baziliki sv. Petra.

Arhitekti ljubijo katedrale

V Liverpoolu v Angliji bodo gradili novo katedralo. Z načrti tekmuje 704 arhitektov iz Anglije in Irske. Natečaj se konča prvega septembra tega leta.

Od Doma

Msgr. Anton Vovk 30. ljubljanski škof

Iz Rima je prišla novica, da je sv. oče Janez XXIII. po smrti škofa dr. Gregorija Rožmana imenoval dosedanjega upravitelja ljubljanske škofije msgr. Antona Vovka za rednega ljubljanskega škofa. Pismo, s katerim je bil msgr. Vovk povzdignjen za ljubljanskega škofa, se glasi tako-le:

Prevzvišeni in prečastiti gospod!

Nad vse mi je prijetno Tebi sporočiti: Da Ti Vzvišeni Pastir, sveti oče izpriča dobrohotno skrb, Te je imenoval za rezidencialnega škofa ljubljanske škofije.

V blagohotnosti, ki jo do Tebe goji, Ti sveti oče daje pravico, da sedež prevzameš v kanonično posest, še preden papeške dokazne listine k Tebi dospejo. Dovolj bo, da po predpisu kanona 334, § 3 C. I. C. to moje pismo pokažeš zboru kanonikov.

Njega Svetost zato z gorečo molitvijo Boga ponižno prosi za kar se dá učinkovito pomoč in krepko moč Tebi in Tvojim naporom, ki jih boš z novo službeno dolžnostjo v skrbi za duše prevzel. In v zastavo nebeških darov Tebi in svetni in redovni duhovščini in vsemu Tebi izročenemu krščanskemu ljudstvu z vso ljubeznijo podeljuje apostolski blagoslov.

Sam pa ponudeno priložnost rad uporabim, da pismo pospremim z veselimi voščili in najsrčnejšimi željami, in Ti hkrati zatrdim, da bom za uspešnost Tvoje službe prisrčno molil.

Ko Ti to sporočam, z odkritosrčnim spoštovanjem ostajam Tvoji Prevzvišenosti prevdani D. Card. Tardini, m. p.

Sporočilo stolnega kapitlja

Prevzvišeni gospod škof Anton Vovk je 10 decembra 1959 zgornje pismo predložil ljubljanskemu stolnemu kapitolu, ki je njegovo vsebino navdušeno pozdravil in z zapisnikom potrdil. Ker je tako zadosteno predpisom, je dosedanji apostolski administrator naslovni škof kardiški prevzvišenj gospod Anton Vovk postal pravi rezidencialni ljubljanski škof in prevzel ljubljansko škofijo v kanonično posest.

Z vso toplino srca pozdravljamo novega rednega škofa naše škofije in goreče prosimo Boga, naj mu dá moči in zdravja, da bi dolgo in uspešno vodil versko in cerkveno življenje med nami. Imenovanja smo toliko bolj veseli, ker že iz dosedanjega 14-letnega dejanskega vodstva škofije znamo ceniti in spoštovati izredne voditeljske darove. Kot generalni vikar je prijel za krmilo naše škofije

14. junija 1945, bil 15. septembra 1946 imenovan in 1. decembra 1946 v ljubljanski stolnici posvečen za naslovnega škofa kardiškega, 27. septembra 1950 pa imenovan za apostolskega administratorja ljubljanske škofije z vsemi pravicami rednega škofa; poleg tega je bil 1. aprila 1951 imenovan tudi za apostolskega administratorja slovenskega dela reške škofije, kar ostane tudi naprej, in slovenskega dela tržaško-koprske škofije, kar je prenehalo 28. septembra 1955. V teh 14 letih je že večkrat prehodil vse dele naše škofije, imeli ste priložnost slišati njegovo besedo, sprejemati zakramente in blagoslove iz njegove roke in občudovati njegovo priljudnost, požrtvovalnost in neutrudljivo gorečnost.

Zdaj, ko je vodstvo škofije tudi pravno prevzel, duhovniki svojemu novemu rednemu škofu ponovimo obljubo spoštovanja, vdanosti in pokorščine, kakor smo jo obljubili že pri mašniškemu posvečenju. Vas pa, dragi verniki, vabimo, da se nam v tej obljubi pridružite in z nami vred novega škofa veliko molite. Vsi mu pa želimo in kličemo: V odgovorni in naporni službi naj ga Bog podpira in ohrani dolga leta

V Ljubljani, dne 11. decembra 1959.
Dr. Franc Kimovec, prošt; dr. Anton Čepon, tajnik stolnega kapitlja.

Prvo pismo novega ljubljanskega škofa

Dragi duhovniški sobratje, redovniki, redovnice, preljubi verniki!

Že nekaj let Vam pošiljam iskrena voščila za božične praznike in novo leto. Spremljajo jih posebej moje molitve, po katerih sem združen z Vami prav vsak dan. Za letošnje praznike miru in prihodnje leto Vam pa izrekam voščila s posebnimi čustvi, saj jih prepleta vedno večja odgovornost zame samega in za Vas. Taka voščila, prosim, sprejmite!

Stolni kapitelj ljubljanski Vam po dolžnosti v tej okrožnici sporoča, da me je sveti oče Janez XXIII. imenoval za pravega rezidencialnega škofa ljubljanske škofije. Postal sem 30. redni škof naše slavne škofije, ki bo leta 1962, če Bog nakloni, slovesno obhajala 500-letnico svojega cerkvenega obstoja.

Ko klečim pred tabernakljem, ko rešujem in doživljam težke stvari, ko se zavedam velike odgovornosti za duše, se mi neprestano vsiljujejo v misel in sveto bodrilo besede sv. Pavla Korinčanom (I kor 1,27-29), da Bog velikokrat pokliče preproste in nespametne za velike reči. Z istim apostolom narodov ponavljam, da sem tudi jaz vedno sprejemal odgovorno vodstvo škofije „slaboten in v strahu in velikem trepetu, in moja beseda in moja propoved ni bila v prepričevalnih besedah modrosti, ampak v skazovanju Sv. Duha in moči, da bi Vaša vera ne slonela na človeški modrosti, ampak na božji moči“ (I Kor 2, 3-5). Pri vsem tem se ravnam po svojem škofovskem geslu: „V Gospoda zaupam!“

Bral sem primero, da so škofje močno deblo drevesa, duhovniki in redovniki čvrste veje, verniki pa lepo zeleno listje.

Ljubljanski škof msgr. Anton Vovk
z novomašnikom dr. Alojzijem Rantom

Vse to mora biti neločljivo povezano, da je živo, pomembno in lepo. — Bodimo in ostanimo, dragi sobratje in preljubi verniki, povezani predvsem v molitvi, da bo deblo mojega odgovornega škofovanja močno in po božji volji, da bo na tem deblu vedno dosti vej — dobrih duhovnikov, duhovniških in redovnih poklicev, da bodo veje tega častitljivega drevesa odete z gostim zelenim listjem, zakaj šele goste vrste vernikov v neustrašeni veri in medsebojni ljubezni pomenijo pravo moč in lepoto Cerkve.

Stopimo, v molitvi in svetih željah združeni k božičnim jasicam in pričnimo novo leto v zavesti svetih dolžnosti, ki jih imamo do Boga in drug za drugega. Naša pomoč bodi v imenu Gospodovem! Zaupajmo v Boga in v Marijo.

S pozdravi in voščili pošiljam vsem blagoslov vsemogočnega Boga + Očeta in + Sina in Svetega + Duha. Amen.

V Ljubljani, na III. adventno nedeljo, 13. decembra 1959.

+ Anton Vovk,
škof ljubljanski

in ap. administrator sl. dela reške škofije

Življenjsko pot škofa Antona Vovka

30. ljubljanski škof msgr. Anton Vovk je bil rojen 19. maja 1900 na Breznici. Na praznik svetih apostolov Petra in Pavla 1923 je bil posvečen v duhovnika. Po petih letih kaplanske službe je postal župnik v Tržiču na Gorenjskem. L. 1940 ga je škof dr. Gregorij Rožman imenoval za kanonika ljubljanskega stolnega kapljalja. Na tem mestu je pokazal izredno delavnost. Bil je tudi sodnik cerkvenega sodišča, škofijski cenzor, arhidiacon. Med vojno je postal predsednik škofijskega odbora za pomoč duhovnikov-beguncev. Leta 1944 je bil imenovan za rektorja bogoslovnega semenišča. Po odhodu škofa Rožmana je v juniju istega leta postal generalni vikar ljubljanske škofije. Naslednje leto ga je sv. oče Pij XII. imenoval za naslovnega škofa kardijskega in dodelil kot pomožnega škofa ljubljanski škofijski stolici. Po smrti škofa dr. Gregorija Rožmana pa je postal 30. ljubljanski škof.

DR. IVAN PREGELJ

Smrt Ivana Preglja

Dne 31. januarja 1960 je umrl v Ljubljani veliki slovenski pisatelj dr. Ivan Pregelj. Rodil se je l. 1883 pri Sv. Luciji ob Soči. Na dunajski univerzi je študiral slavistiko in germanistiko. Leta 1909 je postal profesor ter služboval v Gorici, Pazinu, Idriji, Kranju in Ljubljani. Prva njegova knjiga so Gregorčičeve pesmi v nemškem prevodu Adria Klaenge (1908), tej je sledila zbirka pesmi Romantika. V Dom in svet to so od 1917—1927 izhajale njegove Balade v prozi. Kmečka povest Mlada Breda je izšla 1913 pri Mohorjevi družbi. V letih 1915 do 1920 je v Dom in svet izhajala njegova puntarska trilogija (Tolminci, Zadnji upornik, pozneje Štefan Golja in njegovi ter končno Plebanus Joannes. Naslednje Pregljeve biografske povesti so: Simon iz Praš, Peter Pavel Glavar, Osmero pesmi, Usehli vrelci. Dalje so znane povesti: Bogovec Jernej, Magister Anton, Otroci sonca in Gloriosa. Od njegovih dramskih del navajamo: Azazel, Berači, V Emavs, Virgo Catharina.

Slovenski literarni zgodovinar ga prišteva med „najbolj samorasle slovenske ekspresioniste“ ter zanj postavlja tole označbo: Pregelj je bil v desetletju po Cankarjevi smrti nedvomno vodilni slovenski pisatelj. Ima navadno sočen, slikovit, bogat jezik, ki pa je mestoma malo preveč iskan. Pesniški izraz je hladno kratek, učinkovit: dve, tri be-

sede in že vstane pred bralcem pokra-
in, pozor, dogodek, bodisi grozoten
in mračen, ali pa oblit s soncem in ve-
seljem. Lastne duševne boje in proble-
me projicira v zunanjo, objektivno stvar-
nost, katero po svoje oblikuje in izra-
ža. Tudi zgodovinsko ozadje mu služi v
isti namen, čisto po ekspresionističnem
načelu, da resničnost izraža pesnik. Pri
njem dobi vsaka stvar odnos do več-
nosti.“

Poročila o Pregljevi smrti navajajo,
da je umrl v velikem pomanjkanju.

**Sveta maša goriškega nadškofa za čas-
nikarje in tiskarje**

V svoji privatni kapeli nadškofijske
palače je goriški nadškof msgr. Ambrosi
dne 29. januarja, na praznik sv. Fran-
čiška Saleškega, zavetnika časnikarjev,
daroval sv. mašo za časnikarje, pisatelje

in založnike ter tiskarje goriškega mesta.
Gospod nadškof je ob evangeliju imel
kratek govor, v katerem je poudaril ve-
ličino sv. Frančiška ter opomnil vse na-
vzoče, zlasti pisatelje in časnikarje na
veliko odgovornost tiskane besede. Tisk
mora vedno služiti le dobremu in mora
biti glasnik resnice.

Po končani sv. maši in škofovem bla-
goslovu so se vsi prisotni zbrali v nad-
škofijski knjižnici, kjer so jim pripravili
zakusko. Tudi gospod nadškof je prišel
med nje ter se z vsakim prijazno razgo-
varjal ter se zanimal za njegovo delo.
Zastopnikom Katoliškega glasa je izre-
kel svoje zadovoljstvo nad izdajanjem
katoliškega tednika ter voščil še nadalje
obilo uspeha vsem. Goriški nadškof je
istega dne obhajal tudi svoj 73. rojstni
dan, dan preje pa osmo obletnico pri-
hoda v goriško mesto.

MISLI ZA POST

1. Proč z janzenistovskimi križi, ki na njih drži Kristus roke visoko
in ozko. Križani na Kalvariji je umrl z razpetimi, široko odprtimi rokami
2. Bog hoče rešiti nas vse. Toda rešiti nas noče brez nas.
3. „Del Francije mora klečati, da bo mogla kdaj vsa Francija vstati.“
(Ponnet).
4. Svet rešujejo ljudje na kolenih.
5. Najmanjša molitev pretrese svet.
6. „Ce bogomiselni redovi nič ne koristijo, potem strelovodi na naših
strehah tudi ne koristijo.“ (Hello)
7. „Mislim, da tisti, ki molijo, več store za svet ko tisti, ki se vojsku-
jejo. In če je na svetu vedno slabše, je zato, ker imamo več bitk kot molitve.“
(Cortés)
8. Vedi, da bi na mestu, kjer trenutno stojiš, ne bilo morda že dolgo
nič drugega kakor mračno Mrtvo morje, če bi ne bilo za zamreženimi vrati
ali v podstrešni sobici ali mogoče v lepo opremljeni sobi nekoga, ki moli zate
in namesto tebe.
9. Kadar v teku stoletij opazimo prav posebno uspešnost apostolata,
nam ni treba dolgo iskati globljih vzrokov uspeha: nekje v bližini je kri.

(Po Plus: Kristus v naših bratih)

Škof Anton Martin Slomšek

Ob stoletnici prenosa sedeža lavan-
tinske škofije od Sv. Andraža na Ko-
roškem v Maribor, je apostolski admini-
strator, škof dr. Maksimilijan Držečnik
izdal pastirsko pismo, ki bo gotovo za-
nimalo tudi nas slovenske izseljence po
širnem svetu.

Pismo ob pomembni stoletnici

Častiti duhovščini in ljubljenim vernikom mir in pozdrav v Gospodu!

*„To je dan, ki ga je naredil Gospod! Veselimo in radujmo se v njem!“
(Ps 117, 24). To psalmistovo vabilo naj velja tudi za današnji dan, ko lavan-
tinska škofija obhaja 100-letnico, odkar so vsi štajerski Slovenci združeni
v eno škofijo in je Maribor postal škofovsko mesto. To veliko delo božjega
služabnika škofa Antona Martina Slomška je tudi pred 100 leti vzradostilo
in osrečilo štajerske Slovence. In tekom stoletja šele so spoznavali, kolike
očločilne koristi je bilo v verskem in narodnem oziru za ves narod in do-
movino. Zato se danes z vami veselijo vsi katoličani Jugoslavije. Mejniki
na naši severni narodni meji se ravno zaradi tega Slomškovega uspeha niso
mogli več predstavljati dalje proti jugu. Slovensko ljudstvo na Štajerskem
je od tedaj dalje imelo svoje škofo v svoji sredini, ki so mu oznanjali
Kristusov nauk v slovenskem jeziku. V mariborski stolnici so bili leto za
letom posvečeni novomašniki, ki so nato odšli med svoje ljudstvo, da so
ga vodili po poti zveličanja.*

Mariborski pastirji

*Prvi mariborski škof je bil služabnik božji Anton Martin Slomšek. ki
je ob svojem prihodu v Maribor pred 100 leti napovedal: „Kake tri leta mi
bo Bog dal delovati med vami!“ In tako se je tudi zgodilo. Leta 1862 je*

odšel v večnost po plačilo za svoje bogoljubno življenje in do skrajnosti požrtovalno delovanje v vinogradu Gospodovem.

Za njim je zasedel škofovski prestol v Mariboru Slomškov učenec dr. Jakob Stepišnik, ki je vodil škofijo do leta 1889. V težkih časih narodnih bojev je vneto branil katoliško vero in rad poudarjal o sebi: „Jaz sem katoliški škof!“ V skrbi za duhovniški naraščaj je s sodelovanjem duhovnikov in vernikov sezidal dijaško semenišče v Mariboru.

Mnogi se spominjate tretjega mariborskega škofa, dr. Mihaela Napotnika, ki je vodil lavantinsko škofijo od leta 1889 do 1922. Njegovi mogočni govori in številni spisi verske vsebine in sijajno organizirane lavantinske sinode pričajo o njegovem plodovitem škofovskem delovanju.

Leta 1923 je zasedel lavantinski škofovski prestol dr. Andrej Karlin, nekdanji škof v Trstu, in je vodil škofijo eno desetletje, do leta 1933. Ves slovenski narod in vsa katoliška Cerkve mu naj bo hvaležna posebno za to, ker je vzpostavil škofijsko komisijo, ki je začela v letu 1926 z delom za beatifikacijo prvega mariborskega škofa Antona Martina Slomška.

V živem spominu nam vsem pa je peti lavantinski škof v Mariboru, pokojni dr. Ivan Jožef Tomažič, ki je delo za beatifikacijo neumorno nadaljeval, ki je med drugo svetovno vojno neustrašeno čuval domačo škofijo za pregnane rojake, da so se po končani vojni zopet mogli vrniti vanjo.

Božja volja je bila, da Vas, dragi sobratje in v Kristusu ljubljeni verniki, od leta 1949 dalje kot apostolski administrator in naslovni škof vodim pod svojim nadpastirskim geslom: Z nami Bog in njegova Mati!

Srčno se veselim z vami, ko obhajamo znamenito stoletnico prenosa škofovskega sedeža iz St. Andraža v Maribor. Posebno se veselim, da je za to priliko že skoraj obnovljena zunanost častitljive mariborske stolnice. Sredstva za to nujno delo daje na razpolago ljudska oblast, za kar ji tudi ob tej priliki izrekam zahvalo.

Da bo pa naše veselje še večje in še bolj podobno veselju naših prednikov pred 100 leti, poslušajmo prvi pozdrav služabnika božjega škofa Antona Martina Slomška, ki ga je pred 100 leti poslal duhovnikom in vernikom novo urejene lavantinske škofije.

Besede škofa Antona Martina Slomška

„Preljubi Slovenci, bratje in sestre moje!

Imenitni kralj je imel prelepo gorico. Zlahtne trte in mladike so rasle v dragem vinogradu, cvetele in zorile ter rodile obilno sadu. Gorica pa je bila razdeljena med dva mejaša, ki sta obdelovala dragoceni vinograd vsak po svoji moči.

V mnogih letih je trsje naraslo, pomnožile pa so se tudi skrbi vinogradnikom. Da bi trsje še obilneje rodilo in da bi se polajšalo delo oskrbnikom, je modri kralj razdvojeno gorico združil in izročil enemu oskrbniku. To odločitev modrega kralja so vsi hvalili. Radost se je razlegala po vinskih

vrhovih in odmevala v žitno polje rodovitnih ravnin. Delavci so si prijazno podajali roke in si želeli dobro srečo in obilni blagoslov. Oh, naj bi to veselje bilo stanovitno in se sladko upanje ne bi izpremenilo v žalost, kakor se na svetu rado zgodi.

Razumete to priliko? Ali veste, da vam, dragi Slovenci, velja? Dopolnile so se vaše in naše dobre želje, podajmo si torej prijazno roko, naj bo ta zaružitev lavantinske škofije v večjo čast božjo in v naše zveličanje! Poskrbimo, da bo slovenska lavantinska škofija nebeškemu kralju slava, veselo srce svetemu očetu, sosedom pa lepo oko! Za to pa je potrebno treh reči: prave modrosti, stanovitosti in božjega blagoslova.

Tri reči

1. Prave modrosti potrebujemo, pa ne modrosti tega sveta, pač pa one modrosti, ki jo je usmiljeni Jezus učil, ki so jo apostoli oznanjevali in jo uči sveta katoliška Cerkev, ki jo vodi in razsvetljuje sam Sveti Duh. O tej modrosti velja lepa Jezusova beseda: „Kdor moje besede posluša in v svojem srcu ohrani, je podoben modremu možu, ki zida svojo hišo na skalo!“ Dragi bratje in sestre moje! Dobri Bog nam je ohranil luč prave svete vere, ni nam še zatemnelo jasno oko prave božje modrosti. Ohranimo zvesto dragoceni dar svete vere, branimo nauk svete katoliške vere kakor luč naših oči! Radi prihajajte poslušat božjo besedo, skrbno pošiljajte otroke h krščanskemu nauku, pa tudi doma radi govorite o božjih rečeh! Tako boste podobni žlahtnim trtam v Gospodovi gorici. O sveta božja Modrost, ki si postavila svojo Cerkev na skalo, vodi škofa in vse božje namestnike, bodi varuhinja vernikom!

2. Potrebna nam je prava stanovitnost v veri! Očetje in matere, bodite skrbni! V vaših rokah so otroci, žlahtne mladike Gospodove! Mati, ki malo dete dojiš, vtisni mu v srce gorečo ljubezen do Jezusa, prepevaj otroku svete pesmi in uči ga lepo moliti! Materin nauk je otrokom jutranja zarja! Pa tudi ti, oče, ne pozabi, da te je Bog postavil otroku za prvega učitelja. Zvečer po končanem delu moli s svojo družino, ob nedeljah in praznikih vodi svoje otroke k božji službi. Očetov nauk je otrokom jutranje sonce! Blagor otrokom, ki imajo skrbne, bogaboječe starše! Rastli bodo kakor zdrave mladike v Gospodovem vinogradu. Pa naj rečem eno besedo še vam, mladeniči! Vi korenjaki naših goric, da vam ni enakih! Vi najlepši venec naše dežele, vi močni stebri naše domovine! Bodite zdravi in veseli, pa tudi pošteni in pobožni kristjani! Prava pobožnost za vse velja, ima obljubo sreče sedanjega in prihodnjega življenja! Kako bi mogel vas pozabiti, mladenke, ve žlahtne cvetlice svete katoliške Cerkve! Naj bo vaše čisto srce prestol Jezusov, vaše deviško telo tempelj Svetega Duha, vaša lepa duša nevesta Jezusova in ve vse hčere Marijine! Bog ne daj, da bi se dale zapeljati in bi raztrgale venec svoje deviške časti! Ljubite Jezusa in Marijo! Svet preide in njegovo poželenje, kdor pa voljo božjo izpolnjuje, ostane vekomaj! Tako bo stanovitnost v veri

po naših družinah ohranila našo škofijo kot veselo gorico, polno svežih čednosti in dobrih del!

3. K naši modrosti in stanovitnosti pa je potreben še božji blagoslov. Dobra sreča vse velja, katero pa Bog da! Sedem živih studentev, svetih zakramentov, nam donša božje milosti in pomoči. Hitimo zajemat žive voče za večno življenje! Da bo rosila milost božja na naše delo, molimo vsako jutro, prosimo Boga vsak večer, naj daje svoj blagoslov. Prava molitev je zlati ključ svetih nebes. Molitev je v naši duši dih življenja. Kakor hitro molitev opustiš, dušo umoriš. Če hočemo imeti dobro srečo, posvečujmo Gospodov dan! Kdor krade Bogu posvečene dni in jih za sebe uporablja, ne bo imel prave sreče! Dajmo Bogu, kar je božjega, pa bo tudi nam dal Bog, kar je nam potrebnega za dušo in telo!

To vam, preljubi, najprej priporočim in bom priporočal, dokler živim!

Prošnja k Bogu

Ti pa, dobri Bog, Oče usmiljenja in vse tolažbe, ki si dobro delo med nami začel, Oče luči, od katerega pride vsak dober dar, blagoslovi pastirje in vernike lavantinske škofije! Blagoslovi naša žitna polja, lepe vinske gorice, vasi in mesta, blagoslovi naša srca, žlahtne trte svojega vinograda, naj rodija obilno dobrega sadu za božje kraljestvo! Blagoslov vsemogočnega Boga Očeta in Sina in Svetega Duha naj pride nad vas in naj vedno pri vas ostane!

Tako je torej Anton Martin Slomšek, prvi mariborski škof, pozdravil pri svojem prihodu v Maribor dušne pastirje in vernike lavantinske škofije. Njegovo besedo vam danes polagam na srce in v Gospoda zaupam, da danes služabnik božji Anton Martin Slomšek, zvest svoji obljubi, moli pred božjim prestolom za svojo škofijo, da bo ta njegova beseda med nami ostala živa!

Vseh 100 let so štajerski Slovenci to njegovo naročilo zvesto izpolnjevali. Danes ob 100-letnici, ko njegova pozdravna beseda zopet doni po vseh župnijskih cerkvah lavantinske škofije, naj pada kakor dobro seme na dobre njive vaših src!

Ko boste danes po sv. maši zapeli zahvalno pesem, naj velja naša zahvala Bogu, ki nam je dal, in Mariji, ki nam je izprosila služabnika božjega škofa Antona Martina, ki je poleg mnogih drugih velikih del izvršil tudi ureditev lavantinske škofije, da smo tudi zdaj po 100 letih priča, kako blagoslovljeno je bilo to njegovo delo za blagor sv. Cerkve in v korist našega naroda.

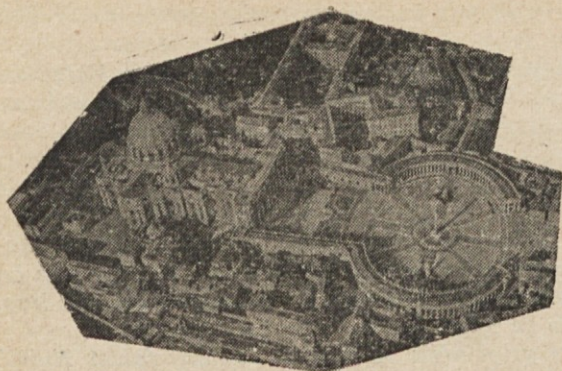
V tem veselju združene vas blagoslavljam in pozdravljam z besedami svetega pisma:

„Veselite se v Gospodu in radujte se pravični! (Ps 31, 11). Prepevajte Bogu vse dežele, služite Gospodu v veselju in prihajajte pred Njegovo obličje z radostjo!“ (Ps 99, 1).

Blagoslovi Vas vsemogočni Bog Oče in Sin in Sveti Duh. Amen.

V Mariboru, na god sv. Marije Snežne, dne 5. avgusta 1959.

+ Maksimilijan, škof — apostolski administrator

GLAS IZ RIMA

Svoboda tiska in pravni red. V govoru udeležencem X. narodnega kongresa katoliških pravnikov Italije (8. dec. 1959) je papež Janez XXIII. ponovno prikazal važnost tiska za našo dobo. Predvsem je važno kaj je in kakšna mora biti svoboda tiska. Za pravilno pojmovanje tega pa je potrebna mirna, urejena vest. Pravica do resnice in morale, ki sloni na božjih zakonih je najvišje in pred vsemi drugimi pravicami. To se mora upoštevati kadar se govori o svobodi tiska. Časopisi niso samo informativni organi, ampak so tudi sredstvo orientacije in vzgoje. Če pa časopisj in revije čitatelje tudi vzgajajo, potem morajo nujno spoštovati dostojanstvo in vrednost človekove osebnosti. Svoboda tiska torej pomeni, da si ta postavi lastne meje, da si iz nagiba lastne svobode in iz nje izhajajoče odgovornosti omeji svobodo. Te omejitve morajo biti dobro in strogo ločene. Osnovo morajo imeti tudi v pozitivnem zakonu, da se tako narodi obvarujejo pred težkimi posledicami. Dolžnost pravnikov je, da probleme, ki izhajajo iz svobode tiska študirajo in tako doprinesejo svoj delež k ureditvi in rešitvi tako važnega vprašanja.

Častinakrski poklic je poslanstvo odgovornosti. Časnikarski poklic je apostolski poklic. Če bi sv. Pavel živel v naših časih, bi se gotovo posvetil časnikarstvu.

Časnikar ne sme nikoli izdati ali zatajiti resnice. Vedno in povsod ji mora zvesto služiti. Resnica je najdražje, kar imamo. Zato je za časnikarja, ki informira, orientira, širi novice in ideje služiti resnici velika dolžnost. Naravno je, da se ta služba resnici mora rešiti na dostojen način, kar je pa izraz notranje uravnovešenosti in dobre vzgoje časnikarja. Taki časnikarji lahko veliko doprinesejo k rešitvi velikih problemov življenja. Ob koncu svojega življenja pa bodo lahko rekli pred Bogom, da so vedno služili resnici in bratski povezanosti človeške družine. S temi mislimi je sv. oče Janez XXIII. pozdravil nad 500 severnoameriških časnikarjev, ki jih je sprejel dne 6. decembra 1959.

Brezmadežna je polna milosti, obljuba odrešenja, red in lepota ter vodilo v raj. Za praznik Brezmadežne (7. XII. 1959) je papež Janez XXIII. obnovil staro tradicijo in obiskal cerkev dvanajstih apostolov v Rimu. Zbranim vernikom je govoril o Brezmadežni. Brezmadežna pomeni več kot jutranja zarja. Marija je bila polna milosti od začetka spočetja in znanilka prihoda Sonca resnice. Brezmadežna pomeni tudi obljubo, rožo odrešenja. Po zaslugi in milosti Sina odrešenika je bila obvarovana izvirnega greha, zato je postala mati božja. Poleg prihoda Sonca resnice pomeni tudi trpljenje. Pri-

stala je, da bo udeležena pri trpljenju svojega božjega sina. Brezmadežna pomeni tudi red in lepoto. Marijina lepota izhaja iz reda in milosti božjega stvarnika, ker se je odločila izpolnjevati njegovo voljo. Iz tega izhaja vsa Marijina notranja lepota, ki mora biti cilj vse velike družine katoliških vernikov. Brezmadežna nam je končno tudi kašipot v raj, v večno življenje. Brezmadežna je prva znanilka lepega življenja in večnosti, nas vodi po poti, da ga dosežemo. Končno je papež priporočil vernikom, da prosijo Brezmadežno za dober uspeh rimske škofijske sinode in svetovnega cerkvenega zbora.

Živimo na zemlji, a smo ustvarjeni za nebesa. Dne 18. XI. 1959 je papež Janez XXIII. sprejel udeležence II. kongresa italijanskih poljedelcev. V nagovoru je najprej izrazil zadovoljstvo nad njihovim obiskom. V njih vidi tudi toliko drugih dragih oseb. Kadar je med poljedelci, ga misli vodijo v kraje tolikih lepih in dobrih spominov. Sveto pismo, predvsem pa Evangeliji so polni naukov iz poljedelskega življenja. Tudi Cerkev gleda z veliko naklonjenostjo in ljubeznijo vse tiste, ki se trudijo z obdelovanjem zemlje. Veliko svetnikov, dobrih duhovnikov in redovnikov so dale kmečke družine! Dandanes se veliko prizadeva za gospodarski in socialni napredek poljedelcev. To prizadevanje se nadaljuje s trdim korakom, kar je vredno vse pohvale in blagoslova. Pri tem tvarnem napredku se ne sme pozabiti na napredek v verskem življenju. Tudi to življenje mora stalno napredovati. Zavedajmo se vedno, da živimo na zemlji, a smo ustvarjeni za nebesa.

Zelo odgovorno je poslanstvo cerkvenega cenzorja. Delo cerkvenega cenzorja je zelo težko. Zahteva veliko žrtev, časa in fizičnih energij, predvsem pa velike odgovornosti. Cenzorjem se zaupa veliko oseb, da presodijo s cerkveno avtoriteto

njihova dela in dajo sigurno moralno orientacijo. Radi tega je poslanstvo izredno velikega pomena za Cerkev, ker ima za cilj poučiti njene sinove in branniti resnico za vsako ceno. Pri svojem delu naleti cenzor na veliko težav. Toda ne sme obupati. Nikoli se ni treba predati pesimizmu, prav tako tudi ne pretiranemu optimizmu. Cenzor mora biti realist. Zato mu mora biti lasten tisti zdrav realizem, ki ne pozabi na položaj človeške narave, ki je ranjena z izvirnim grehom. Ne sme biti nikoli pretrd in prestrog v svojih odločitvah prav tako tudi ne popustljiv pravici. Držati se mora navodil cerkvenega prava in gesla: v potrebi edinost, v dvomih svoboda, v vsem pa krščanska ljubezen. To so misli iz govora papeža Janeza XXIII. udeležencem kongresa cerkvenih cenzorjev

Evangelij je resnica, ki zmaguje

Velika množica vernikov iz vse Italije in tudi iz drugih dežel se je udeležila pontifikalne sv. maše v baziliki sv. Petra na praznik sv. Treh kraljev. Sv. mašo je daroval kardinal Tardini. Sv. oče se je opoldne prikazal ob oknu svojega stanovanja in zmolil z več tisoč verniki, zbranimi na trgu, angelovo čiščenje ter podelil vsem apostolski blagoslov. Kmalu nato je sv. oče sprejel v splošni avdijenci nekaj tisoč romarjev. Sv. oče je v svojem govoru poudaril liturgično lepoto praznika Razglašenja Gospodovega ter z boleštno nadaljeval: „V dvatisočletni zgodovini krščanstva smo napolnili knjižnice s knjigami sv. evangelija in vendar si vsi ljudje niso edini ob spominu Kristusovega rojstva. Zelo žalostno je dejstvo, da so po dvatisočletnem proučevanju te svetle resnice še nekateri, ki imenujejo to resnico le versko bajko. In vendar je sv. evangelij resnica, ki zmaguje nad ljudmi in nad časom.“ S temi besedami je sv. oče ovrgel trditve moskovskega radia, ki je prav v teh dneh označil resničnost Kristusovega bivanja na zemlji za bajko, in Božič ter vse druge praznike kot sleparijo kapitalistov na račun delavnega ljudstva.

KAKO GOVORI V ŽENA?

Ena izmed bistvenih lastnosti, ki se z njimi ženska narava postavlja pred moško družbo kot nerazumljiva, zagnetna, dvoumna, nejasna, nepreračunljiva, je njena povsem svojevrstna govorica. Dokler je mož ne razume, se zaman trudi, da bi dobro vozil; tako dolgo je v vedni nevarnosti, da bosta prišla že ob navadni malenkosti navzkriž. Žena se drugače izraža kot mož.

MOŠKA GOVORICA

Moška govorica je govorica v vsakdanjem pomenu besede. Te nam ni treba posebej razlagati, enoumna je, naravnost pove človeku, kar mu gre. To je govorica močnih. Pristna moška govorica ne pozna zvitosti in ovinkov, pa tudi ne obzirnosti in največkrat ne sočutja. Zato tolikokrat vzklík: „Vi moški (zdravniki, spovedniki itd.) ste tako trdosrčni!“

KAKO SE IZRAŽA ŽENA?

Žena se izraža po ovinkih, malo „nakaže“ z nekaj besedami, včasih z eno samo besedo ali kretnjo, pa že misli, da se je izrazila dovolj jasno. Izraz na obrazu, pogled, celo misel bi moral moški uganiti; kratek premolk bi bil moral opaziti, slutiti, doumeti, razumeti. Že tu se začno nesporazumi. Žena reče možu: „Ostaneš doma?“ Mož misli, da je to samo vprašanje, in gre. Ko se vrne, vidi, da je žena užaljena, ker je šel. Ni razumel, da je ta stavek pomenil povelje: „Ostani doma!“ Lahko pa tudi željo, prošnjo: „Ostani doma.“ Utegne pa pomeniti tudi samo enostransko, veselo ali žalostno

ugotovitev, da mož ostane doma. Mož tega ne ve, ne razume; žena pa ve, kako je mislila, in zato možev odhod po tem tudi sodi.

Temu sledi grenkoba nerazumevanja in očitki: mož očita ženi, da se nikoli natančno ne izrazi, da nikoli jasno ne pove, da ga pusti v negotovosti, da nikoli ne ve, pri čem je. Žena pa se greni, da je mož ne razume, da je „top“ in gluh za vse njene želje, da jasneje, kakor mu je rekla, sploh ne more.

NERAZUMEVANJE

Žena ima vedno kaj za „bregom“. Njena govorica ima ozadja, saj to je bistvo večumnosti. Čeprav je žena bolj „preprosta“ kot mož, recimo bolj otroška, je pa zato tudi zamotana kot otrok. Vse gleda skozi razpršilno ogledalo človeške osebnosti, za tako imenovane „stavehe“ resnice nima smisla. Si tudi ne more misliti nobene stvari, nobene resnice brez osebe, ki bi naj stala za njo; govorica, ki z njo izraža resnico, ima pri nji vedno osebnost ozadje: „Kdo ti je to povedal?“ „Pod čigavim vplivom to govoriš?“ „Kdo si to želi?“ „Komu misliš s tem koristiti ali škoditi?“ Podobna vprašanja so zanj čisto nekaj samo po sebi umevne. Moški je ob takih vprašanjih kolokamenel, v zadregi. Če te „medčloveške slovnice“ ne razume, vidi v takem mišljenju „zvitost“, „zahrbtnost“. Ne zaveda se, da dela ženski naravi in njeni govorici krivico. Če bi jo razumel, bi ji tega ne očital.

Nasprotno pa tudi žena ne razume moške govorice. Možovo nerazumevanje ima za „nespametno“. Pogosto imajo žene v svojih pogovorih „vse moške za neumne“. „Stokrat mu moraš povedati, pa še ne razume; o, kako je zabiti!“ „Mu ne dopoveš; šele ko jo po glavi dobi, se malo 'zbrihta'!“

Še hujše pa je, da tudi ženska moškega po sebi sodi. Ne more si prav ni-

sliti, da moški „nima nič za bregom“; zato išče za moško logiko „ozadja“, češ nekaj mi „skriva“, „prikriva“.

Nekatere začnejo prav ljubosumno dregati v moža, naj pove, „kaj ima za bregom“; čemu jim prikriva, kar z besedo na dan, ali niso vredne njegovega zaupanja; ali je kdo drug bolj zaupanja vreden. Mož seveda „debelo“ gleda, ker na stvari nič ni; in ker tako vprašujoče in radovedno iznenadeno gleda, ga ima žena za „neumnega“: „Zdaj me pa še tako neumno gledaš.“

MISLI UGANE

To so seveda že pretiravanja, ki vane žena lahko zaide. Toda dokler ne zaide vanje, ima s svojim čutom za osebna ozadja, ki jih čuti, sluti in vidi mnogo prej, veliko prednost pred možem. Že na obrazu mu bere, kaj mu manjka, kaj mu ni po volji, kaj si želi, s čim ga bo lahko zadovoljila. Žena, ki se dá v svojem odnosu do moža voditi po tem čutu, ga lahko čudovito nase pritegne, tako da bo včasih ves zavzet vzkliknil: „Moja žena kar misli ugane!“

Mož te sposobnosti nima. Dokler mu žena vsega naravnost ne pove, nič ne razume, zato pa tudi ne ve, kdaj se pred ženo „izda“; misli, da vse tako dolgo „skriva“, dokler ji vsega naravnost ne pove, a se ne zaveda, da mu žena vse že davno prebere z obraza in vedenja. Pogosto se zgodi, da je mož na tihem ženji nezvest: Prepričan je, da vse to odlično skriva pred ženo; in vendar je žena vse že opazila in se o vsem tudi prepričala.

RAZLIKE

Pravimo tudi: ženska govorica je „osebna“ ali „subjektivna“, moška pa „načelna“ ali „principialna“. Zato se mož rad postavi na principialno „stališče“, ki ga ne more popustiti. Žena pa ima za „princepe“ manj smisla, kadar čuti, da je osebnost na kocko postavljena. Mož se na primer ob očitaniu rad postavi: „V

Neki angleški list je med bralkami razpisal poizvedovanje, kakšen naj bi bil popoln zakonski mož. Med drugim je dobil naslednje odgovore:

- Popoln mož mora stopiti v stanovanje z enako spoštljivostjo in ljubeznijo, kot vstopa v tuje stanovanje.
- V važnejših vprašanjih popoln mož prepriča ženo o pravilnosti svojega stališča na odločen, a pri tem. povsem nareven način,
- Popoln mož se mora vesti tako, da ga žena spoštuje. Spoštovanje je najzanesljivejša pot do ženskega srca.
- Popoln mož naj pripoveduje ženi vse prijetne reči, ki jih je doživel izven doma, zamolči pa malenkosti, ki so ga spravile v slabo voljo.
- Popoln mož deli skrb z ženo. Poizkusi naj napravi iz nje svojo tolažnico in pomočnico. Ženi zelo prija, če je možu lahko tudi svetovalka.
- Popoln mož naj si ne teši lakote izven doma, ampak naj se pojavi na vratih z imenitnim tekom. In če mu kdaj kaj ne prija, naj tega ne pokaže z jezo, ampak po možnosti z nekaj humorja.
- Popoln mož naj v vsakem primeru občuduje novo obleko svoje žene, tudi če mu ne ugaja. Predvsem naj nikoli ne prezre, če vidi na njej kaj novega. Navsezadnje nosi žena vse to zaradi njega.
- Dober mož pohvali ženo vsaj enkrat na dan. To ga nič ne stane, žena pa je tega zelo vesela.

načelu si to prepovedujem!“ Žena pa mu gladko odgovori: „O, le, samo drži se ga!“

Razlike med moževo in ženino govorico odenemo navadno v razliko med govorico razuma (glave) in ljubezni (srca).

Le v tej luči razumemo, zakaj je žena navadno bolj zgovorna ko mož; čustva dajejo več nagibov za govorjenje ko razum; imajo močnejšo težnjo po zunanjem izrazu kot suha logika razuma. Samo tako je razumljivo, zakaj je žena po eni strani redkobesednejša kot moški. ker misli, da ena sama slika ali simbol že vse pove, medtem ko mora moški stvar „razložiti“; po drugi strani pa neprimerno bolj klepetava, igriva, gostobesedna, čebļjava, kar za zabavo, za kratek čas, kajti vse to je dvostranski izraz ljubezni, ki z ene strani ne potrebuje razlage, z druge pa ima tem večjo potrebo po igrivosti, ljubeznivosti, ki božajo ušesa in prijaajo srcu.

Šele tako bomo tudi razumeli pravo ženino govorico in ljubezenskem odnosu do moža. Ženina govorica je govorica ljubezni, to se pravi, da ji je „igrivost, ljubkovanje, prisrčnost, nežnost“ in vse, kar imenujemo „ljubezenska igra“, mnogo bližja in ljubša kot možu. Zato tudi zakonsko življenje gleda skozi ljubezen in ne skozi spolnost. Sožitje z možem ji pomeni res sožitje ljubezni. Ako tega ne najde, je nezadoščena in slej ko prej nesrečna; potem „si vedno kaj išče“, izraža ob vsaki priliki nezadovoljnost, daje duška svojim nezadoščenim čustvom, izbruhne v očitkih zoper moža ter mu očita trdoto in brezobzirnost tam, kjer se je najmanj zaveda, ker je pač preveč „top“ in brezčuten za tako tenkočutne gladine osebnega življenja.

Zdaj tudi razumemo, zakaj ima dekle rada ljubezen in ljubkovanje kar tjavdan, ne da bi mislila na zakon ali na zle posledice zase in za fanta.

Mož, ki razume ženino govorico, to je govorico ljubezni, lahko pri ženi vse doseže. Tako se ne pritožuje, da mu žena veliko „beseduje“, ugovarja, ga ošteje ali graja. Carneggie pravi: „Dovolj je, če malo pohvali njene gospodinjske sposobnosti, in takoj bo pričela varčevati in dom urejevati. Dovolj je, če ji prizna, da je v navadni obleki nadvse ljubka, in odrekla se bo muham zadnje pariške mode.“

Nesmiselno je tudi ženi dokazovati, da se je zmotila, da nima prav. Pregovor pravi: „Ženi daj prav, pa bo priznala svojo krivdo.“

V vsem tem je važen življenjski nauk za moža, ki se pritožuje, da ga žena vedno ošteva in graja. Vedno se mora vprašati, ali ni morda delni vzrok za njeno nelepoto in na nji sami graje vredno navado tudi na njem, v njegovem nerazumevanju ženine govorice. Če mož ženo razume, bo njen jezik molčal; če pa ne, bo govoril. DRAT

Nov val preganjanja proti katoliški Cerkvi v Jugoslaviji

Agencija „Italia“ — Te dni je prišlo v raznih jugoslovanskih republikah, zlasti na Hrvaškem, v Bosni in v Makedoniji, do novih aretacij katoliških cerkvenih dostojanstvenikov. V Djakovu, v Slavoniji, so zaprli semeniškega spiritala in prefekta ter dva bogoslovca, češ da naj bi sestavljali nekakšno ustaško propagandno skupino. Dalje so prejeli katoliškega kaplana v beograjskem mestu Zemunu. V Sarajevu je zaprt škofijski tajnik msgr. Pavlinac, češ da naj bi bil od msgr. Draganovića, ki živi v Italiji, prejemal podpore za Cerkev in se s tem pregrešil proti valutnim določilom. V Bosni naj bi bil prijeli tudi vrsto katoliških laikov, ki so včasih obiskovali katoliške šole. V Makedoniji so zaprli katoliškega župnika v Letnic, Krajnovića, izvedli preiskavo na škofiji v Skoplju ter zaplenili škofijski arhiv.

OKNO V SVET

Za molčečo Cerkev

Bolonjski kardinal Lercaro že več let prireja v adventnih nedeljah pobožnosti za molčečo Cerkev. Zlasti je dobro obiskana večerna sv. maša v največji bolonjski cerkvi sv. Petronija. Vsaka adventna nedelja je posvečena Cerkvi v eni izmed dežel za železno zaveso. Tako je bila letos tretja adventna nedelja posvečena Cerkvi molka v Sloveniji. Kardinal je povabil Slovence iz Rima, da so vodili večerno pobožnost ob njegovi prisotnosti in ob nabito polni cerkvi. Sv. mašo je daroval slovenski duhovnik, oktet je pel slovenske pesmi in eden izmed duhovnikov je prikazal številnim vernikom položaj Cerkve v Sloveniji pred komunističnim režimom in stanje zdaj, ko vlada progresivna Titova demokracija. Pomoč angleškim katoliškim šolam

Katoliškim šolam v Angliji se odpira bolj mirna bodočnost, kakor je bila njih preteklost. Lani poleti je namreč angleški parlament izglasoval poseben zakon, ki daje tudi privatnim šolam pravico do državnih podpor. Ta dokument, „Education Act“ je dobil odobritev tudi od angleške kraljice. Po tem zakonu imajo vse šole privatnega značaja brez razlike pravico do državne podpore. Če pomislimo, da katoliške šole

obiskuje nad pol milijona gojencev, moremo razumeti pomen tega zakona, ki bo zboljšal položaj in materialno stanje katoliških šol v Angliji in Gallesu.

Zahvala za Marijino podobo

Kardinal Štefan Wyszyński, nadškof v Varšavi in primas poljski, se je v pismu zahvalil katoličanom Mehike, ki so darovali župni cerkvi v Niepokalamov pri Varšavi podobo Matere božje Guadalupске, patrone Mehike. Kardinal pravi v pismu, da je za polske katoličane Mehika zgled žive vere in pozitivnega dela za prosep vere. Leta 1955 pa je skupina polskih beguncev darovala cerkvi Matere božje Večne pomoči v glavnem mestu Mehike podobo „črne Marije“ z jasne Gore v Čenstohovi.

Literarna nagrada katol. duhovniku

Švedska literarna družba „The Nine“ je lani svojo letno nagrado podelila katoliškemu duhovniku, patru Trygve Lundenu. Ta je namreč strokovnjak v prevajanju starih srednjeveških literarnih del v moderni švedski jezik. Nagrado si je zaslužil s prevodom knjige svete Brigite o njenih Razodetjih iz latinskega jezika v švedskega. Knjiga je bila pisana sredi 14. stoletja.

Benediktinski samostan v Ghani

V mladi afriški državi Ghani bodo benediktinski menihi zgradili nov samostan. Za to delo so se odločili menihi samostana Tumililine v Maroku. Po vsem svetu je 222 benediktinskih samostanov, v Afriki 9.

Relikvije sv. Pashala Bajlonskega

na svetovnem evharističnem kongresu

Sv. Pashal Bajlonski je zavetnik vseh evharističnih kongresov. Škof iz Tortoze v Španiji bo prišel na prihodnji svetovni evharistični kongres v München in bo prinesel s seboj relikvije sv. Pashala, ki bodo izpostavljene javnemu čiščenju v dneh kongresa.

Francoski stoletni jubileji v tekočem letu

V Franciji bodo letos slavili 300-letnico smrti svetega Vincencija Pavelskega in svete Luize Marillac. Slavili bodo tudi 100-letnico, odkar so odkrili grob sv. Martina. V Franciji je 3668 župnijskih cerkev posvečenih sv. Martinu. Tudi v sosednjih belgijskih škofijah je sv. Martin zelo čiščen. V škofiji Namur na primer je med 731 cerkvami 97 posvečenih sv. Martinu.

Katoličani na Daljnem Vzhodu

Po zadnjih podatkih je število katoličanov na Daljnem Vzhodu v preteklem letu naraslo za 1.200.000 vernikov. Največji porast so opazili na Filipinih in v južnem Vietnamu. Šestnajst azijskih držav šteje skupno 34 milijonov katoličanov.

Posvečenje narodnega svetišča v ZDA

Poleg šestih ameriških kardinalov so se udeležili slovesnosti posvečenja na rodnega svetišča na čast Marijinemu brezmadežnemu spočetju še naslednji kardinali: Kardinal José Garibi y Rivera nadškof v Guadalajara, Mexico, kardinal Thomas Tien in kardinal Paul-Emile Leger, nadškof v Montrealu, Kanada. Navzoči so bili tudi apostolski delegat nadškof Egidio Vagnozzi, nad 200 škofov, stotine duhovnikov, redovnikov in redov-

níc. Obred posvečenja in prvo slovesno pontifikalno mašo v gornji cerkvi je daroval kardinal Spellman. Dalje so bili navzoči zastopniki vlade, industrijskih podjetij in delavcev, zastopniki verskih in cerkvenih organizacij.

Eisenhower pri sv. očetu

Predsednik Eisenhower je bil 6. decembra 1959 sprejet v posebni avijenci pri sv. očetu Janezu XXIII. Predsednik se je prvokrat srečal s sedanjim sv. očetom leta 1945 v Franciji kot poveljnik zavezniških čet. Sveti oče je bil tedaj papeški nuncij v Franciji. Predsednik Eisenhower je deseti izmed državnih voditeljev, ki so obiskali sedanjega sv. očeta. — Predsednik Woodrow Wilson je bil prvi predsednik Združenih držav, ki je obiskal sv. očeta. To je bilo leta 1919, ko je bil papež Benedikt XV.

Konferenca NCCW.

Okrog 125 duhovnikov iz Združenih držav in Kanade se je udeležilo konferenca NCCW (National Conference on Convert Work), pri kateri so razpravljali o načinu dela za pridobivanje spreobrnjenecv v katoliško Cerkev. Ob tej priložnosti je dejal apostolski delegat nadškof Egidio Vagnozzi: „Uporabljati je treba vse moderne pripomočke, tudi tisk, radio in televizijo. Toda vedno se moramo spominjati, da ti pripomočki niso zadostni. Samo Bog lahko spreobrača. Zato je najbolj važno, da skrbite za svojo svetost; vaša svetost bo posvečevala druge.“

Anglikanci so podarili svojo cerkev

V kraju Ballinohinch, okraj Galway, na Irskem, so anglikanci izročili svojo cerkev katoličanom. Predstavniki irske anglikanske cerkve so to svoje plemenito dejanje tako utemeljili: „V zadnjih letih ni več udov irske cerkve v tem kraju; v cerkvi je bila služba božja samo ob nekih prilikah... V kraju pa živi mnogo katoličanov, ki so brez svoje cerkve; mnogi verniki morajo potovati daleč, večinoma po gorskih poteh, do svoje bližnje cerkve... Čutimo, da je v skladu s krščanskimi načeli, da to cerkev damo katoličanom, da bo služila svojim namenom, namesto da bi jo porušili.“

Trije junaški kardinali svete Cerkve: Stefan Wyszyński (Poljska), Jožef Mindszenty (Madžarska), pokojni Alojzij Stepinac (Hrvaška)

Kardinal Stepinac

V Zagrebu so 13. februarja pokopali nadškofa in kardinala dr. Alojzija Stepinca. Pogreba se je udeležila velika množica vernikov in molila za dušo svojega velikega duhovnega voditelja in očeta. Sedanji sveti oče je kardinala Stepinca zaradi njegove zvestobe do Cerkve in vernikov zelo spoštoval. Zato ga je hotel po smrti na poseben način počastiti. Za svojega zastopnika na njegovem pogrebu je določil dunajskega nadškofa in kardinala dr. Koeniga. Imeti bi moral pogrebno mašo in opraviti vse pogrebne obrede. Toda zaradi hude nesreče, ki se mu je pripetila med vožnjo blizu Varaždina, je moral v bolnišnico. Zato je imel pogrebno mašo za rajnim kardinalom zagrebški pomožni škof dr. šefar. (Navzočih je bilo pri njej tudi 15 hrvatskih in slovenskih škofov.)

Nadškof in kardinal Stepinac je bil cerkveni dostojanstvenik in pravem pomenu besede. Ljubil je Cerkev z vsem

srcem. Odločno je branil njene pravice in njen nauk. Izredno je spoštoval svetega očeta in njegovo oblast. Neustrašeno je zagovarjal in branil krščanska načela proti vsem, ki so jih teptali. Vedno je bil zvest varuh in pastir svoje črede.

Kakor naš škof Rožman je tudi kardinal Stepinac obsojal brezbožni komunizem. Zato so ga komunisti takoj, ko so prišli na oblast, zaprli; 11. oktobra 1946 pa so ga obsodili na 16 let ječe. Skoraj 5 let je bil zaprt v kaznilnici Lepoglavi, več ko 8 let pa interniran v župnišču svojega rojstnega kraja. Tu je z molitvijo, tihimi žrtvami in odpovedmi podpiral Cerkev in reševal svoje vernike brezboštva, ki je najhujše zlo naše dobe.

Vso veličino njegove osebnosti nam odkriva njegova zelo zanimiva in pestra življenjska pot. Omenimo le njene najvažnejše in najznačilnejše posebnosti.

Dne 24. junija 1934 je bil v Zagrebu

posvečen za škofa mladi duhovnik Alojzij Stepinac. Sveta stolica ga je določila za pomožnega škofa s pravico nasledstva ordinariju mons. Bauerju. Tedaj je bil star 36 let. Rojen je bil 8. maja 1898 v Krašiću. Ko je končal srednjo šolo, se je kot častnik boril od leta 1916 do 1918 v svetovni vojski. Leta 1919 je nadaljeval pretrgane študije na poljedelski fakulteti na zagrebškem vseučilišču. Med tem je v njem dozorel duhovniški poklic. Vrnil se je domov in tri leta delal na očetovem posestvu z drugimi domačimi. Slednjič je leta 1924 začel v Rimu bogoslovne študije. Po šestih letih je bil v večnem mestu posvečen v duhovnika. Na praznik Kristusa Kralja je imel v baziliki Marije Vélike novo mašo.

Potem se je Alojzij Stepinac vrnil v domovino in dobil službo na škofiji. Postal je učitelj svetih obredov, delegat za Katoliško akcijo in škofijski notar. Že po štirih letih duhovništva je bil maja 1934 imenovan za naslovnega škofa.

Takoj, ko je prevzel zagrebško škofijo, je pokazal svojo veliko delavnost. Zelo je pospeševal Katoliško akcijo, ustanavljal nove župnije v zagrebških predmestjih ter zelo velikodušno tvorno in moralno podpiral reveže in preganjane. Leta 1937 je načeloval odboru za pomoč Judom, ki so jih preganjali nemški nacisti in so v Jugoslaviji iskali zavetja.

Ko se je pozneje začela vojska, se je kmalu raztegnila tudi na Jugoslavijo. Tedaj je svojim rojakom govoril: „To je samo prvo dejanje žaloigre. Priti mora še drugo in tretje dejanje. Samo Bog nam more pomagati.“ Ko so začeli potem rasisti razvijati svoje delovanje in preganjati svoje nasprotnike, je tožil: „Kako bridko je gledati, kako naše ljudi vlačijo v zapore!“

Oktobra 1942 je nadškof izjavil: „Vsi narodi, vse rase izvirajo od Boga. Vsi narodi in vsi rodovi na zemlji imajo pravico do življenja, ki se spodobi človeku in tudi pravico, da se z njimi človeško rav-

na. Vsi brez izjeme, pa naj pripadajo rasi ciganov ali kateri drugi; naj bodo črnci ali civilizirani Evropejci, zasovraženi Judje ali ponosni Arijci, vsi imajo pravico moliti: „Oče naš, kateri si v nebesih...“

Dne 31. oktobra 1943 je govoril: „Cerkev ne more več prenašati tega, da ena rasa, en narod zato, ker je številnejši in močnejši, izvaja nasilje nad drugimi, ki je manjši in manj številni. Ne moremo dopustiti, da se ubijajo nedolžni zato, ker je padel vojak, ko je morda koga zalezoval. Sistem, ki strelja stotine talcev zaradi zločina, čigar krivca ni mogoče ugotoviti, je poganski, ki ni nikoli rodil in tudi danes ne more roditi dobrih sadov.“

Omeniti moramo še en njegov važen govor, ki dokazuje, kako so škofje, ki so popolnoma razumeli težnje ljudi, v najbolj žalostnih vojnih letih širili po svetu, ki je bil tedaj ves v ognju, nauk Kristusovega namestnika. V Rimu je papež Pij XII. dvignil svoj glas za vse tiste, ki so trpeli po ječah. Nadškof Stepinac je 14. marca 1943 slovesno praznoval obletnico papeževega kronanja. Tedaj je poveljeval vesolen, splošen ugled rimskega papeštva, ki je v teh žalostnih urah človeške zgodovine tako vidno, kakor še nikoli prej. Ko je govoril o papeževem nauku, je o Kristusovem namestniku izjavil, da v zadnjih letih brani dostojanstvo človeške osebe, življenje velikih in majhnih narodov in naravne pravice vseh ljudi, naj pripadajo kateri koli rasi ali narodnosti. Vsi ljudje nosijo na sebi Stvarnikov pečat in imajo pravice, ki jih ne sme nobena človeška oblast zatirati ali omejevati.

„Papeštvo je danes tudi neporušen zid, ki varuje družine in domača svetišča. Važnost tega more poznati le tisti, ki ima priložnost gledati solzé tistih, ki so v svojih domovih v nevarnosti samo zato, ker se nočejo podrediti rasističnim teorijam. Mi zastopniki Cerkve ne

moremo, ne smemo več molčati. Zato danes o tem javno govorimo..."

Zagrebski nadškof je bil, kakor je že znano, septembra 1946 aretiran, nekaj tednov potem (11. oktobra) pa obsojen na 16 let ječe. Do decembra 1951 je bil zaprt v Lepoglavi. Tedaj so ga odvedli iz ječe v prisilno bivališče, ki so ga mu določili v župnišču rojstnega kraja. V Krašiću je eno leto pozneje zvedel, da

ga je sveti oče, ki je o njem izjavil, da je vzor apostolske gorečnosti in krščanske odločnosti, v konzistoriju 13. januarja 1953 imenoval za kardinala.

V svoji osamelosti je kardinal Stepinac več ur na dan molil, premišljeval sveto pismo, prevajal ascetična dela in gojil notranjo življenje, do katerega je vedno imel veliko ljubezen.

GREGOR MALI

POGREBCI CERKVE UMIRAJO

Voltaire aprila 1758: „Čez dvajset let bo Galilejec lepa šala!“

Čez dvajset let, l. 1778, je bil Voltaire mrlič... Galilejec je še vedno tu!

Luther je papežu dejal: „V svojem življenju bom tvoja sramota, ob smrti bom tvoj pogin.“

Luther je mrtev že 400 let, papež je še vedno tu!

Cesar Dioklecijan: l. 305 je dal kovati kolajno z napisom: „Nomine christiano delecto (ko je bilo ime krščansko uničeno)“.

Dioklecijana ni že 1600 let, krščanstvo je še vedno tu!

Mohamed si je za simbol izbral polmesec, ki naj bi rastel in prekril in uničil križ Kristusov.

Polmesec pojema... križ pa raste in je še vedno tu!

Sociolog P. Proudhon: „Pobožne duše naj si naprej preskrbijo potni list, kajti čez deset let ne bo niti enega duhovnika več, da bi jih mazilil s sv. poslednjim oljem.“

Proudhon je umrl že leta 1865... Duhovnikov še vedno ni konec!

Combos, francoski minister in preganjavec vere leta 1904: „Končati hočem s to klerikalno reakcijo... dajte mi le tri mesece časa!“

Trije meseci so minili. Tudi Combes je minil. Cerkev je še vedno tu!

A. Bayet leta 1930: „Kar se mene tiče mislim, da bo do leta 2500. znanost naredila svoje in bo namesto mrtvih dogem vstala velika človeška vera!“

Ta je bil že bolj previden!

Albert Bayet je izginil kot vsi drugi... Cerkev je še vedno tu!

kaj je novega v argentini?

PROF. DR. IVAN AHČIN

(NEKAJ SPOMINOV)

Ko smo v nedeljo, 14. februarja, zvedeli za njegovo smrt, nas je globoko pretreslo, čeprav smo jo pričakovali. Zavedli smo se grozotne resnice, našega profesorja Ahčina ni več in ga ne bo več med nas. Začutili smo zevajočo praznino, ki se je pojavila med nami. Nekaj let za prelatom dr. Odarjem je odšel še on, star še ne 63 let, sredi nekončanega dela, a po božjem načrtu že vreden nebeškega plačila.

Nekajkrat smo ga prosili, naj napiše svoje spomine. Prigovarjali smo mu, da ne gre toliko za njegovo osebo — tega se je strašno bal —, marveč za pomemben prispevek k slovenski zgodovini zadnjih let, za narod tako važnih in pomembnih. Saj je stal skozi skoraj 40 let sredi verskega, političnega, socialnega in kulturnega dela v našem narodu kot neustrašen in neumoren glasnik resnice in pravice. Bil je v ozkih zvezah z odličnimi in vodilnimi osebami, posebno še z dr. Korošcem, katerega življenjepis je imel doma pripravljen. Da je vedel mnogo zanimivega in javnosti neznanega o življenju, prizadevanju in borbah našega naroda, smo čutili iz tega, kar nam je pogosto v tovariškem krogu pripovedoval. Toda spet je omahnila roka enega tistih, ki bi nam mogli mnogo poučnega povedati iz tistih let, kar pa je zdaj z njim leglo v grob.

Spominov tako ni napisal, kdo bo napisal spomine nanj? Če bi to storili mnogi, bi se nam pokazala velika in plemenita osebnost dr. Ahčina. Naj navedem nekaj malega iz svojih spominov nanj.

Ti se začenjajo že v Ljubljani. Vsi,

ki smo takrat brali „Slovenca“, se spominjamo, s kakšnim užitkom smo brali njegove uvodnika, ki so si sledili eden za drugim. Bili so članki vedno aktualni, vsebinsko bogati, idejno trdni in jasno pisani. Z njimi je leta in leta oblikoval mišljenje naroda v perečih sodobnih svetovnonazornih in političnih vprašanjih.

Koncem junija 1945 sem potrkal na njegova vrata na Via dell'Olmata 9 v Rimu. Živel je tam že dobra tri leta kot begunec. Dolgo sem mu pripovedoval o naših borbah, begu in o tragediji vračanja. Bil je eden od tedaj redkih, ki so nas razumeli. Po naročilu g. prelata Odarja sem ga naprosil, naj pride v Praglio učiti bogoslovce. Rad je obljubil, čeprav so ga vabili v USA. V začetku septembra je bil že med nami. Trdo in zelo skromno je bilo naše življenje, a vse je tiho in vedro prenašal. Dobro volje mu ni nikoli manjkalo. Šel je z nami preko Brixna, San Luisa v Adrogué in nam ostal zvest do smrti. Vedel je, kolike važnosti je lastno semenišče za naš na-

rod v tujini in morda tudi doma. Ljubil ga je in mu posvetil največji del svojega dela in časa. Učil je sociologijo, cerkveno zgodovino, zgodovino verstev, zgodovino teologije, pedagogiko, katehetiko (seveda ne vse istočasno) in še kaj. Poleg tega dela je še našel časa za to, da je napisal 3 dele Sociologije in prvi del Socialne ekonomije, še dve manjši knjižici, veliko člankov in razprav ter mnogo predaval na raznih sestankih. To je zmoget le, ker je bil bogato nadarjen, znal je hitro in jasno pisati ter bil izredno delaven. Njegova delavnost je bila tiha, mirna, vztrajna. Ni govoril o svojem delu, a kar naenkrat si izvedel, da je rokopis gotov. Pri pisanju svojih socioloških del je bil idealist in optimist. Idealist: ni iskal honorarjev, imel je le velike stroške z njimi. Optimist: prepričan je bil, da jih bodo ljudje, posebno mladi, radi prebiral. Napisal jih je zanje, da bi v svojem jeziku privzeli jasna krščanska načela v času in deželi, kjer so pred nami še hudi sociološki boji, predvsem s komunizmom in socializmom.

Koncem oktobra 1945 sem bil poslan iz Pragie v Rim, da poiščem kje učenikov za naše bogoslovje. Poklical me je k sebi in mi govoril: „Tu imaš denar. Pojdi na Campo dei Fiori (črna borza) in kupi 30—40 ameriških srajc in prav toliko volnenih svitrov. Zima bo tu in bogoslovci nimajo kaj obleči.“ To je bilo veliko dejanje dobrote, ne prvo in ne zadnje. In v tem je bil posebno velik: v skruti, dejavni ljubezni. Bil je po naravi mehkega in dobrotnega srca, a še močnejša je bila v njem krepost krščanske ljubezni. Odkrivali smo jo v vseh oblikah: iz njegovih ust nisi slišal obsodbe človeka; skušal ga je opravičiti, razumeti, ali pa je molčal. Krivice, s katerimi tudi njemu ni bilo prizanešeno, je mirno prenašal in odpuščal. Za vsako malenkost je bil hvaležen. Spoštoval je človeka in mu bil prizanesljiv. Vsi, ki smo leta in leta živeli z njim, smo občutili:

prof. Ahčin je srčno dober, plemenit človek, kakršnega ni lahko najti.

Še eno samó naj omenim: njegova skromnost in potrpežljivost. Doma je bil ugleden, vpliven, vodilen mož. Pomembno vlogo je igral v javnem življenju našega naroda. Tu pa se je skoro zaprl v semeniško sobico. Trdote in težave življenja v skromnosti in skupnosti je prenašal, ne da bi tožil. Naravnost junaška pa je bila njegova potrpežljivost v dolgi in mučni bolezn. Kdor ga je obiskoval, je bil presunjen od nje. Slonela je na trdni veri, v moči katere je mirno vzel nase tudi gotovost, da zanj ni več rešitve.

Veliko smo zgubili z njim. Zapustil nam je bogato dediščino: poleg svojih knjig še svoj zgled: zgled delavnega, plemenitega, srčno dobrega, skromnopolnižnega, ljubeznjivega slovenskega duhovnika. Njegova ljubezen je bila tolikšna, da nas tudi v nebesih ne bo pozabil.

DR. IGNACIJ LENČEK

ŽIVLJENJSKA POT PROFESORJA DR. IVANA AHČINA

Prof. dr. Ivan Ahčin je bil rojen dne 9. marca 1897 v Domžalah pri Ljubljani. Mladostno dobo je preživel v domačem kraju. Tam je hodil tudi v ljudsko šolo. Gimnazijo je napravil v Ljubljani. Po maturi je bil poklican k vojakom. Služboval je na italijanskem bojišču ter v Romuniji. Po končani vojni se je odločil za duhovski poklic. Vstopil je v ljubljansko bogoslovje. 17. julija 1921 je v Domžalah zapel novo mašo. Kot duhovnik je služboval v Marijanišču v Ljubljani ter v Mokronogu. Leta 1925 je postal doktor bogoslovja. Za tem je šel na študijsko potovanje v Francijo, Anglijo, Belgijo in Nemčijo. Po vrnitvi domov je napisal svoje znane Majniške šmarnice, leta 1929 pa je pri Slovincu postal zunanjepolitični urednik, 1. maja 1930 pa je

prevzel glavno uredništvo Slovenca in ga urejeval prav do leta 1942, ko je odšel v Rim. Leta 1929 je v Ljubljani začel predavati na teološki fakulteti sociologijo.

Begunska leta je preživel v Italiji. Predaval je vsa leta na slovenski bogoslovni fakulteti v Pragli in Brixenu. Po prihodu v Argentino je leta 1948 odšel z bogoslovjem v San Luis, nato pa se je z njim preselil v Adrogué v provinci Buenos Aires.

V začetku februarja 1959 se ga je lotila zavrata in težka bolezen. Vdan v božjo voljo je izdihnil svojo plemenito dušo v nedeljo, 14. februarja 1960. Ob lepi udeležbi slovenskih duhovnikov, bogoslovcev in ostalih rojakov je bil v torek, 16. februarja, pokopan na sanmartinskem pokopališču.

Duhovne vaje

V soboto po prireditvi „Duhovnega življenja“ se je zbralo 83 fantov v domu duhovnih vaj. Med udeleženci so prevladovali oni pod in okrog 20. leta. Manjkali so fantje od 25. do 30. leta starosti. Na duhovnih vajah je vladala precejšnja zbranost. Lep je bil pogled, ko se je pri sv. obhajilu dvignila množica mladih slovenskih fantov ter polna vere prejela učlovečenega Boga.

En teden za tem pa so se v istem zavodu zbrala dekleta. Teh je bilo 109. V zgledni zbranosti so se pripravila za bodočnost, ki je pred njimi.

Oboje duhovne vaje je z veliko ljubeznijo vodil semeniški spiritual č. g. dr. Filip Žakelj.

Malo pred duhovnimi vajami naše mladine v Velikem Buenos Airesu, pa so bile tudi duhovne vaje deklet iz Mendoze. Te je vodil č. g. župnik Gregor Mali.

Duhovne vaje so gotovo lepa stran naše skupnosti. Dokler ko naša mladina v duhovnih vajah iskala napotkov in luči za svoje življenje, bo zdrava, naše upanje, ponos naših vernih družin.

Dušnopastirski obiski

V januarju je č. g. direktor Anton Orehar, kateremu je rimska kongregacija poverila skrb za slovenske izseljence v Argentini, obiskal naše rojake po obširni državi. Bil je v Córdoba, San Luisu, Mendozji in Rosariju. Povsod je rojakom naševal, jim govoril, delil svete zakramente. Rojakji so se z veseljem zbrali pri „slovenski“ sv. maši.

Dekliški izlet

Kdo si ne bi želel preživeti vročega poletnega nedeljskega dne nekje zunaj zidovja in cestnega dirindaja. Seveda v senci ob hladni vodi. To je že res doživetje. 60 deklet, ki so nedeljo, dne 12. februarja, preživele tak dan, bi vedelo povedati.

Po jutranji slovenski maši v Ramos Mejii so se odpeljale na prijazno pristanovo v mesto Gral. Rodriguez. Med potjo so spletle venček najmanj 60 narodnih pesmi, ki so ubrano donele pod modro argentinsko nebo. Po prihodu na pristanovo je v hipu oživel kopalni bazen, kjer so si dekleta privoščile vodnega športa po mili volji. Opoldansko okrepčilo je dobro teknilo. Takoj nato pa so se za pol urice zbrale v polkrogu pod senčnim zelenjem, kjer jim je ga. Potočnikova iz San Martina v prijetnem kramljanju podala lepe in koristne misli o odnosu dekleta v različni družbi. Zlasti je naglašala, da slovensko dekle ne sme nikjer prikrivati in zatajevati svoje narodnosti.

Veselje in razigranost med dekleti sta bili izraz tudi popoldanskih izletnih uric, ki so vsem prehitro minile. Mlada fotografinja Kristina Pavlovčičeva pa bo gotovo kmalu postregla z dobro posnetimi fotografijami, ki bodo dekleta vedno spominjale ne lepo in prijetno preživeti dan.

Družabna prireditve „Duhovnega življenja“

Družabna prireditve nam vsem ljubljene revije z lepo prilogo „Božje stezice“ je lep in za mnoge rojake težko pričakovan dogodek.

Letos je bila v nedeljo, 14. februarja. Jasno jutro je povzročilo splošno vese-

tje. Kljub silni vročini, ki človeku kar sapa zapira ter mu jemlje voljo do potovanja, se je zbralo veliko rojakov na prostrani Pristavi v Moronu. Prišli so, da tako izrazijo svoje veselje nad našim tiskom, da se v družbi znancev in prijateljev povesele, da se prijateljsko povežejo v eno družino in seveda, da morda zadenejo dragocen dobiček.

Ko je vročina malo poleгла in je senca košatih dreves že legla po športnem igrišču, so nastopili naši najmanjši. Prvi so bili na vrsti otroci iz San Justa pod vodstvom svoje učiteljice gđc. Angelce Klanšek. Sledili so jim ramoški otroci, kjer že dolgo vrsto let poučuje gđc. Anica Šemrov. Lep in posrečen je bil prizor otrok slovenskega tečaja v Buenos Airesu. Tu uči ga. Marijana Batagelj. Za mestom so nastopili otroci iz Hurlingham pod vodstvom svoje učiteljice gđc. Katice Kovač. Za konec pa so pripravili lepo presenečenje še otroci iz Morona, kjer poučuje gđc. Mija Markež.

Po priskrbenem nastopu otrok, ki so ga letos pripravili v hvaležnost, da že 10. leto prihaja med mladi slovenski rod v

izseljenstvu revijina priloga „Božje stezice“, se je prireditve nadaljevala. Mladi — fantje in dekleta — so stregli, vodili igre; gospe so bile v kuhinji; možje so točili pijačo; med vsemi pa je vladalo praznično razpoloženje, h kateremu so znatno pripomogle pesmi iz domačih plošč.

Ves čas so rojaki segali po srečkah. Dobitkov je bilo okrog 500. Na splošno so bili bogati, lepi in prikupni. Pri darovanju le teh so se letos zlasti odrezali rojaki iz Mendoze.

V poznih večernih urah, ko je na Pristavo žarela množica električnih luči, je bilo nagradno žrebanje. V nagradno rebanje so bili vključeni tisti rojaki, ki so do prireditve poravnali naročnino za leto 1960. Med srečnimi izžrebanci pa so bili ti-le: Malavašič Pavle iz Ramos Mejía, Gomažević Lovrenc tudi iz Ramos Mejía, Benedičič Zofija iz Castelarja, Bidovec Anton iz San Justa, Božnar Pavel iz Mendoze, Amalija Sirca iz Ituzaingo, ing. Marijan Magister iz Španije, Golob Polde iz Morona, Eiletz Marian iz Hurlingham ter Janez Pokoren iz Munra.

Prizor s prireditve „Duhovnega življenja“ na kateri so naši mladi prijatelji prav lepo prispevali k uspehu (Foto: Maks Jesih)

Anekdote

Kardinal Maver Cappellari, ki je postal papež Gregor XVI. (1831—1846), je bil kljub svojim letom sila čil in zdrav. Zato je odklonil stalno zdravniško oskrbo in fond, namenjen zanjo, poklonil pokojninskemu skladu papeških nameščencev. Odklonil pa je tudi izbrano in obilno jedajo, ki jo je znala pripraviti papeška kuhinja, rekoč: „Kaj mislite, da se mi je sedaj kot papežu povečal želodec? Nikakor ne! Zato bom jedel tako kakor doslej.“

Jožef Marija Pignatelli, ki je v Italiji obnovil jezuitski red (za blaženega je bil proglašen leta 1933), je pogosto govoril s svojimi učenci o njih bodočnosti. Tako jim je včasih dejal: „Ti boš velik teolog, ti odličen pridigar, ti slaven misijonar“ in podobno. Med učenci je bil tudi Angel Mai, kateremu je Pignatelli označil bodočnost takole: „Vidim, da na žalost ne boš ostal pri nas jezuitih. Boš pa dober duhovnik, kasneje kardinal in kasneje še nekaj drugega.“

Vse napovedi so se uresničile. Mai je res zapustil red, bil knjižničar v Milanu in Rimu, leta 1838 postal kardinal in v konklavu 1846 tako živel v prepričanju, da bo izvoljen za papeža, da je že napisal prvo encikliko. Zapeljala ga je prerokba. Ni bil izvoljen on, pač pa kardinal Mastai - Pij IX., „še nekaj drugega“, pa je bilo imenovanje za kardinala — škofa v Albanu pri Rimu.

Pij IX. (1846—1878) je sredi kar-navalskih dni dovolil avdijenco neki odlični Francozinji, ki pa je ves čas bivanja

v Rimu slovela po svojem bučnem načinu življenja. Med avdijenco jo je Pij IX. vprašal, koliko časa misli ostati še v Rimu, nakar mu je Francozinja odgovorila: „Rada bi počakala do konca kar-navala in na pepelnično sredo prejela pepel iz vaših rok.“ Papež pa je bil bržkone zelo na tekočem in je mirno odgovoril: „Gospa, ali ne bi bilo bolje, da bi se zapeljali v Neapelj, kajti Vezuv je pravkar začel bruhati in vam bo natresel ves potrebni pepel?“

Bretonski zdravnik Alfonz Guerin je malo pred začetkom francosko-nemške vojne (1870) zdravil papeža Pija IX. na dihalnih organih. Tri tedne je preživel pri njem in ga stalno kontroliral. Tako sta se s papežem že kar po domače pogovarjala. Nkega dne pa, ko je Guerin nehal poslušati bitje popeževega srca in delovanje pljuč, je dejal: „Veste, Svetost, zelo bom moral biti previden, ko se vrnem domov, da ne bom nikomur povedal, kako sem sklanjal glavo nad vašimi prsi. Moji Bretonci so namreč takšni, da mi bodo odrezali ušesa in jih shranili kot relikvije.“

Abraham Lincoln je kot predsednik USA izrazil željo, da bi se poglobili stiki med USA in Vatikanom. Pij IX. je zato poslal kardinala državnega tajnika Antonellija na ogled in Antonelli je bil mnenja, da je „Amerika predaleč, da bi papež onstran Oceana moral iskati svetovalec“. Pij IX. je bil pa drugega mnenja in je zato svojemu državnemu tajniku dejal: „Zame bi bila velika čast imenovati Amerikanca za kardinala, kajti mi Evropejci nimamo nikake pravice, da bi si izključno sami zase lastili vso politično modrost.“

Tako je newyorški nadškof Janez Mac Closkey postal prvi ameriški kardinal.

v CARODEJKA IZ AVINJONA

Pred vzhodnimi vrati provensalskega mesta Avinjona se je pravkar ustavila pisana skupina popotnikov. Sestavljali so jo dominikanski menihi, zaviti v črne plašče, ki so pa bili bolj sivi kot črni radi obilnega prahu, ki so ga morali vsrkati vase; poleg njih je bilo videti brata iz frančiškanskega reda, pa meniha iz reda bosonogih avguštincev; v skupini je bilo tudi več plemičev — vsi bogato oblečeni — iz sienske republike; in kar je najbolj vzbujalo pozornost, je bila navzočnost mlade žene, ki je jahala na živahnem osliču.

Ta mlada žena je bila oblečena v tretjeredniško haljo dominikanskega reda. Njen obraz je bil bledičen in bilo je videti, da so se ga v mladosti dotaknile koze; kljub temu pa je bil poln nadnaravne lepote in je izražal deviško čistost. Ni štela — vsaj po videzu — več kot trideset pomladi. Spremljevalci so jo nazivali „mamma“ — mati, čeprav so bili vsi starejši od nje.

Vodil je skupino Neri di Landoccio Paglieresi, član republiškega sveta mesta Siene. Ta se je predstavil častniku, ki je imel v oskrbi s skupino vojakov vzhodna mestna vrata in zahteval, da jih nemudoma popelje pred svetega očeta. Takrat so namreč papeži živeli v francoskem mestu Avinjonu.

Častnik pa se ni dal tako lahko pripričati, da imajo sienski poslanci čiste namene. Dejal je, da ne verjame, da prihajajo oni v imenu florentinske republike, ki jo je papež pred nedavnim izobčil iz krščanskega občestva in izrekel nad njo interdikt. Naj zlodej tako republiko čim preje vzame! Tudi pove-ljujočemu častniku ni bilo nič kaj všeč, da so si privedli s seboj mlado ženo. Ali se morajo moški res zmeraj zateči za žensko krilo, če hočejo kaj doseči? Poleg tega, kdo naj ljudem iz Siene še zaupa, če se pa vežejo s papeževimi nasprotniki, kot je Bernardo Visconti iz Milana in ščuvajo na upor mesta znotraj papeške države.

Častnik je globoko vsrkal zrak vase, kajti bilo je vroče in razgovor ga je tudi primerno ogrel. Toda njegove zgovornosti še ni bilo konec.

„Poleg tega,“ je nadaljeval, „mi pravite, da prihaja ta plemenita gospa, Katarina Benincasa, z namero, da pridobi sv. očeta za novo križarsko vojsko. O sveta preprostost! Naš svetli gospod naj vzame tako odločitev nase na prigovarjanje neznane ženske! Sv. oče ima že dovolj skrbi, ko podpira Francijo v vojni z Angleži, ki že traja več kot trideset let. Poleg tega: le kako si zamišljate križarsko vojno vi, Italijani, ki ne delate drugega kot kršite pogodbe, sklenjene v božjem imenu?“

Častnika so te misli tako razvnele, da je smatral za primerno, da si obriše pot, ki mu je curkoma lil po obrazu. Nato pa je predel svoje misli dalje.

„Tretjič pa — njegov glas je postal oduren — pravite, da hoče ta mlada gospa doseči od sv. očeta, da se povrne v Rim. Ha, v Rim? Dovolite, da se zakrohota! Kaj pa je danes Rim? Zapuščena groblja, kjer stoječa voda razširja

svoj smrad po vsej okolici; kjer vlada poulična sodrga in kjer se je bazilika sv. Petra spremenila v konjski hlev. Danes je središče krščanstva mesto in trdnjava v Avinjonu in tako bo ostalo tudi v bodoče!“

„Zmotil si se, dragi sin,“ je zgovornega častnika prekinila mlada žena, potem ko je vanj zapičila svoje oči, ki so poročnika očitno spravljal v zadrego, „ta kraj ni Avinjon, temveč Babilon. Smrad njegovih grehov in strasti je prišel vse do Siene. In se bo še bolj razprostrl, če sv. oče ne bo zapustil ječe, v katero se je prostovoljno zaprl in v kateri ga skušajo zadržati njegovi sorodniki, kardinali, francoski kralj in ne vem, kdo še vse...“

Katarina Benincasa se je pri teh besedah ozrla na trdnjavo, ki se je dvigala nad mestom in reko, vzpodbodla svojega osliča in vzkliknila: „Sinovi moji, naprej! Dovolj nas je ta častnik že zadržal. Hočem čim preje govoriti s sladkim Očkom!“

Častnik sprva ni vedel kaj storiti, tako so ga presenetile besede „Babilon... ječa... sladki Očka“. Da se upa ta ženska tako predrzno izražati o Avinjonu, ki je sedež papeža Gregorija XI. in njegove kurije! In sedaj se celo drzne s to smešno karavano ljudi brez njegovega dovoljenja stopiti pred Njegovo Svetost in Veličastvo!

Ne, to se je zdelo poročniku že izživljanje! Postavil se je pred svoje vojake in zavpil: „Pozor!“

Vojakom je bil prepir njihovega poveljnika s tujo damo očitno všeč. Privoščili so mu zadrego, v katero je zašel. Leno so dvignili helebarde, ne da bi spremenili svojo togo držo. Po tem povelju je častnik znova spregovoril:

„Četrtrič pa, spoštovani plemiči, povejte mi, v čigavem imenu prihaja ta gospa? Kdo jo pošilja? Vi pravite, da v božjem imenu? Dajte, da počim od smeha! Le kaj ima Bog tu opraviti?“

Med tem je skupina popotnikov pod vodstvom Katarine prodrla do vzdignega mosta. Toda tam je morala obstati, kajti pot jim je zaprla ograja sulic, katerih konice so grozeče gledale vanje. Neri di Landoccio je bil v zadregi. Vedel je, da brez posebne propustnice ne bodo mogli iti čez most. Zaskrbljeno se je ozrl na Katarino. Zanj je ona pomenila vse, saj je slepo zaupal v njeno božje poslanstvo.

Ona se mu je dobrohotno nasmehnila in odvrnila: „Ne boj se, moj sin! Propustnica je že na poti!“

Res sta se prikazala v tistem hipu na mestnih vratih dva konjenika, ki sta se takoj usmerila k poveljujočemu častniku. Eden izmed njiju, polkovnik s papeškimi znaki, je izročil poročniku pergament, izdrl sabljo iz nožnice in z njo spoštljivo pozdravil mlado Katarino. Častnika je ta prizor čisto prevzel. In ko je prebral listino, že ni več verjel svojim očem. V njej mu je sv. oče lastnoročno naročil, naj izkaže mladi Katarini iz Siene vse časti, kot bi jih izkazal kakemu svetniku. Častnik je šel z roko preko oči, kajti zdelo se mu je, da je podlegel mogočnemu čaru.

Tedaj se ustavi ob njem potujoči trgovec. „Zdi se, da te vročina zelo muči, poročnik,“ mu je dejal napol v šali napol zares.

„Res, ne najdem se več,“ je častnik iskreno pritrdil. „Eni pravijo, da je svetnica, in drugi, da je čarodejka. Jaz bi rekel da je oboje: sveta čarodejka. Njeno rojstno mesto jo obožuje; prebivalci iz Pise bi dali življenje zanjo; pokvarjena Florenca pričakuje, da ji bo prinesla mir in odvezo od izobčenja ter interdikta. Piše dolga pisma kraljem in knezom Cerkve ter jih kot mati neubogljive otroke ljubeče kara. Toda, kar je najbolj nečuvno, pride sedaj: hoče doseči mir s Florenco; organizirati križarsko vojsko, in... dobro se zagrabit za

konja!, papeža hoče spraviti nazaj v Rim!“

Trгоvec je mirno prikimal: „In zakaj ne?“ je vprašal. „Ne poznaš je še, te svete čarodejke! Če ne bo dosegla vsaj pol tega, kar si je zastavila, ti izročim polovico izkupička, ki si ga bom prislužil v tem mestu. Katerega smo danes? 18. junija, anno Domini 1376. Zapomnite si ta dan, kajti o njem bodo govorili še vaših sinov sinovi!“

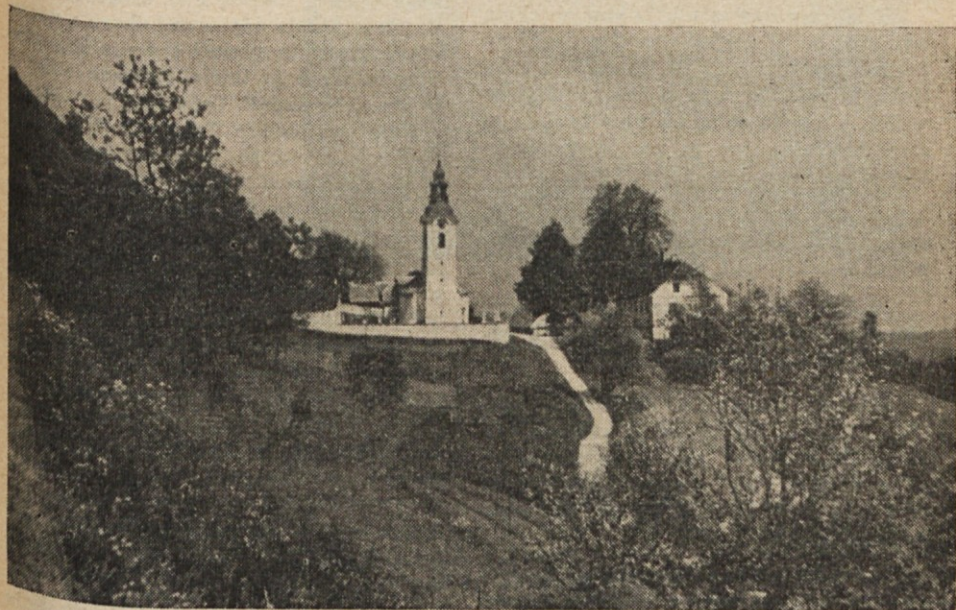
PRED PAPEŽEM

Sveta čarodejka pa je med tem že stala pred božjim namestnikom na zemlji, ki jo je ljubeče sprejel. Govorila mu je o strahotnih grehah, ki so se dogajali na papeškem dvoru v Avinjonu: da kleriki ne iščejo drugega kot mastnih služb; prelati hlepijo po bogastvu in moči; dvorjaniki se predajajo nečistosti vseh

vrst; vojaki si dovoljujejo vsakovrstno nasilje, ne da bi jih kdo klical na odgovor; trgovci goljufajo na debelo in zahtevajo nemoralne obresti; ves Avinjon je ena sama luža, iz katere izhaja gnoloba, smrad in pohujšanje na vse strani.

Nato je prosila za mesto Florenco; omenila je potrebo nove križarske vojne; zlasti pa je vztrajala, da se mora sladki Očka vrniti v večno mesto, v Rim.

Papeški dvor je postal nemiren. Mnogi, ki so se do tedaj iz nje norčevali, so jo začeli jemati resno. Poklicali so jo na zaslišanje, da bi v njenih nazorih odkrili kako krivoversko primes. Vse zaman! Mladenka je dokazala, da v polni meri poseduje božjo modrost. Kardinali so se razšli zmedeni. Neki človek, ki je veljal za pobožnega, je papeža opozoril, naj ne hodi v Rim, ker ga bodo tam zastrupili. Pa je Katarina odvrnila: „Če ga bodo, ga bodo s strupom, ki bo prišel iz

Sveta Katarina, priljubljena izletna točka Ljubljčanov

Avinjona!“ Prišlo je nato pismo od Ludvika Anžuskega, francoskega kralja. Opozoril je papeža, da ga v Rimu čakajo vojne, spletke in smrad; naj ostane v Avinjonu, kjer vse diha mir, spokojnost, zdravje... Prišli so celo starši od sv. očeta, njegovi sorodniki in znanci, da bi omečili njegovo srce, ko že niso mogli ukloniti njegove volje.

Vse zastoj! Katarina je zmagala. Niti solze postaranega očeta, ki se je vrgel svojemu sinu k nogam, niso Gregorja XI. premaknile niti za las.

V Marseju je že stalo pripravljenih 26 galer in preko štiristo jadrnic, da odpeljejo sv. očeta in njegov dvor. Tedaj je dal 12. septembra 1376 papež še enkrat poklicati predse mlado Katarino. Nemirna je mladenka stopila predenj. Se je morda premislil sv. oče v zadnjem trenutku?

Kristusov namestnik je stal ob oknu, od koder se je pogled mogel ustaviti na zelenih travnikih, ki jih je sv. oče tako ljubil in od katerih se je moral ločiti za vselej; v ozadju so se zavite v tanke meglice bleščale Alpe in vsa Provensa je bila kakor ogromen pisan prt.

„Nočem sveta od tebe,“ je papež tiho spregovoril. „Le to želim, da me prepričaš o božji volji, da grem v Rim.“

„Potem se spomnite, sladki Očka, obljube, ki ste jo storili, ko ste bili povzdignjeni na papeški prestol.“

Svetemu očetu so se razširile oči. Ah tista obljuba! Sedaj mu je postalo vse jasno. Če Katarina pozna obljubo, ki jo je on nosil v srcu zaprto s sedmimi pečati, kdo more še dvomiti, da njen glas ni božji glas?

Z naglim korakom je pristopil k njej, ki je klečala ponižno pri njegovih nogah, jo blagoslovil in bolj zase kot zanjo spregovoril:

„Sedaj mi je jasno, da je moje mesto v Rimu!“

Sv. Katarina Sienska se je rodila 25. marca 1347 kot 23. otrok v družini barvarja Benincasa. Že kot sedemletna deklka je imela prva videnja. Ko je spolnila 18 let, si je nadela tretjeredniško obleko sv. Dominika. Nato je tri leta živela v samotni celici. Radi velikih spreobrnjenj, ki jih je dosegla nad zakrknjenimi grešniki, je postala slavna po vsej Toskani. Okoli nje so se začeli zbirati duhovniki, puščavniki in mnogi verni laiki, katerim je potem bila za duhovnega vodnika. Od leta 1370 je nastopala tudi v javnem življenju in se trudila za pomirjenje med sovražnim; meščanskimi družinami, kar ji je prineslo nemalo težav. Leta 1374 ji je dominikanski kapitelj določil za svetovalca dominikanca Rajmunda iz Capue. Pod njegovim vodstvom je začela dopisovati skoro z vsemi kralji, knezi in prelati tedanje Zapadne Evrope. Tudi je imela pismene stike s kardinali in papeži. Leta 1376 je obiskala v Avinjonu papeža Gregorija XI. in ga pregovorila, da se je po 70-letnem bivanju papežev v Avinjonu zopet vrnil v Rim. Žal je že dve leti nato po smrti Gregorija XI. izbruhnil razkol, ki je trajal vse do leta 1417. Po naročilu papeža se je nato naselila v Rimu in pomagala pobijati vpliv francoskih protipapežev. Obdarjena z mističnimi gledanji in z rani, je umrla 29. aprila 1380 po večtedenskem hudem trpljenju. Radi svojih pisem je prišla v zgodovino kot izredna pisateljica, vredna svojih sonarodnjakov Danteja in Petrarca. Radi svoje vsestranske delavnosti, čudovitega vpliva na sodobno družbo in politično-verskega reformnega dela jo smatrajo na splošno za eno največjih žena vseh časov.

(Po knjigi „Los grandes de la Iglesia“ priredil Jože Jurak)

ZEMLJA, SVETOVJE IN BOG

Najpomembnejše spričevalo o bivanju Boga tvori čudovit sestav vseirskega svetovja. Žal je tu nemogoče ogromni na predek, ki je bil v novejšem času na področju zvezdoslovja dosežen, bliže osvetliti in pojasniti metode, po katerih ugotavljajo astronomi velikosti toplote, svetlobo, hitrost, število in oddaljenost nebesnih teles. Zato se bomo v naslednjem omejili le na one posamezne drobce njihovih izsledkov, ki se zdijo najbolj primerni, da si predložimo vsaj v majhni meri božjo moč, modrost in veličino.

Velikost

Ob tem se moramo predvsem zavdati, da naša Zemlja predstavlja v ogromnem nebesnem prostoru le majhen prašek. Saj je že Sonce tako veliko, da bi v njegovo prostornino lahko spravili 1,300.000 zemeljskih obel. Obstojajo pa zvezde, ki so po svojem obsegu mnogo, mnogo večje od Sonca, dočim se vidijo tako majhne zaradi njihove neizmerne oddaljenosti od Zemlje. Tako obstoja neka zvezda (Omicron Ceti) s tako ogrom-

no prostornino, da v njej dobi prostor — recj in piši — 30.000.000 Sonc.

Toplota

Toplota, ki vlada na nekaterih nebesnih telesih prekaša pravtako vse človeške predstave. Sonce s svojo temperaturo 5.500 stopinj C. je še razmeroma hladno, če mu postavimo nasproti temperaturo zvezde, kjer je bila ugotovljena s 40.000 stopinjami.

Sončna luč slepi tako močno, da je s prostimi očmi ne moremo gledati. Zvezda Rigel v ozvezdju Oriona pa je 15.000-krat svetlejša od Sonca; zvezda S Doradus izžareva pa celo 500.000-krat toliko svetlobe kot Sonce.

Hitrost

Ne moremo si tudi predstavljati hitrosti, s katero drvi te ogromne žareče krogle skozi vsemirje. Tako pusti Sonce v eni sami sekundi svojih 300 km poti za seboj. Zvezda Areturus pa v istem času preleti 680 km. In pri vsem tem vlada v gibanju teh nebesnih orjakov takšna točnost, da morajo astronomi do minute natančno napovedati n. pr. sončni ali lunin mrk.

Kar se tiče števila zvezd, se ne more niti približno ugotoviti. More pa se s sigurnostjo trditi, da presega njih število 100 milijard.

Svetlobna leta

Da bi našli merilo za njihove naravnost nezaslišane oddaljenosti v vsemirju, so se morali zateči astronomi k hitrosti svetlobe. Ta prodira namreč z brzino 300.000 km na sekundo, na leto torej 10.000 milijard km. To razdaljo so astronomi označili z besedo: svetlobno leto ter ga uporabili kot merilno enoto za astronomske daljave. Svetloba rabi od Sonca do Zemlje ne celih 9 minut, k najbližji zvezdi stalnici (Alpha Centauri) 4 leta, k zvezdi Severnici 40 let. V vsemirju pa se ne nahajajo samo posamezne zvezde, temveč cela ozvezdja, ki so obli-

kovana v krogle. Naši Zemlji najbližje ležeče tako ozvezdje je oddaljeno od 18 tisoč 400, najdalje 185.000 svetlobnih let. V globinah vsemirja so ugotovili neštetilne plinske meglice, ki se bodo v teku neizmerno dolgega časovnega razdobja oblikovale v nove zvezde ali ozvezdja. K najbližji taki meglici rabi svetloba 850.000 let, dočim do najbolj oddaljenih nič manj kot 140.000.000. Ako bi hoteli to razdaljo izraziti v kilometrih, potem bi to število izgledalo takole:

1.400.000.000.000.000.000.000 km
ali 1.400 triljonov kilometrov. (Zemeljski obseg = 40.000 km!)

Samo Bog je neskončen

Akoravno so te številke za naš um že takorekoč nepojmljive, vendar kljub svoji ogromnosti ne predstavljajo niti enega samega koraka v neskončnost. Bog pa je neskončen. Neskončno velik v močrosti in moči. Ako si to dejstvo predočimo, potem ne moremo storiti drugega kot zdrsniti v prah na kolena v vroči hvalnici. Tedaj se bomo pa tudi zavedli naše lastne revščine in uvideli, da brez božje pomoči ne zmoremo prav nič.

(Poglavje iz knjige

„Der Weg aus dem Chaos“)

Prevedel -ik

VAŽNO!

Prosimo vse naročnike, zlasti one v inozemstvu, da ne pošiljate denarja v pisemski pošti, ker na ta način ne prispe v naše roke! Plačujte naročnino pri poverjeniku Duhovnega življenja v Vaši deželi. Kdor pa želi poravnati direktno, pa naj nakaže denar potom banke ali pošte po čeku na naslov: Rev. Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina. (Ne naslavljajte čekov na Duhovno življenje ali Vida Espiritual.)

OKROGLA HIŠA

Roman iz družinskega življenja. Italijansko spisala Adriana Henriquet Stalli. Iz špansčine prevedel Štefan Tonkli.

VI.

Jaz pa kar naprej kot obsedena vidim lakoto, ki je na svetu. Milena se smehlja deloma pomilovalno, deloma posmehljivo, deloma zbadljivo in ne ve točno, kam bi se dala, ko ji pripovedujem o mojih sanjah.

Zverina, ki napada, 28; kraljeva smrt, 80; in 90 strah. Zakaj ne igraš na loterijo?

O zgodovina je polna sanj: sanje Mozesove, sanje Jožefove, sanje Konstantinove — in človeštvo si je na podlagi sanj utrlo skozi stoletja nova pota.

Zdaj so na vrsti tvoje sanje, ki pridejo gotovo z drugimi vred v zgodovino. Ali si obvestila senatorje?

— Ne delujejo — reče mirno Sandro. — Dobro veš, da so znaki obstali na rdeči barvi.

Hudobnež! Sandro in Milena se ne moreta.

Milena Sandru ne more odpustiti, da se je poročil z menoj in ne z njo, čeprav je naju obe poznal. Sandro pa gre v odporu do Milene še dalje; ne more ji odpustiti, da živi.

— Zakaj to, Sandro?

— Tako je. In da je še slabše, jo imava vedno pod nogami.

Milena je moja daljna sestrična, nima nikogar več in živi sama tu v bli-

žini. Je nekaka vseznalka in ima vedno pri rokah kak nasvet, ki se čudovito ujema z vsakim položajem in nam z njim postreže. Prijazna, kaj ne?

Uboga Milena! Zakaj bi je nekoliko ne ljubila? Ali je njena krivda, če obstane signal vedno na rdečem, kadar koli stakne kakega ženina?

— Ti jo pa vedno zbadaš in žališ.

V resnici. Milena ga pogleda z vzvišenim ponosom z vrha do tal in odide.

— Pa saj ni razžaljena! Ali ne vidiš, da se vrača vedno znova?

Hudobni Sandro! Sicer tudi on verjame v sanje. Z njim je mogoče govoriti o lakoti na svetu. To je zares strašna kazen življenja: rastline, živali, ljudje — vsi so obsojeni na lakoto.

Spomniva se strašnih katastrof, ki so z ledom zasule gozdove, razkropile nestete črede lačnih živali v davnih dobah in krvavih bojov med divjimi plemeni v začetku človeške zgodovine za posest koščka zemlje, ki naj bi potolažil lakoto.

Niti postava, ki jo je ustvaril razum, ne bo rešila človeka pred lakoto in človek ne prebostano upira postavi; niti tehnika ni rešila najinega otroka pred lakoto.

— Lakota je namreč različna in raznih oblik in je ni mogoče nadzirati. Nesteto vrst lakote je.

— Gotovo: lakota po resnici, po pravi, lakota po lepoti in pesmi — kako naj se je človek reši?

— Tudi če bi ista postava vladala nad ljudmi in čeprav bi bila popolna, bi bila vendar splošna, prav zato, ker bi bila postava, lakoto vseh bi potisnil do iste višine in bi takoj ustvarila krivico, kajti vsak ima svojo posebno in osebno lakoto.

— Zato pazi na lakoto svojega bližnjega in kolikor moreš, mu pomagaj, da se nasiti.

— Ta misel se je rodila pred dva tisoč leti z Jezusom.

Svet se pa še vedno zvija v pomanjkanju.

VII.

Zdaj, ko je otrok srečno prestal svoje živalsko obdobje in se začenja nasmihati, slovkovati, kazati svoje kakor prirojeno (Sandro pravi upravičeno) nasprotstvo do Milene in ko začenja stegovati k meni svoje proseče ročice, ko ga hoče ona vzeti v svoje naročje — zdaj je treba določiti načela o njegovi vzgoji.

Sandro in jaz se takoj sporazumeva. Dnevno povelje je: poenostaviti.

Ko je nekega dne naša postrežnica Marija tekla k otroku, ki je jokal in ga je s svojim sladkim in sočutnim glasom spraševala: kaj ti je, otročiček? — jo je Sandro s povzdignjenim kazalcem strogo pogledal.

— Govoriti moraš s tvojim naravnim glasom. Kaj ti je otrok precartani? Si razumela? Kakor da bi govorila z menoj.

— Če dovoliš — sem omenila z vidnim strahom — ko bi opustili precartani... — Sprejeto.

Marija je zardela. Potem mi je rekla:

— Tako so ljubki otroci s svojo posebno govorico!

— Ta govorica ni ljubka, ampak nesprejemna.

Zakaj bi morali šibki otrokov razum mučiti z dvojnimi jeziki z vsemi nevarnostmi, ki izvirajo iz zmede, ko moramo prvo govorico nadomestiti z drugo z velikim duševnim trudom, ki ga zahteva ta sprememba.

Otrok neke moje prijateljice je šel nekoč na vrt, kjer je stari oče posadil nekaj zelenjave in se polulal na krompir in zmagoslavno vzkliknil: Vidi! Motil kompila.

To je bil velik dogodek; krompir je postal kompila za vso družino; še celo služkinja je hodila k zelenjadarju kupovat kilogram kompila; potem je peljala otroka k bilcu, da ga je ostrigel in s flitom je preganjala komalje. Ko so otroka peljali v šolo, je pred učiteljico trdovratno zagovarjal jezikovno zakonitost kompila, bilca in komaljev.

Neka druga moja prijateljica, po poklicu učiteljica, mi je pripovedovala o deklici, ki je v prvem šolskem letu po-

trebovala posebne nege in zasebnega pouka, ker zaradi navajenosti na svojo otroško govorico ni mogla izgovarjati večine soglasnikov. Govorila je nerazumljiv jezik, ki ga je mati ponosno in smehljajoče tolmačila.

Ko bi tista mati razumela, kakemu trudu je morala podvreči svojega otroka pri tem težavnem pouku, da ga je učila pravilnega govorjenja, ne bi imela toliko veselja nad onim otroškim govorom.

— Si razumela, Marija?

Prav zanimivo je videti Sandra, kako resnobno postavlja otroka pred najrazličnejše predmete in mu počasi in razločno izgovarja besede: košara, omara, okno, vrata, podoba.

Otrok poskakuje v njegovem naročju in se vsega veseli.

Posebno veselje ima nad podobo z mnogimi živimi barvami in nad morjem, ki se giblje in poje. In ko sedi v svojem stolčku in mu rečemo: slika, pogleda proti steni, in ko mu rečemo: morje, se mu ustavi pogled na oknu, ročico dvigne v zrak in grgra, kot bi slišal: ooo...

Prva znamenja razuma! Čudovita stvar!

Ali bi ne bil greh varati ga z lažnimi predstavami o svetu in življenju?

Ko dene Marija kruh na mizo in ga hoče otrok zagrabiti, ga opomni:

— Kruhka se ne sme dotikati.

— Reci kruha — popravi Sandro. — Zanj je raje kosanes kruha, kruhek bi bil kvečjemu zame, ki ga denem dvakrat v usta in pozabim nanj.

Ali ni smešen ta obrat vrednot?

Pravijo uličica, ko je vendar ulica za otroka veselje; pravijo konjiček — in je petkrat višji kot on in mu vzbuja strah s svojo neukročeno močjo; kozarček, pa ga ne more držati z obema rokama; ves svet je pomanjšan in načičkan, dočim je v resnici zanj svet nekaj strašno velikega in hkrati nevarnega, da ga lahko le previdna in čuječa materina skrb reši pred njegovo materialno in brezbržno okrutnostjo.

In ko začne otrok skakati in tekati in se začne igrati, ga odrasli vzpodbujajo z lažnim dobrikanjem.

— Poglej, poglej, saj si prišel pred menoj!

— Oj, oj! Jaz ne morem dvigniti tega tricikla, a ti... kakšna moč! Ti ga dvigneš z eno roko.

— Nisem mogel zvrniti niti enega keglja... ti pa, kako si spreten, na prvi udarec si vse podrl.

Tako začne otrok praviti „jaz“ in se smatra za to, kar ni.

Recimo, da se velika sebičnost in častihlepnost razvijeta iz nekega gena — pa kako rodovitno zemljo najdeti tudi v tako nespametni in popustljivi okolici, ki je sama prevara in utvara.

Nekega dne se seveda zastor prevare zagrne in očetova roka, ki ni mogla dvigniti tricikla, mu prismoli slovesne zausnice; „mali svet“ mu bo po svoji navadi začel dajati trde bunke; otrok, ki je že nekoliko zrasel, bo razočaran, dočim se bo morda njegov „jaz“, ki se je rodil in bohotno razrasel med ošabnostjo in budalostjo, utesniti med naravnostjo in nekoristni trmoglavosti.

Soglašam s teboj, Sandro, in bova skušala najinemu otroku prihraniti vso to zmedo.

Dnevno povelje je: Poenostaviti.

VIII.

Najin otrok zdaj pravilno in razločno izgovarja besede: para, kruh, omara riba...

Ljudje se čudijo, da pri tej starosti — dveh let nima še — zna izgovarjati popolnoma razločno in ga silijo, naj ponovi: para, kruh, omara, riba. Potem se seveda čudijo in ga ne morejo prehvaliti.

Nekega dne po otrok noče več govoriti in odkimuje z glavo. Razumem ga: vsa stvar se mu zdi nazadnje dolgočasna.

Pokažejo mu sladkorček.

— Veš, kakó se imenuje?

— Ne — odkima z glavo.

— Poglej ga dobro, kako je mogoče, da ne veš, kaj je to?

Denejo ga tik pred oči.

— Ne odkimuje z glavo.

Denejo mu ga v roko.

— Zdaj vem, to je sladkorček.

Seveda, zdaj ne gre več za same besede kot para, omara ponavljanje s praznim zvokom na nekem trgu, kjer ni nikake pare in nikake omare. Zdaj gre za besedo, ki služi nekemu človeku.

Očitno je, da otrok napreduje.

IX.

Najin otrok ima tri leta. Igra se s svojimi zgradbami sedeč na tleh.

Izenada ga oče pokliče.

— Pridi, Jurček, prinesi mi oni časnik.

Otrok odgovori odločno, ne da bi okrenil glavo:

— Ne morem.

Oče se vznemiri.

— Veš, da me srbijo roke.

— Pa jaz ne morem iti, tudi če si jih razpraskaš.

Sandro in jaz se spogledava dušič smeh in hkrati vznemirjena zaradi tako odločnega upora.

— Ali nisi želel drugega kot časopis? — vprašam Sandra potihom.

— Ne, hotel sem, da me uboga.

— Veš, kaj, — pripomnim — najbrže je prepričan, da je to, kar dela, mnogo važnejše. Pogledam.

Tudi jaz sedem na tla na blazino. Jurček mi takoj razloži:

— Vidiš. Te stebre postavljam pokonci in stojе ravno; če jih postavim na druge, se ne vzdrže več, padejo, vidiš, in vendar morajo stati pokonci.

Znova poskusi, pa stebri padejo; tudi jaz poskusim, pa padejo pravitako; seveda... pa ne rečem nič.

Nato se Jurček nasmehne, se premakne in skuša postaviti zgradbo na drugem kraju. Zdaj ostanejo stebri pokončni.

— Veš, zakaj? — vzklikne zmago-slavno — tam so tla nagnjena.

Pa takoj mu švigne druga misel preko čela, ki mu potemni.

Zakaj bi morali pasti na krivih tleh?

Spet poskuša na prejšnjem mestu.

Samo en steber ne pade, druga dva pa.

— Ne vidiš? Tu je nekaj, ki jih zvrne — pravi dotikaje se drugega stebra.

— Gotovo.

Drugi steber postavim nagnjen nekoliko nazaj in zdaj vzdrži. Jurček opazuje stvar z vseh strani, plazeč se po rokah in kolenih.

— Že vidim, oni vleče na eno stran in zdaj vleče bolj nazaj in tako stojijo pokonci.

Zadovoljno ga gleda.

Obrnem se k Sandru.

— Imel je prav, njegova zadeva je bila važnejša ko tvoj časopis. Odkril je središče težnosti.

— A ni ubogal.

— Ali bi rad razpravljaj o pokorščini?

V tem vstopi Milena in takoj se začne razprava.

Milena je za brezpogojno pokorščino otrok, kajti očetova oblast mora biti izven vsake pravde in neomajna. Ko bi ona imela otroka, bi zahtevala popolno pokorščino.

Seveda ga nima.

Tudi Sandro je za pokorščino, pa ne zato, ker bi se preveč gnal za očetovsko oblast; misli, da je zaradi reda v družini bolje, da ukazujejo starši triletnim otrokom in ne narobe.

Jaz...

Očitajo mi, da zapadam popustljivosti, ki sloni na materinski šibkosti. Ni tako. Ne odmikajmo se od vprašanja. Meni so vseč razsodna vprašanja, jasno postavljena, odločna in brez omahovanj. Ali hočete morda vreči en pogled v zgodovino nepokorščine?

— Začne z obsodbo — vzklikne zmagoslavno Milena — s strašno obsodbo, ki je zadela ves človeški rod.

Saj kdor je obsodil, je bil vendar Bog, ki je obsodil nepokorščino svoji volji. Ker je Bog popoln in so njegovi ukazi resnica in pravica, je nepokorščina Bogu upor proti resnici in pravici in zato nullo zasluži obsodbo. Če pa nepopolni človek začne zapovedovati drugim ljudem, kdo nam more tedaj zagotoviti, da je njegov ukaz resnica in pravica? Gotovo je, da ljudje hvalijo in grajajo pokorščino in nepokornost po svojem osebnem razpoloženju. Največji modrijani, pesniki in umetniki na svetu so kdaj prekršili očetovo voljo in človeštvo, ki je sprejelo njihovo veliko znanost in umetnost, odobrava njihovo nepokorščino.

Bismarek je odobril Garibaldijev „pokoren“. Italijani pa ne. Vse revolucije slonijo na utemeljeni skupnostni nepokorščini in zgodovina jih je vedno opravičevala.

— Ali je to zagovor nepokorščine?

— Ne, ampak obsodba krivičnega, svojevoljnega, nespametnega, predrznega, sebičnega in nečloveškega ukaza.

Ko neha razgovor, ostane Milena vedno pri svojem visokem mnenju o očetovski veljavi. Ko bi imela sina, pa ga nima.

Sandro in jaz sva se sporazumela. Gotovo je pokorščina otrok bistven pogoj za red v družini. Potrebna je, nepogrešljiva, treba jo je znova vpeljati, ne rečem brezobzirno, pač pa brez ugovarjanja in nekam naravno kot lepo navado. Seveda starši otrokom vcepijo navado le z zgledom.

— Če na primer jaz pokličem: Sandro, obed je pripravljen, ali prideš? — in ti takoj pustiš tvoj časnik, ne da bi bral članek do konca, potem se gotovo tudi Jurček navadi, da prekine igro in bo ubogal...

(Dalje prihodnjije)

Editor responsable: Pbro. Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Bs. Aires

Registro de la Propiedad Intelectual No. 574.991

Tiska tiskarna Vilko, Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

Pomladne sapa in aprilski dež so naredile svoje. Le visoko v gorah in nizkih grapah še kljubujejo gmote snega; a pomlad je že na zmago-slavnem pohodu in njene znanilke so nam še posebno ljube.

Spodaj: Koča na Starem gradu (681 m) pri Kamniku. V ozadju venec Kamniških Alp

POVERJENIKI:

Argentina:
Dušnopastirska
pisarna,
R. Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:
Marija Mestnik,
C. Postal 7058
Sao Paulo,
Brasil

U.S.A.:
„Familia“,
3116 Glass Ave.
Cleveland, Ohio

Kanada:
Ivan Marn,
83 Victor Ave,
Toronto,
Ontario

Trst:
Marijina družba
Via Risorta 3.
Trieste, Italia

Italija:
Zora Piščanc,
Riva
Piazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:
Naročnino pošil-
ljajte Mohorjevi
družbi v Celovec

Celoletna naroč-
nina za Argen-
tino in države,
ki nanjo mejijo,
(razen Urugua-
ya) 230 pesov;

za Uruguay je
naročnina 300 \$;

za U.S.A. in Ka-
nado 5 dolarjev;

za Avstrijo 95
šillingov;

za Italijo 2000
lir;

drugod
protivrednost
dolarja.

